

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING, ANTIKVARISK KONTROLL
OCH FÖRUNDERÖKNING

Fredrik Larsson

Staden som blev till sand

Undersökning och Antikvarisk kontroll utförd 2013

Förundersökning utförd 2014

Halland, Halmstad stad, Halmstad kommun, Halmstad 9:16, 9:33, 9:59, 9:61, RAÄ 45 och 105

ARKEOLOGISKA RAPPORTER FRÅN HALLANDS LÄNSMUSEER 2016:5

KULTURMILJÖ
HALLAND

Fredrik Larsson

Staden som blev till sand

UNDERSÖKNING UTFÖRD 2013

ANTIKNVARISK KONTROLL UTFÖRD 2013

FÖRUNDERÖKNING UTFÖRD 2014

Halland, Halmstad stad, Halmstad kommun, Halmstad 9:16, 9:33, 9:59, 9:61,
RAÄ 45 och 105

ARKEOLOGISKA RAPPORTER FRÅN HALLANDS LÄNSMUSEER 2016:5

KULTURMILJÖ
HALLAND

Hallands Kulturhistoriska länsmuseum, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2016.

Arkeologisk undersökning, antikvarisk kontroll 2013, arkeologisk förundersökning 2014.

Framsida: En del av anläggningarna från den antikvariska kontrollen. Foto mot nordost. Foto: Fredrik Larsson. (Fotonr. 2013-51-7). Baksida: Författaren i den medeltida brunn som undersöktes vid slutundersökningen. Foto: Niklas Kronroth. (Fotonr. 2016-18-12).

Layout: A. Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/02316.

INNEHÅLL

1. SAMMANFATTNING	7
2. INLEDNING.....	7
3. RAPPORTENS INDELNING OCH TERMINOLOGI.....	8
4. TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR.....	9
5. TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ	11
6. TIDIGARE FORSKNING KRING STADENS PLACERING OCH UTBREDNING	12
7. FRÅGESTÄLLNINGAR.....	14
7.1.Slutundersökningen.....	14
7.2. Den antikvariska kontrollen.....	15
7.3. Förundersökningen.....	15
8. METOD OCH GENOMFÖRANDE.....	15
8.1.Slutundersökningen.....	15
8.2. Den antikvariska kontrollen.....	15
8.3. Förundersökningen.....	16
9. AVVIKELSER OCH MÅLUPPFYLLELSE	17
9.1. Slutundersökningen.....	17
9.2. Den antikvariska kontrollen.....	17
9.3. Förundersökningen.....	18
10. KÄLLKRITIK.....	19
10.1. Slutundersökningen.....	19
10.2. Den antikvariska kontrollen.....	20
10.3. Förundersökningen.....	21
10.4. Det historiska kartmaterialet.....	23
11. PUBLIK VERKSAMHET.....	23
11.1. Slutundersökningen.....	23
11.2. Den antikvariska kontrollen.....	23
11.3. Förundersökningen.....	23
12. RESULTAT; SLUTUNDERSÖKNINGEN	24
Fas 1: Innan människan kom till Övraby	26

Grupp 1:1 Geologiska spår.....	26
Fas 2: Avröjningsaktiviteter inför byggnation, tidig medeltid	27
Grupp 2:1 Tramlager/aktivitetslager.....	27
Grupp 2:2 Avröjning i form av stenlyft.....	27
Fas 3: Tidigmedeltid, hus 1, 3 och 4 konstruktion	28
Grupp 3:1 Hus 4 grophus, konstruktion/brukning.....	28
Grupp 3:2 Hus 1, konstruktion/brukning.....	31
Grupp 3:3 hus 3, konstruktion/brukning.....	31
Fas 4: Tidigmedeltid, Hus 1/2 ombyggnation, hus 3 och 4 destruktion, odling	33
Grupp 4:1 Destruktion hus 4 (Fas 4a).....	33
Grupp 4:2 Destruktion hus 3 (Fas 4a).....	33
Grupp 4:3 Hus 2 (Fas 4b).....	33
Grupp 4:4 Odling (Fas 4b).....	35
Grupp 4:5 Tomträna (Fas 4b).....	35
Fas 5: Tidigmedeltid/högmedeltid, hus 5 uppförs, avfallsgrop och möjlig hägnad.....	35
Grupp 5:1 Hus 5.....	35
Grupp 5:2 Avfallsgrop	36
Grupp 5:3 Gårdsplan?.....	36
Grupp 5:4 Tomtgräns/hägnad till hus 5.....	36
Fas 6: Tidig/högmedeltid, destruktion hus 2 & hus 5.....	38
Grupp 6:1 Destruktion hus 2.....	38
Grupp 6:2 Destruktion hus 5.....	38
Grupp 6:3 Destruktion avfallsgrop.....	38
Grupp 6:4 Destruktion tomtgräns/hägnad	38
Fas 7: Högmedeltid, brunnen, ugn 1 och hus 6 konstruktion.....	38
Grupp 7:1 Brunn.....	38
Grupp 7:2 Ugn 1.....	39
Grupp 7:3 Hus 6 konstruktion.....	40
Fas 8: Destruktion brunnen, ugn 1 och tomträna.....	42
Grupp 8:1 Destruktion av brunn.....	42
Grupp 8:2 Destruktion ugn 1.....	42
Grupp 8:3 Destruktion tomträna.....	42
Fas 9 Högmedeltid/sen-medeltid, hus 7 konstruktion.....	42
Grupp 9:1 Hus 7 konstruktion.....	42
Grupp 9:2 Ugn 2 konstruktion	44
Grupp 9:3 Destruktion Ugn 2.....	44
Fas 10, hus 8 konstruktion.....	44
Grupp 10:1 Utjämningslager, gårdsplan?	44
Grupp 10:2 Tomträna.....	45
Grupp 10:3 Hus 8.....	45
Fas 11, destruktion hus 7 och tomträna	46
Grupp 11:1 Destruktion av hus 7	46
Grupp 11:2 Odlingsslager.....	46
Grupp 11:3 Destruktion tomträna.....	46
Grupp 11:4 Årder/plogspår.....	46
Grupp 11:5 Odlingsslager.....	47
Fas 12 Recent.....	47
Grupp 12:1 Recent störningar	47
13. RESULTAT; DEN ANTIKVARISKA KONTROLLEN.....	48
13.1. Arkeologiska objekt.....	48
13.2. Grophusen	49

13.3. Stolpbyggda hus	50
13.4. Byggnader	50
Hus A	50
Hus B	52
Hus C	54
Hus D	55
Hus E	56
Hus F, möjligen två hus	59
Hus G	60
Hus H	62
Hus I	63
Hus J	65
11.5. Möjlig gårdsindelning	66
14. RESULTAT; DEN ARKEOLOGISKA FÖRUNDERÖKNINGEN	68
15. FYND	70
15.1. Slutundersökningen	70
15.2. Den antikvariska kontrollen	71
15.3. Den arkeologiska förundersökningen	71
16. ANALYSER	73
16.1. ICP	73
16.2. Arkeobotanisk analys	73
16.3. ¹⁴ C-analys, den antikvariska kontrollen	73
16.4. ¹⁴ C-analys, den arkeologiska förundersökningen	73
17. ÖVRABY - STAD ELLER BY?	74
18. SUMMERING	77
TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	78
REFERENSER	79
 BILAGOR	 81
BILAGA 1 Anläggningar & kulturlager	
BILAGA 2 Fyndlistor	
BILAGA 3 Keramiken från Halmstad RAÄ 45 och 105 Torbjörn Brorsson, Kontoret för Keramiska Studier	
BILAGA 4 ¹⁴ C-dateringar Göran Possnert, Ångströmlaboratoriet	
BILAGA 5 Makrorapport Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult	
BILAGA 6 Ritning och ritningsförteckning	
BILAGA 7 Fyndteckningar Annika Jeppsson	
BILAGA 8 Matris SU	
 RAPPORTER UTGIVNA UNDER 2015 OCH HITTILLS 2016	 170

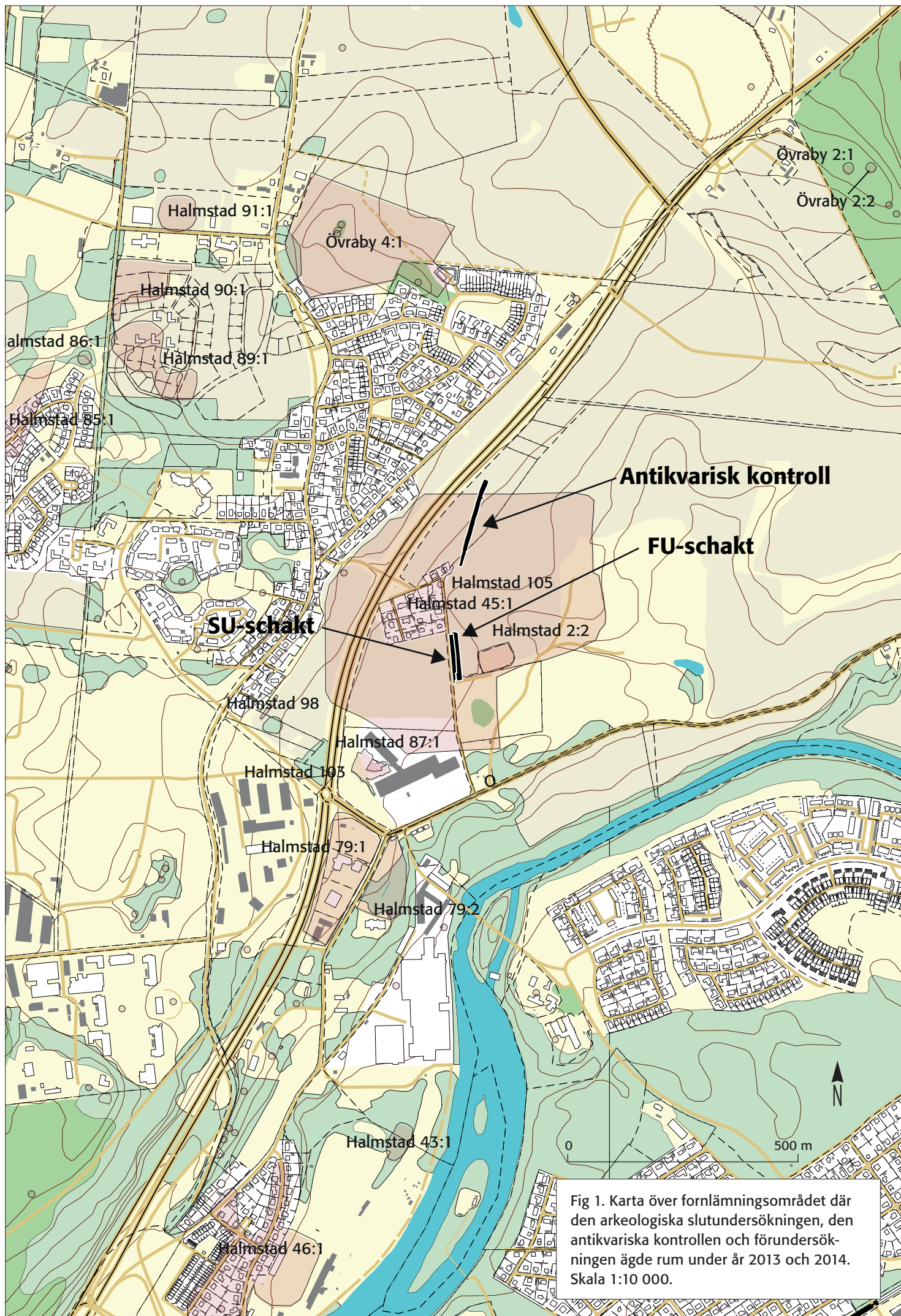

Fig 1. Karta över fornlämningsområdet där den arkeologiska slutundersökningen, den antikvariska kontrollen och förundersökningen ägde rum under år 2013 och 2014. Skala 1:10 000.

1. SAMMANFATTNING

Under sommaren och vintern 2013 genomfördes en arkeologisk undersökning och en antikvarisk kontrollförundersökning inom RAÄ 45 och RAÄ 105, vilka utgörs av lämningarna efter det tidig- och högmedeltida Halmstad. Det påträffades även en tidigare okänd vikingatida och tidigmedeltida bebyggelse. Under augusti 2014 genomfördes en arkeologisk förundersökning precis öster om den tidigare undersökningen. Människor har bebott området i Övraby sedan neolitikum, men en större etablering tycks starta under vikingatiden. Stadens framväxt sker under tidig- och högmedeltid innan staden sedan flyttas under högmedeltiden till platsen för dagens Halmstad. Staden blir under senmedeltiden en agrar by som bränns ner under nordiska sjuårskriget år 1563 och området brukas därefter istället som åkermark. Platsens historia faller i glömska, fram till de arkeologiska undersökningarna under 1900-talet.

2. INLEDNING

Med anledning av att Halmstad kommun, Laholmsbuktens VA skulle förlägga en ny dagvattenledning mellan Slottsmöllan i söder och Kärleken i norr beslutade Länsstyrelsen (dnr 431-7955-12) att en särskild undersökning (slutundersökning) skulle genomföras inom fornlämning RAÄ 45 Halmstad stad (stadslager), inom fastigheterna Halmstad 9:16, 9:59 och 9:61, samt en antikvarisk kontroll av RAÄ 45 inom fastigheten Halmstad 9:33 (detta parti av RAÄ 45 utgörs idag av RAÄ 105). Till följd av den stora omfattning anläggningar som påträffades under den antikvariska kontrollen skedde ett tilläggsbeslut om ytterligare fälttid i form av en arkeologisk förundersökning (tilläggsbeslut lst dnr 431-7955-12). På grund av större schaktningsarbeten av exploatören än planerat inom fornlämningsområdet skedde under år 2014 ytterligare en arkeologisk förundersökning precis

öster om den tidigare slutundersökningsytan (lst dnr 431-3071-14).

Den särskilda undersökningen av RAÄ 45 genomfördes längs med Tegelbruksvägen väster om Övraby kyrkoruin under maj-juni år 2013 av personal från Kulturmiljö Halland samt en arkeolog från Kulturen i Lund. Under den särskilda undersökningen rådde mycket varierande väder. Under perioden förekom någon enstaka dag med dagsregn och det var ett antal dagar med relativt kraftig vind. Det förekom även dagar med högsommarvärme vilket gjorde att kulturlagren ofta torkade ut mycket snabbt. Alven som bestod av sand dränerade också regnvattnet relativt snabbt. Temperaturen växlade mellan 12-27 grader Celsius. Värmen förekom framförallt i slutet av undersökningen, vilket gjorde det till en utmaning att se lagerfärgningar och att avgöra de stratigrafiska förhållanden som rådde.

Den antikvariska kontrollen genomfördes i november-december 2013 av personal från Kulturmiljö Halland och skedde i den nordvästra delen av RAÄ 45 i riktning med Nissastigen. Den antikvariska kontrollen påverkades främst av tjäle. Första dagen med schaktning var det relativt hård tjäle, framförallt i anläggningarna vilka bevarade fukt bättre än omgivande sand. Andra dagen med schaktning bestod av ihållande dagsregn, dock plusgrader. Övriga dagar i fält bestod delvis av klart väder med sol och minusgrader, ljuset gjorde dock anläggningarna svåra att se. Andra dagar förekom regn, dimma eller kraftig blåst. Fältarbetet fick avbrytas tillfälligt på grund av stormen Sven och återupptogs då stormen bedarrat. De båda undersökningarna kom att bjuda på både något oväntade och spännande resultat.

3. RAPPORTENS INDELNING OCH TERMINOLOGI

Rapporten omfattar tre olika fältinsatser (undersökning och antikvarisk kontroll 2013 samt förundersökning 2014) och inledningsvis redogörs här för rapportens indelning och begrepp som kommer att användas för att underlätta för läsaren. Den första insatsen som ägde rum var en särskild undersökning väster om Övraby kyrkoruin längs med Tegelbruksvägen, härafter benämnd SU år 2013. Därefter, under vintern 2013, skedde en antikvarisk kontroll. På grund av en stor mängd anläggningar och en större öppnad yta än planerats togs ett tilläggsbeslut i form av en arkeologisk förundersökning för att kunna delundersöka vissa anläggningar. Den antikvariska kontrollen och den tillagda tiden i form av arkeolo-

gisk förundersökning benämns härafter AK/FU alternativt bara AK. Under sensommaren 2014 skedde en arkeologisk förundersökning precis öster om tidigare SU, schakten låg kant i kant. Denna förundersökning kommer härafter att benämnas FU.

Vid tolkningar och diskussioner gällande anläggningar och arkeologiska lämningar hänvisas till IntrasisID med ett kompletterande SU, AK eller FU efter ID-numret för att visa vilken grävning anläggningen tillhör. Detta gäller vid diskussioner och tolkningar där flera grävningar diskuteras på en gång. Detta gäller även för tidigare undersökningar, framförallt forskningsgrävningen år 1978 (benämns FG) och den fördjupade förundersökningen år 2012 (benämns FD).

För läsarens förståelse kommer det område som utgörs av RAÄ 45 i texten nedan att kallas Övraby. Övraby i texten åsyftar de arkeologiska lämningarna som finns inom RAÄ 45 och utgörs främst av den stad som kom att flyttas under 1320-talet. Halmstad används som benämning på dagens Halmstad, där staden är belägen idag. Platsen dit Övraby flyttades (dagens centrala Halmstad) utgörs av RAÄ 44:1. Övraby var dock känt under namnet Halmstad under medeltiden. Dagens Halmstad var inledningsvis känt som Brokatorp, sannolikt efter en gård på platsen, men fick relativt snabbt överta namnet Halmstad. Det tidigare Halmstad fick då namnet Övraby istället. Området för RAÄ 105 där AK/FU ägde rum kommer att benämnas som den vikingatida boplatsen eller bara boplatsen. Vid allmän presentation av fornlämningsmiljö och topografi inkluderas RAÄ 105 i begreppet RAÄ 45 då RAÄ 105, den vikingatida boplat-

sen, ligger inom det geografiska området för RAÄ 45 (se figur 1).

4. TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR

Den första kända undersökningen inom forn-lämningsområdet RAÄ 45 är från 1935-39 när Erik Salvén grävde ut Övraby kyrkoruin (RAÄ 2:1). Innan utgrävningens början var hela kyrkoruinen en stor kulle. Efter att ha transporterat bort massor kunde delar av stenmurar samt många raserade murar friläggas. Inne i kyrkoruinen påträffades ett antal mynt, därav ett norskt mynt från sent 1100-tal som då användes för att datera kyrkan. Även senare studier av kyrkoruinen daterar den till 1100-tal (Salvé 1937; Nilsson 1968).

År 1967, i samband med byggnationen av den nuvarande VA-ledningen, genomfördes arkeologiska observationer av kulturlagrens tjocklek och då påträffades läderbitar (bland annat delar av skor) samt två skärvor svartgods. Även ett brandlager – möjligen efter branden år 1563 – fanns i schaktet. Under lagret med läderavfall fanns en risbädd. När undersökningen genomfördes var det dock riktig vargavinter, med temperaturer kring -10 till -20 grader Celsius vilket försvårade fältarbetet (Nilsson 1968).

År 1978 genomfördes en forskningsgrävning inom projektet "Övraby – det äldsta Halmstad". Inom denna undersökning grävdes ett långt schakt (benämnt schakt 17) med fyra utvidgningar (schakt 5, 6, 7 och 10) längs med Tegelbruksvägen, samt ytterligare ett antal schakt inom valda delar inom den medeltida staden (RAÄ 45), kyrkoruinen (RAÄ 2:1) och kyrkogården (RAÄ 2:2). Det undersöktes

också ett område söder om bebyggelsen "Hålan" inom samma forskningsprojekt. Totalt kom tjugosex schakt av varierande längd att handgrävas under forskningsgrävningen och under år 1981 grävdes ytterligare två mindre schakt öster om Tegelbruksvägen. I schakten framkom rännor, stenläggningar, stolphål, brunnar, gropar, syllstenar, källare och kulturlager (Augustsson 1980; Bjuggner manus). Schakt 17 var beläget kant i kant med det område som kom att slutundersökas 2013, där östra kanten av schakt 17 mötte västra delen av slutundersökningsschaktet.

År 1983 genomfördes en mindre undersökning i anslutning till den gamla VA-ledningen. Det påträffades kulturlager bevarade i en nedgrävning till mer än 1,5 meters djup under dagens markyta (Tilly 1983).

Två provgrävningar genomfördes år 1986 i området nordost och öster om kyrkoruinen. Det framkom kulturlager, anläggningar och ett fyndmaterial som pekade på förhistoriska boplatslämningar. År 1987 provundersöktes en yta norr om Övraby kyrkoruin. Här frilades stolphål, förhistorisk keramik och slagen flinta och även denna undersökning tydde på förhistoriska boplatslämningar (Westergaard 1986; Borna 1987).

Åren 1991-1992 genomfördes utgrävningar cirka 100 meter nordost om kyrkoruinen där det bland annat framkom sex hus. Det fanns även flera stolphål, rännor, gropar och härdar, totalt cirka 700 anläggningar inom det undersökta området. Anläggningarna blev daterade till neolitikum, bronsålder och järnålder. Husen daterades främst till yngre bronsålder/äldre järnålder, dock förekom ett stolphål med venedeltida datering (Fors & Westergaard 1998).

År 2000 drogs två schakt i samband med att en bredbandskabel skulle förläggas precis öster om Tegelbruksvägen. Det norra schaktet, benämnt schakt 1, innehöll recenta omrörda massor som tillkommit i samband med byggandet av VA-ledningen 1967, men innehöll också en del stolphål och gropar. Det södra schaktet, benämnt schakt 2, innehöll avfallsgropar. Även en igenfylld bäckravin påträffades. Det kunde konstateras att den blivit igenfylld innan medeltidens början då medeltida anläggningar fanns i toppen av fyllningen. Det påträffades bland annat Östersjökeramik samt en skärva möjlig Kugeltopfkeramik (Bjuggner 2000a).

År 2003 genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av sökschaktsdragnings inne i området "Hålan" inom fastigheten Halmstad 9:43. Trettiosju löpmeter schakt drogs och endast två medeltida lämningar påträffades. Ett antal nedgrävningar från 1900-talet hade förstört de äldre lämningarna. Dock hittades skärvor av svartgods, äldre rödgods samt protostengods (Håkansson 2003).

En arkeologisk förundersökning genomfördes år 2006 inom en del av det nordvästra hörnet av fornlämningsområdet. Här kom två härdar att dateras till tidig förromersk järnålder. Sydväst om RAÄ 45 frilades ett kulturlager, stenpackning, lergolv samt stenlyft. Fyndmaterialet bestod av förhistorisk keramik, tegel, flinta och yngre rödgods. De arkeologiska lämningarna tolkades tillhöra en gård från 1700-1800-talet (Svensson 2006).

Söder om RAÄ 45 genomfördes en arkeologisk utredning år 2011 på platsen för Slottsmöllans Tegelbruk. Det framkom stolphål, gropar, rännor eller diken. Fyndmaterialet be-

stod bland annat av Östersjökeramik, ett fragment svartgods, äldre rödgods och kalottslag. De arkeologiska lämningarna blev daterade till sen vikingatid – högmedeltid (Wranning 2011). Ytterligare en arkeologisk förundersökning kom att beröra Slottsmöllans Tegelbruk år 2012. Förundersökningen visade på en medeltida bebyggelse men också att efterreformatoriska lämningar fanns inom förundersökningsområdet. Det påträffades även en halvveg som kan ha ingått i ett vägnät tillsammans med den vägsträckning som påträffades inom RAÄ 79 år 1988. Det framkom en byggnadslämning samt en härd. Det daterbara fyndmaterialet i form av keramik pekade på en datering kring 1200-1300-talen. Det påträffades även musköt- och pistolkulor samt en ugnsläggning och dessa härrör eventuellt från nordiska sjuårskriget (Bjuggner 2012b). För ytterligare diskussion av tidigare undersökningar i området se Öbrink 2013.

Under sommaren år 2013 genomfördes en slutundersökning av området vid Slottsmöllans Tegelbruk. Slutundersökningen frilade lämningar från en medeltida gård i två faser. Totalt påträffades 12 hus och ett stort antal stolphål, gropar och diken. Gården var placerad precis norr om en halvveg som följde kanten av en äng och som rundade gården för att eventuellt fortsätta vägsträckningen mot Övraby. Det framkom även en ugn och en del pistol- och muskötkulor från nordiska sjuårskriget (Larsson 2015, jfr Bjuggner 2012b).

Inför den särskilda undersökningen av RAÄ 45 har det sedan tidigare genomförts en förundersökning och en fördjupad förundersökning. Förundersökningen ägde rum 2-4 april 2012 och syftade främst till att avgöra läget

för den äldre VA-ledningen. En härd samt två stolphål påträffades (Bjuggner 2012a). Under 24 oktober-2 november 2012 genomfördes därefter en fördjupad förundersökning. Syftet med den fördjupade förundersökningen var att *”fastställa och beskriva fornlämningens karaktär, tidsställning, omfattning, sammansättning, komplexitet och bevarandestatus”* (Öbrink 2013). Fem schakt togs upp i nord-sydlig riktning öster om Tegelbruksvägen och åtta rutor grävdes inom schakten. Den särskilda förundersökningen genomfördes med single-context metodiken, där varje enskild händelse utgör en kontext (Larsson 2003). Resultaten blev att det fanns kulturlager eller anläggningar i samtliga fem schakt. Omfattningen av de arkeologiska lämningarna varierade mellan schakten beroende på topografiska lägen och skador från plöjning. Minst två byggnader påträffades (benämnda äldre byggnad och *hus 2* i schakt 3 samt *hus 1* i schakt 5) och en anläggning längst i söder i schakt 1 tolkades som en källare. Inom området fanns också en del stenlyft samt brända kulturlager som kan ha tillhört bebyggelse. Inga säkra tomtindelningar kunde göras, även om en antydning till nord-sydligt orienterad bebyggelse fanns i schakt 3. I schakt 4 och 5 fanns tendens till nordväst-sydöstlig orientering på anläggningarna. Dateringarna från den fördjupade förundersökningen visade på enstaka förhistoriska inslag från neolitikum. Till större del var anläggningarna medeltida, med övervägande delen tillhörande den urbana fasen (Öbrink 2013).

5. TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Den medeltida staden (RAÄ 45) och den vikingatida bopplatsen (RAÄ 105) är ett stort fornlämningsområde som är beläget i den norra delen av Halmstads tätort, kring småhusbebyggelsen som benämns som ”Hålan”. Området kring staden och bopplatsen får anses som relativt rikt på fornlämningar från främst neolitikum och in i historisk tid. Cirka 500 meter norr om RAÄ 45 finns flera gravhögar (RAÄ 1, 89, 90) och i Övraby socken finns ytterligare gravhögar och en bopplats med lämningar från äldre bronsålder och järnålder (RAÄ 4). Inom Övraby socken finns också fossila odlingslämningar i form av odlingsterrasser med bandparceller där äldsta fasen är daterad till vikingatid-tidig medeltid (RAÄ 71). Det finns också ytterligare ett boplatssområde (RAÄ 86) där det påträffats ett hus från yngre bronsålder-förromersk järnålder samt ett sen-vikingatida hus i form av ett trelleborgshus. Söder om RAÄ 45 finns ytterligare gravhögar (RAÄ 3) och boplatsslämningar (RAÄ 79:2) daterade till neolitikum-yngre bronsålder/äldre järnålder. Åren 1846 och 1850 påträffades en uppdelad eller möjligen två vikingatida silverskatter i ett dike på Slottsmöllan. Fyndet beskrivs av Oscar Montelius år 1869 och innehöll bland annat 29 arabiska silvermynt präglade mellan 864 och 931 e. Kr samt två torskhammare, tenar, ringar, tackor och delar av en halsring (Arbman 1954).

Inom själva RAÄ 45 finns en kyrkoruin (RAÄ 2:1) och en begravningsplats (RAÄ 2:2). Kyrkan som sannolikt uppfördes under 1100-tal bestod av absid, kor, långhus samt ett vapenhus. Kyrkan har även haft ett väst-

torn. Vid forskningsgrävningen år 1978 påträffades tre gravar som gick in under västmuren, vilket mycket väl kan peka på att kyrkan har haft en äldre föregångare (Augustsson 1980; Bjugger manus). Kyrkan och kyrkogården är alltså den kyrka och begravningsplats som var i bruk då Övraby utgjorde en medeltida stad och har då sannolikt utgjort en stadskyrka framförallt efter 1200-talets mitt då Övraby fått stadsprivilegier (Fors & Westergaard 1998). Kyrkan tycks ha varit stadskyrka ända fram till år 1464 (Augustsson 1980). Detta har sannolikt varit mer av symbolisk betydelse då kyrkan inne i Halmstad vid denna tid sannolikt också var i bruk.

Fornlämningen ligger idag relativt väl inramad i landskapet av vägar och bebyggelse. I den sydöstra delen finns en avfallsstation som upptar en relativt stor del av fornlämningen till ytan. Avfallsanläggningen fungerade tidigare som lertag åt Slottsmöllans Tegelbruk. Det fanns planer på att expandera lertaget till ett betydligt större område som skulle täcka området ända fram till norr om kyrkan. Planerna blev dock aldrig av. Idag brukas större delen av fornlämningsområdet som åkermark och genomgår regelbunden plöjning.

Fornlämningsområdet som helhet utgörs i de södra delarna av en relativt flack plåtå på den norra sidan om ån Nissan. Den sydöstra delen av RAÄ 45 sluttar dock ned mot Nissan och i den norra delen finns en nordost-sydvästligt orienterad ås. Undergrunden utgörs till stora delar av sand men skiftar i sammansättning och färg. På vissa ställen innehåller sanden enstaka järnutfällningar, vilket i vissa fall gör alven mycket kompakt och hård. Inom ytan för den antikvariska kontrollen

fanns mindre områden på några få kvadratmeter där sanden hade inslag av småsten. Undergrunden i schaktet steg svagt åt nordnordost genom hela schaktet. Generellt sluttade också undergrunden svagt åt nordost. Där småstenen fanns, var det tomt på anläggningar. Det har också funnits flera bäckar inom fornlämningsområdet. En av dessa fanns inom området för den särskilda undersökningen. Inom området för den särskilda undersökningen var också en svag höjdrygg belägen i öst-västlig riktning cirka 52 meter väster om kyrkan.

Helhetsbilden blir ett område relativt rikt på fornlämningar där neolitikum och bronsålder till medeltid varit mer eller mindre intensiva perioder.

6. TIDIGARE FORSKNING KRING STADENS PLACERING OCH UTBREDNING

Länge ansågs stadens placering vara osäker. Kyrkan som grävdes fram på 1930-talet var det enda mer konkreta spåret under lång tid. S A Nilsson diskuterar Övrabys placering under 1960-talet. Fynden från undersökningarna år 1967 pekar på att det äldsta Halmstad: *"legat uppe på höjderna i det nuvarande Övraby, nära vägen in mot Småland, den gamla Nissastigen, och den punkt där denna väg möter den stora kustvägen"* (Nilsson 1968).

Tittar vi på kartan från 1695-98, och granskar vägnätet utifrån Nilssons beskrivning bör den medeltida bebyggelsen legat norr och väster om kyrkan.

Under forskningsgrävningen år 1978 pekade utgrävningsresultaten på att medeltida

lämningar fanns väster och norr om kyrkan medan det öster om kyrkan fanns förhistoriska och efterreformatoriska lämningar. Gravar som delvis låg in under kyrkans murar tyder på att kyrkan kan ha föregåtts av en träkyrka (Augustsson 1980, Bjuggner manus).

Augustsson ansåg i *Medeltidsstaden* att stadens placering har varit vid korsningen mellan de äldre huvudvägarna Kustvägen och Nissastigen. Marktopografin utgjorde inget hinder för bebyggelse i väster, nordväst och norr men de brantare sluttningarna som fanns i öster och sydöst bör varit mindre lämpliga enligt Augustsson (Augustsson 1980, Fors & Westergaard 1998).

De arkeologiska undersökningarna som utfördes 1986-1987 syftade ursprungligen till att lokalisera den norra avgränsningen av det tidigmedeltida Övraby. Undersökningarna utfördes cirka 150 meter norr och nordost om kyrkoruinen. Inga medeltida lämningar påträffades (Westergaard 1986, Borna 1987).

Granskar vi kartan från år 1695-1698 tillsammans med den arkeologiska informationen som fanns tillgänglig innan slutundersökningen och den antikvariska kontrollen pekar även detta mot att den medeltida bebyggelsen skulle funnits väster och norr om kyrkan. Dock får stor källkritisk aspekt läggas vid kartmaterialet (se avsnitten om källkritik). På kartan fanns sju gårdar, varav prästgården och klockaregården utgjorde två. Det fanns även ett frälsehemman och samtliga betecknades som öde.

Det medeltida vägnätet var viktigt och hålvägarna underlättade framkomsten i kuperade landskap som området kring Övraby. Vägarna var viktiga och i Jyllandslagen står bland

annat att till en by ska fyra vägar leda, detta gäller troligtvis kyrkbyar (Kronman & Isuul 1945). Vägarna var ofta i ganska dåligt skick då vägen bestod av vanlig mark. De enda vägar som hade någon form av beläggning var ofta vid broar, inne i städer och vid vadstäl- len (Ödman 2011). Vid en granskning av en större mängd kartor över Halland från år 1482-1718 får vi en bild av vägnätet. Under medeltiden och under 1500-talet är det vattenvägarna som lyfts fram och synliggörs i kartmaterialet och inga vägar är utsatta. Det är först under mitten av 1600-talet, där bland annat krigskartor från 1643-1644, sannolikt upprättade av lantmätare Johan Wärnschöld, visar vägnätet i Halland. På en karta från år 1652 av Kietell Classon Felterus och avritad år 1675 av E J Dahlberg, syns vägnätet men också gårdar i Halland. Kartan visar att den stora vägen mellan Halmstad och Växjö gick förbi Breared, men hade en något annorlunda sträckning genom Simlångsdalen än idag. Den viktigaste vägen vid Halmstad var kustvägen till Falkenberg och Laholm. Men det fanns även vägar via Getinge-Abild-Gunnarp till Västergötland och via Nissan till Jönköping där det även skedde handel mellan halländska och småländska bönder.

Vid RAÄ 79 och RAÄ 87, båda belägna söder om Övraby, finns påträffade hålvägar som gått förbi två stycken gårdar (se Larsson 2015). Hålvägen följer kanten av en äng i det historiska kartmaterialet framförallt från år 1811. Vägens sträckning är något väster om gården och har därefter inte blivit fri-lagd av arkeologiska undersökningar. Kan- ten på ängen viker av norrut och möjligen har vägen fortsatt följa ängskanten norrut el-

ler möjligen har vägen gått mot kungsgården som troligen legat något väster om Övraby. Under den antikvariska kontrollen påträffades också en trolig halv väg (6043) som gick i nordväst-sydöstlig riktning. Hålvägarna i och kring Övraby tyder på att det funnits en eller flera vägar inom den medeltida staden. Troligen har hålvägarna också anslutit till Nissastigen, det vill säga vägen mot Jönköping, Lagaholm och Helsingborg. Det gick också en väg nära Slottsmöllan med en östlig riktning mot Sperlingsholm. Sannolikt har också den medeltida staden i Övraby (dåvarande Halmstad) skapat en ökad trafik med handel och vägfarande människor och djur. Forsen i Nissan i närheten av borgen vid Örjans vall gjorde att en omlastning till landtransport krävdes för att vidare kunna ta sig upp till staden. De påträffade hålvägarnas lägen och riktningar påvisar att man efter omlastning från vatten- till landbaserad transport måste ha rest förbi både den medeltida gården vid RAÄ 79 och gården vid Slottsmöllan (RAÄ 87) för att komma upp till staden. Borgen och de båda gårdarna kan eventuellt haft någon kontrollfunktion för vägnätet upp mot Övraby. En källkritisk aspekt att ha i åtanke när man studerar det äldre kartmaterialet i syfte att erhålla kunskap om de medeltida förhållandena är att det finns två viktiga faktorer som påverkar relevansen och användbarheten av kartmaterialet; dels att hela den medeltida staden i Övraby flyttar under 1320-talet, dels att de få gårdar som fanns kvar efter flytten bränns ner och rivs under nordiska sjuårskriget (Nilsson 1968). Detta gör att det jämfört med de medeltida förhållandena råder delvis andra ägostrukturer när kartorna ritas under 1600-talet

och dessutom har vägar tillkommit och försvunnit. En detalj som dock haft möjlig relevans för stadens läge och ekonomi är uppgiften på en karta från år 1688 att området kring Slottsmöllan (då benämnt *Mölleforsen*) hade flera olika laxfiske (Wiking-Faria 2010).

7. FRÅGESTÄLLNINGAR

7.1. Slutundersökningen

Tidigare undersökningar inom området har varit relativt små ingrepp i fornlämningen och har endast omfattat ytor på en till fyra kvadratmeter. De längre schakten som grävts har normalt haft en bredd på en meter eller mindre. Tidigare undersökningar har kunnat ge en viss bild av anläggningstäthet, topografi, omfattningen av kulturlager samt dateringar. Då den särskilda undersökningen beräknades innefatta ett schakt på 120x7 meter förväntades en mer detaljerad bild av fornlämningen nu kunna erhållas och mycket ny kunskap genereras. Beslutet från Länsstyrelsen angav att den särskilda undersökningen skulle ha följande tre huvudinriktningar:

- *Klarlägga konturer av rumsliga strukturer och kronologiska faser.*
- *Skapa en bild av de typer av byggnader som kan ha förekommit på platsen.*
- *Sätta in de dokumenterande lämningarna med det lokala områdets rumsliga struktur (vägnät och bebyggelse) under medeltid och efterreformatorisk tid.*

Kulturmiljö Halland specificerade frågeställningarna ytterligare till:

- *Fastställa tomtindelning, byggnader och kommunikationsstråk, före, under och efter den urbana fasen.*
- *Hur området har nyttjats för att söka fastställa i vilken mån området under stadsperioden skiljer sig från en agrar miljö.*
- *Bostadshus, ekonomibyggnader och hantverksbyggnader/platser identifieras med arkeologisk metodik/makrofossilanalys samt metallavsökning.*

7.2. Den antikvariska kontrollen

Då relativt få schakt har varit placerade i den norra delen av fornlämningsområdet antogs den antikvariska kontrollen kunna bidra med mycket ny kunskap. I enlighet med Länsstyrelsens riktlinjer fokuserades den antikvariska kontrollen på att kontrollera om det fanns arkeologiska lämningar inom undersökningsområdet, samt om det framkom en eller flera härdar att datera någon av dessa. Fastställandet av anläggningstätheten och dess bevarandegrad var också viktig att belysa. Endast enstaka stolphål påträffades nordväst om det nu aktuella området i samband med förundersökningen år 2012. Arbetet skulle nu därför ske med en extensiv inriktning, då förväntningarna att påträffa större mängder anläggningar var relativt små.

7.3. Förundersökningen

Förundersökningens primära syfte var att kontrollera de eventuella skador på fornlämningen som kunde ha uppkommit i samband med exploatörens avbaning under vintern 2013. Syftet var också att utifrån rådande

kunskap fastställa fornlämningens karaktär, tidsdjup, sammansättning, komplexitet samt bevarandestatus med hjälp av ett vetenskapligt synsätt. Målsättningen var också att följa upp fortsättningen på den bebyggelse som påträffades under slutundersökningen precis väster om förundersökningsytan.

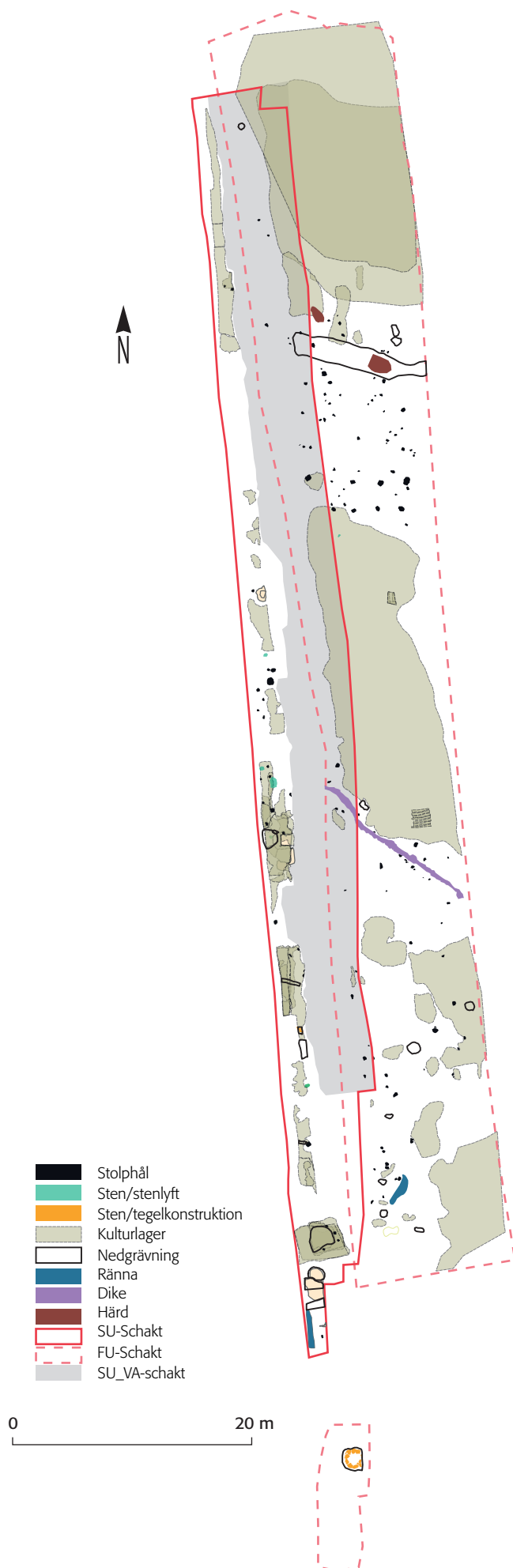
8. METOD OCH GENOMFÖRANDE

8.1. Slutundersökningen

Arbetet påbörjades med en avbaning av aktuellt undersökningsområde och inmätning av kulturlager och anläggningar skedde med totalstation. De lämningar som prioriterades var främst byggnadslämningar och tomtgränser då inga tydliga kommunikationsstråk fanns inom ytan. Tunnare kulturlager som i flera fall också saknade stratigrafiska sammanhang lågprioriterades. Detta gällde främst inom den norra delen av schaktet. Varje kontext dokumenterades på kontextblanketter enligt single context-metodiken (Larsson 2003). Det skedde också en metalldetektering, vilken pekade på att de flesta metallfynden förekom i matjordsskiktet, men även enstaka i anläggningar.

8.2. Den antikvariska kontrollen

Avbaningen av området skedde med en bandgående grävmaskin och när den arkeologiska schaktningen påbörjades var matjorden redan avlägsnad. När schaktningen för att kartlägga de arkeologiska lämningarna och eventuella skador påbörjades (se avvikelser från undersökningsplanen) visade det sig till en början vara något problematiskt att hitta rätt anlägg-

ningsnivå då en kraftig översandningseffekt fanns inom ytan som skulle schaktas. I schaktets längdriktning varierade översandningen mellan 0,05-0,20 meter i tjocklek. Detta relativt tjocka sandlager låg ovanpå anläggningarna men under den moderna matjorden. Dock framkom ett enstaka stolphål relativt snabbt vilket underlättade för att hålla rätt nivå. Topografin sluttade också åt sydost och steg åt nordnordväst och nordväst i schaktets längdriktning. Översandningseffekten beror sannolikt främst på den plöjning som årligen sker inom aktuellt område och på grund av markens lutning. Vissa anläggningar kom också att handgrävas och dokumenteras på ritfilm.

8.3. Förundersökningen

Förundersökningen inleddes med en försiktig schaktning då kulturlager och anläggningar delvis redan var framschaktade av exploatören sedan tidigare. Detta gjorde att den bandgående grävmaskinen endast delvis fick köra på ytan, men detta hölls till ett minimum för att minimera eventuella skador och då främst i områden som saknade anläggningar. Schaktningen kunde slutföras utan att de arkeologiska lämningarna hade påverkats. Enstaka anläggningar kom att undersökas främst stolphål som riskerade att bli sönderplöjda. Figurhänvisning (se fig. 2 för översikt över FU-schaktet).

Fig 2. Översikt över slutundersökningsschaktet till vänster och FU-schaktet till höger. Skala 1:500.

9. AVVIKELSER OCH MÅLUPPFYLLELSE

9.1. Slutundersökningen

När arbetet i fält hade påbörjats visade det sig efter ett tag att de arkeologiska lämningarna var mer fragmentariska än förväntat. Det stod då klart att den fördjupade förundersökningen hade (främst i schakt 3) berört en av de mer komplexa och välbevarade ytorna inom undersökningsområdet. Många kulturlager bestod av mindre ytor som i flera fall saknade stratigrafiska kopplingar till andra kulturlager och som endast var överlagrade av matjord och låg direkt ovanpå alven. Många kulturlager och en del anläggningar var också skurna i väster av 1978 års forskningsgrävning, i öster av en VA-ledning och i vissa fall i norr och söder skurna av schakt från den fördjupade förundersökningen. Flera kulturlager uppvisade också spår av att ha blivit sönderplöjda genom tidens gång. Detta gör att de stratigrafiska förhållandena är betydligt mer osäkra än förväntat, speciellt mellan olika bebyggelseområden i schaktet som inte hänger samman stratigrafiskt. Detta innebär att det blivit något problematiskt att knyta samman resultaten rent stratigrafiskt till tidigare grävningsresultat. Till viss del är det möjligt men hade dock krävt mer fördjupade, jämförande studier av södra Hallands medeltida byggnadsskick än vad som tidsmässigt medgivits inom ramen för denna rapport. Här kan Anders Håkansson's kommande avhandling om tidigmedeltida bebyggelse i Halland öppna upp nya möjligheter för fördjupade studier av undersökningen i Övraby.

Genom slutundersökningen kan en hypo-

tetisk och generell bild skissas av Övraby och dess bebyggelse, en bild som såväl förstärker resultaten av tidigare undersökningar och som gör dem något mer nyansrika.

9.2. Den antikvariska kontrollen

Markarbeten för förläggningen av VA-ledningen påbörjades och ytor schaktades upp utan antikvarisk närvaro. När personal vid Kulturmiljö Halland fick kännedom om att arbetena redan påbörjats kontaktades Länsstyrelsen omedelbart. Det visade sig att förutom att matjorden var bortschaktad längs hela sträckan från Övraby kyrkoruin ända upp till Nissastigen hade också ett betydligt bredare arbetsområde än planerat schaktats av. Arbetsområdet skulle ursprungligen ha en bredd på sju meter, men kom att omfatta upp till nitton meters bredd, inklusive ytan där matjordsmassor placerats. Området för den antikvariska kontrollen var planerat att omfatta cirka sju meters bredd och cirka 150 meters längd. Detta skulle gett en undersökningsyta på strax över 1000 m². Istället kom området att omfatta 2210 m². Detta innebar mer än en fördubbling av området för den antikvariska kontrollen. Det mer än fördubblade arbetsområdet i kombination med det oväntat stora antalet anläggningar medförde att Länsstyrelsen beslutade att utöka den antikvariska kontrollen till en arkeologisk förundersökning, inom vilken även vissa anläggningar kom att undersökas.

Den antikvariska kontrollen medgav goda möjligheter att besvara frågeställningarna, såväl gällande anläggningstäthet och bevarandegrad som att genom ¹⁴C-analys datera en hård, ett grophus och ett stolphål till en tak-

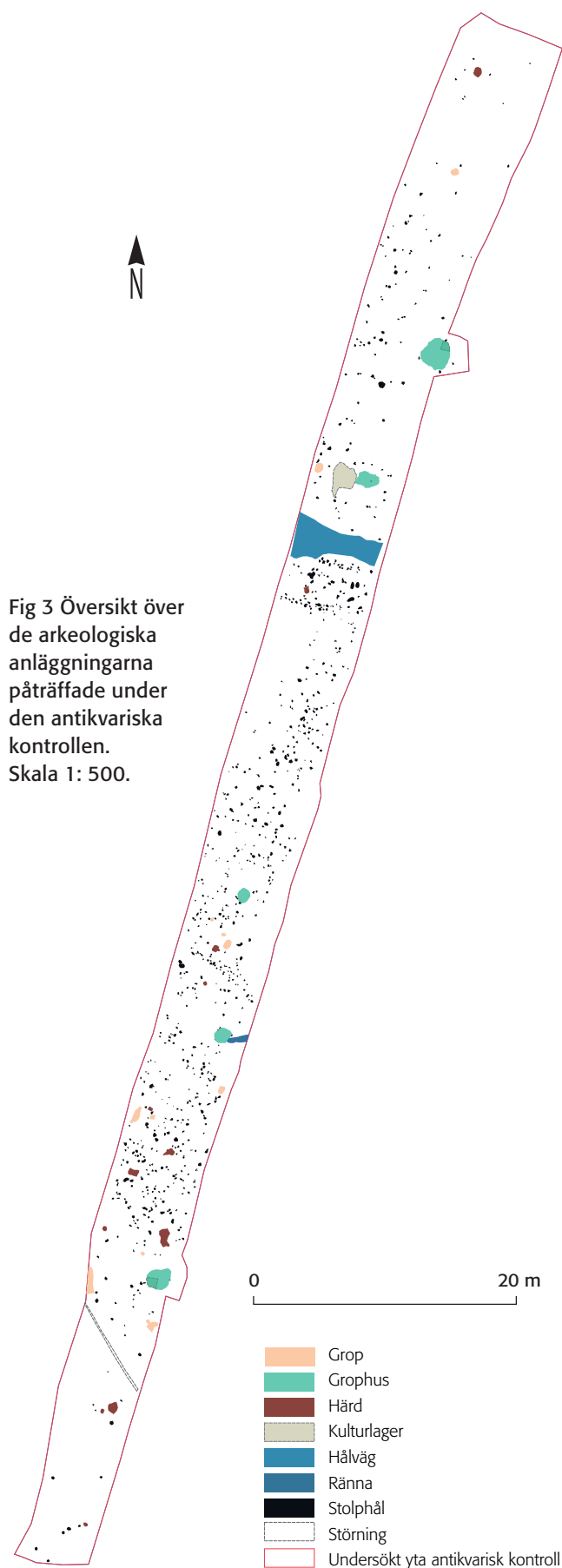

Fig 3 Översikt över de arkeologiska anläggningarna påträffade under den antikvariska kontrollen. Skala 1: 500.

bärande stolpe i ett långhus. Ytterligare stöd för dateringar blev främst den keramik som påträffades, såväl på vissa anläggningars yta som i andras fyllningar. Det totala antalet anläggningar gav en betydligt bättre bild av området än vad som förväntats. Den antikvariska kontrollen visar en mycket stor kunskapspotential för det norra området av RAÄ 45 som kan belysa bebyggelsestrukturer från vikingatid och genom medeltiden (RAÄ 105).

9.3. Förundersökningen

Den arkeologiska förundersökningen skedde främst för att dokumentera skador av exploaterens avbanning. Förundersökningsområdet visade sig något mer välbevarat än slutundersökningsområdet, delvis på grund av en mindre översandningseffekt på 0,01-0,10 meter över vissa delar av området. Detta hade gjort att större sammanhängande kulturlager fanns bevarade i området tillsammans med ett antal anläggningar. Då ytan inte skulle exploateras vidare utan täckas över kom endast ett urval anläggningar att undersökas och enstaka provgropar grävas i de större kulturlagren. Men då ytan främst blev dokumenterad i plan utan djupare undersökning och uppgick till runt 177 kulturlager och anläggningar tyder detta på att antalet kontexter vid en undersökning skulle överstiga det antal som fanns inom slutundersökningsytan. Förundersökningsytan kunde endast delvis kopplas samman med slutundersökningsytan och tidigare undersökningar då fysisk-stratigrafiska kopplingar saknades då den gamla VA-ledningens nedgrävning skiljde de arkeologiska lämningarna åt.

10. KÄLLKRITIK

10.1. Slutundersökningen

De arkeologiska lämningarna som undersöktes visade sig bitvis vara relativt fragmentariska och sakna fysiska kopplingar. Fyndmaterialet som framkom var relativt litet samt att keramiken förekom ofta i koncentrationer som sträckte sig från tidig medeltid-1900-tal. Det var också inom flera områden inom schaktet som det saknades stratigrafiska relationer mellan bebyggelseenheter men också med områden utanför hus. Även de spår av bebyggelse som fanns var fragmentariska och var i de flesta fall endast bestående av ett fåtal stolphål samt några kvadratmeter med golv. Detta gör det i princip omöjligt i nuläget att diskutera hustyper då i de flesta fall inte ens

gick helt att säkerställa riktning på huset.

Då många av kulturlagren och anläggningarna hade få eller inga fysisk-stratigrafiska relationer (ingen fysisk kontakt) med varandra så får rapportens tolkning av resultaten ses som hypotetisk och de matriser som presenteras kan omtolkas. Huvuddragen i tolkningen har utgått från främst den samlade bilden av resultat från slutundersökningen, 1978 års forskningsgrävning och den fördjupade förundersökningen år 2012. Tolkning av kulturlager har också utgått från tanken att bebyggelsen har genomgått tre faser: konstruktion, brukning och destruktions. Det som tyder på att tolkningen av slutundersökningsresultaten har relevans är att de är förhållandevis samstämmiga med tidigare tolkningar av platsen och har kunnat fungera som ytterligare en fördjupning och nyansering av bilden av sta-

Fig 4. Slutundersökningsområdets stora schakt. Foto mot norr. Foto: Anders Håkansson. Fotonr 2016-18-5.

den. Problematiskt var också att området utsatts för kontinuerlig plöjning vilket visade sig genom förekomsten av metallfynd i markjorden men också av plogskadade och sönderplöjda kulturlager.

10.2. Den antikvariska kontrollen

Då det fanns en översandningseffekt i kombination med en lutande topografi var det problematiskt att hitta en nivå där alla anläggningar var synliga. Detta betydde att vid rensningen efter maskinavbaning framkom ytterligare anläggningar som var helt osynliga tidigare trots att det omgivande närområdet haft stora mängder anläggningar. Problematiskt var också att de massor som skapades

vid rensning ofta var i vägen då det oftast inte fanns utrymme att lägga dessa på ytor där det inte fanns anläggningar. Översandningen gjorde att det även på små ytor blev flera kubikmeter med material snabbt. Arbetet krävde därför att rensning och inmätning av anläggningar skedde simultant. Då ytan av den antikvariska kontrollen kom att bli mer än dubbla storleken än beräknat samt att ett betydligt fler antal anläggningar påträffades fick ett mycket högt tempo hållas i fält. Vissa anläggningar, främst i form av stenskodda stolphål, var helt eller delvis sönderplöjda. Perioder av tjäle medförde att anläggningsgrävandet blev något mer tidskrävande än normalt. Trots detta uppnåddes mycket goda och något oväntade arkeologiska resultat.

Fig 5. Foto över schaktet för den antikvariska kontrollen med arkeolog Annika Jeppsson i bild. Foto mot nordost. Foto: Fredrik Larsson. Fotonr 2013-51-2.

10.3. Förundersökningen

Anläggningar och kulturlager inom förundersökningsområdet var inom vissa områden översandade men uppvisade också skador av plöjning, speciellt i områdets södra del. Ett par kulturlager hade också schaktats bort av exploatören i samband med att matjorden av-

lägsnades. Detta kunde konstateras genom att de var synliga i den östra sektionen/schaktväggen. Även spår av banden från grävmaskinen hade gjort avtryck i vissa kulturlager. Om ytterligare kulturlager eller anläggningar hade schaktats bort gick inte att avgöra.

Fig 6. Plöjningsskador i kulturlager. Foto mot norr. Foto: Fredrik Larsson. Fotonr. 2014-66-4.

Fig 7. Äldre matjordslager/kulturlager som avbanats av exploatören innan fältarbetet påbörjades. Foto mot öster. Foto: Fredrik Larsson. Fotonr 2014-66-8.

Fig 8. FU-Schakt vid påbörjad rensning av arkeolog Patrik Hallberg. Delvis till vänster om Patrik är tidigare SU-schaktet. Foto mot norr. Foto: Fredrik Larsson. Fotonr: 2014-66-1.

Fig 9 Upprensad FU-yta med påträffade anläggningar och lager. Foto mot norr. Foto: Fredrik Larsson. Fotonr: 2014-66-9.

10.4. Det historiska kartmaterialet

En viktig källkritisk aspekt behövs gällande det äldre kartmaterialet. Övraby flyttas till platsen för dagens Halmstad under 1320-talet, vilket även om det skett successivt borde innebära att bebyggelsen och invånarantalet kraftigt minskat. Till detta kommer att Övraby brinner och (vad det verkar) ödeläggs i sin helhet år 1563. Detta tycks ha lett till att platsen i princip överges under en längre tid och endast brukas som åkermark. De första kartorna från 1600-talet är alltså nästan 300 år yngre än tidpunkten för när staden flyttas. Det har också förflutit cirka 100 år mellan att den sista bebyggelsen ödeläggs till att den första kartan ritas. Det gör att både kartmaterialets bebyggelse och vägnät sannolikt har anpassats och förändrats jämfört med de medeltida förhållandena. Det som till viss del gör att de äldre kartorna i vissa aspekter är användbara är att de visar läget för de gårdar som ska ha ödelagts år 1563, vilket borde betyda att dessa varit synliga som ruiner i landskapet under 1600-talet.

11. PUBLIK VERKSAMHET

11.1. Slutundersökningen

Under slutundersökningen skedde en viss förmedling då undersökningen väckte intresse hos de boende i området och besökarna av kyrkoruinen. Övraby kyrkoruin var frekvent besökt av skolklasser som många gånger passade på att fråga vad som pågick och därigenom kunde få de senaste resultaten. Detta var mycket uppskattat av både lärare och elever. Preliminära resultat från slutundersökningen och den antikvariska kontrollen presenterades också inom ramen för en stadsvandring i regi hos Hallands Konstmuseum.

11.2. Den antikvariska kontrollen

Under den antikvariska kontrollen genomfördes ingen publik verksamhet och endast enstaka frågor kom från allmänheten. Detta beror dock sannolikt främst på årstiden, senhöst och tidig vinter, samt att schaktet var något mer otillgängligt än vid den särskilda undersökningen.

11.3. Förundersökningen

Under förundersökningen skedde en del besök av boende i området och en del skolbarn men något färre än under slutundersökningen. Många var intresserade av resultaten från de tidigare undersökningarna i området.

12. RESULTAT; SLUTUNDERSÖKNINGEN

Slutundersökningen visade sig till stora delar bestå av mer eller mindre fragmentariska arkeologiska lämningar och en förhållandevis smal schaktad yta. Den totala schaktbredden var sju meter men cirka fyra meter var söndergrävda sedan förläggningen av den gamla VA-ledningen. Detta gjorde att området som utgjordes av bevarade arkeologiska lämningar var som mest tre meter brett och strax över 100 meter långt. Området under dagens väg till kyrkoruinen verkade också vara utschaktat i modern tid då endast anläggningar nedgrävda i alven fanns bevarade och inga kulturlager återstod. Även området söder om vägen till kyrkan var skadat och här påträffades endast en anläggning i form av en brunn (3344). Området för slutundersökningen utsätts också för ett aktivt jordbrukande där plöjningen är det som orsakar mest skador. Plöjningsskador kunde konstateras inom alla tre undersökningar i denna rapport. Inom slutundersökningsområdet fanns även dräneringsrör som förlagts i åkermarken och som skurit igenom kulturlager.

För att så långt som möjligt kunna skapa ingångsvägar har de påträffade kontexterna dokumenterats enligt single-context metoden. De enskilda kontexterna har sedan grupperats efter vilka händelser som ligger bakom skapandet av varje enskild kontext. Ett försök till en grov fasindelning har gjorts trots att vissa svårigheter föreligger; i vissa fall saknas stratigrafiska relationer på grund av att fysisk kontakt saknats mellan kontexter samt att visst recent material tryckts ner i äldre lager (se även avsnittet om källkritik). Fasindelningen och

grupperingen har gjorts för att försöka spåra någon form av trolig bebyggelsestruktur och hur området utnyttjats. Faserna ska ses som en kedja av händelser som skapat de arkeologiska lämningarna. Faserna har också ett visst överlapp beroende på stratigrafiska förhållande och dateringar i fyndmaterialet.

Tre huvudhändelser i form av konstruktion, brukning och destruktion har sedan legat till grund för en gruppering i tidsfaser tillsammans med daterande fynd som keramik. Men det är viktigt att ovannämnda källkritiska aspekter finns med i åtanke. Framförallt fasgrupperingen och dess indelning får ses som hypotetisk då det i flera fall saknas fysisk kontakt mellan olika kontextgrupper. Grupperingen av kontexter och indelningen i tidsfaser har också tagit hänsyn till resultaten från den fördjupade förundersökningen och från 1978 års resultat. Resultaten från slutundersökningen såväl styrker som nyanserar bilden av resultaten från dessa tidigare undersökningar i Övraby.

I schaktet kunde tre huvudsakliga bebyggelseområden urskiljas. Området som berördes av den särskilda undersökningen delas upp i tre delområden benämnda södra området, mellanområdet samt norra området. Södra området innefattar det södra schaktet 676 och södra delen av schakt 608 upp till kontext lager 1088. Mellanområdet omfattar sedan kontexten 2899 (en ränna) upp till kontext lager 2968. Norra området börjar vid kontexterna stolphålen 2937 och 2954 och går norrut ända fram till schaktkanten. Gränserna får ses som något ungefärliga men är skapade för att underlätta beskrivningarna något. Anledningen till att uppdelningen inte bygger

strikt på bebyggelseenheter beror främst på att den exakta tomtstrukturen till stora delar inte kunnat fastställas samt att bebyggelsen flyttas inom områden över tid.

Generellt hade kulturlager och anläggningar som fanns i den västra schaktkanten blivit skurna av 1978 års undersökning. Kulturlager och anläggningar i den östra delen av schaktet var skurna av den gamla VA-ledningen. VA-ledningen var också släntad vilket gjorde att sannolikt ytterligare en del i den östra schaktkanten var delvis bortgrävda och lutade åt öster på grund av släntningen.

Undersökningens resultat presenteras här indelat i faser där konstruktion och brukning ingår i samma faser. I avsnittet Övraby stad eller by? kommer resultaten att kopplas samman med den antikvariska kontrollen, 1978 års undersökning, förundersökningarna samt undersökningen från år 2000 (gällande bredbandsschaktet) i syfte att skapa en mer övergripande bild av staden och dess framväxt och försvinnande.

Benämningen *hus* används i rapporten som ett relativt vitt begrepp och innefattar även ekonomibyggnader och andra vanligt förekommande byggnadstyper i medeltida byar och städer då husens specifika funktioner får ses som osäkra i vissa fall. Försök att avgöra husens användningsområde har inte varit möjligt i någon större grad och i flera fall får husen ses som något osäkra, och matriser och huspresentationer ska ses som ett hypotetiskt resonemang för att kunna ge ingångsvägar till att arbeta vidare med materialet i framtiden.

Nedan redovisas endast de viktigare kontexterna och enstaka anläggningar som stolphål utan stratigrafisk relation redovisas inte.

Matrisen tillsammans med fasindelning och stratigrafiska förhållande ska ses som ett förslag på hur platsen kan tolkas ur en hypotetisk vinkel men som grundar sig i de få stratigrafiska förhållande som fanns och i fyndmaterial tillsammans med resultaten från tidigare genomförda undersökningar.

Fas 1: Innan människan kom till Övraby

Fasen består av grupp 1:1 och grundar sig främst på stratigrafin samt karaktären av alven och de lager som tolkats som de första aktivitetslagren i området. Kontexterna är belägna inom det norra schaktet och främst koncentrerade till ett område cirka 36 meter söder om norra schaktavgränsningen.

Grupp 1:1 Geologiska spår

Gruppen innefattar följande kontexter: 2370, 2539, 2570, 2583 samt 2782. Lagren är rent geologiska då de inte bar några spår av mänsklig aktivitet. Kontexterna 2539, 2570 samt 2583 består av ljusgrå till grå sand med distinkta kontaktytor direkt ovanpå alven. Lagren tolkas att utgöra en del av alven eller skulle möjligen kunna utgöra någon form av äldre vegetationslager innan människan kom till platsen. Kontexterna är belägna i det norra området och fanns i en naturlig svacka.

I den norra delen av det stora schaktet fanns även en bäckravin (2370) som har varit känd sedan tidigare och där det framkom trattbägar keramik under den fördjupade förundersökningen (Öbrink 2013). Bäckravinen har sannolikt blivit igenfylld innan medeltiden (Bjuggner 2013).

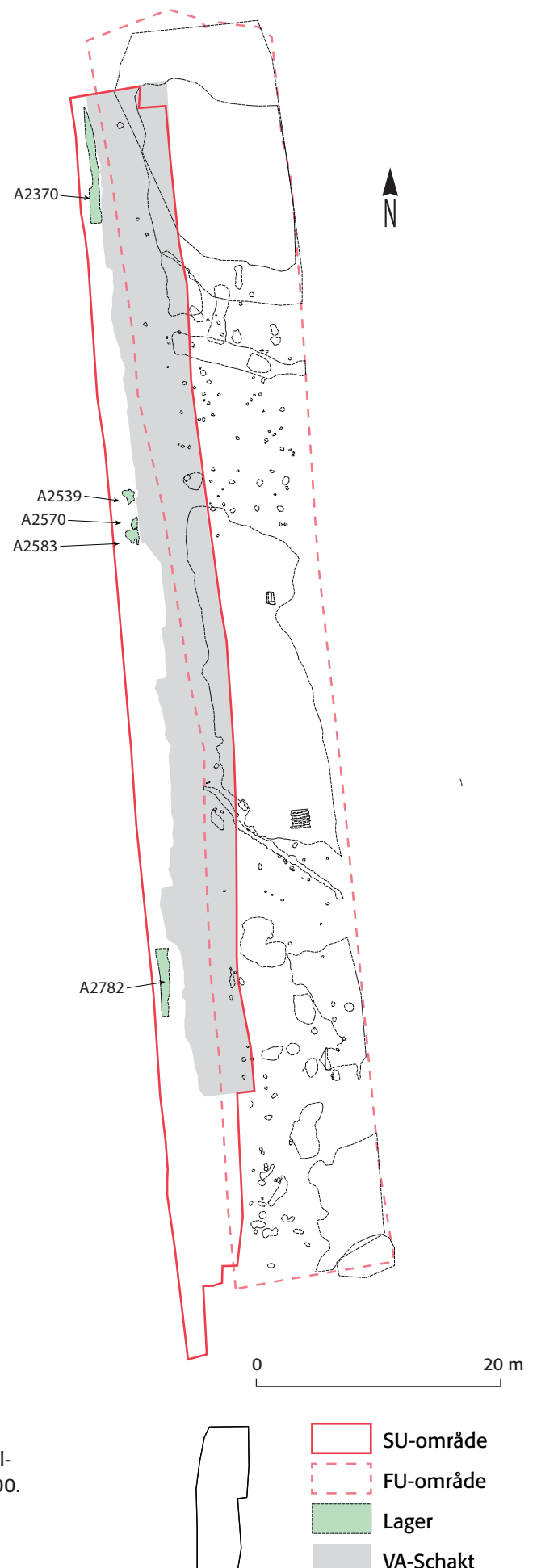

Fig 10. Översikt över fas 1 kontexter. Notera att fasindelningen endast berör slutundersökningsytan. Skala 1:500.

Fas 2: Avröjningsaktiviteter inför byggnation, tidig medeltid

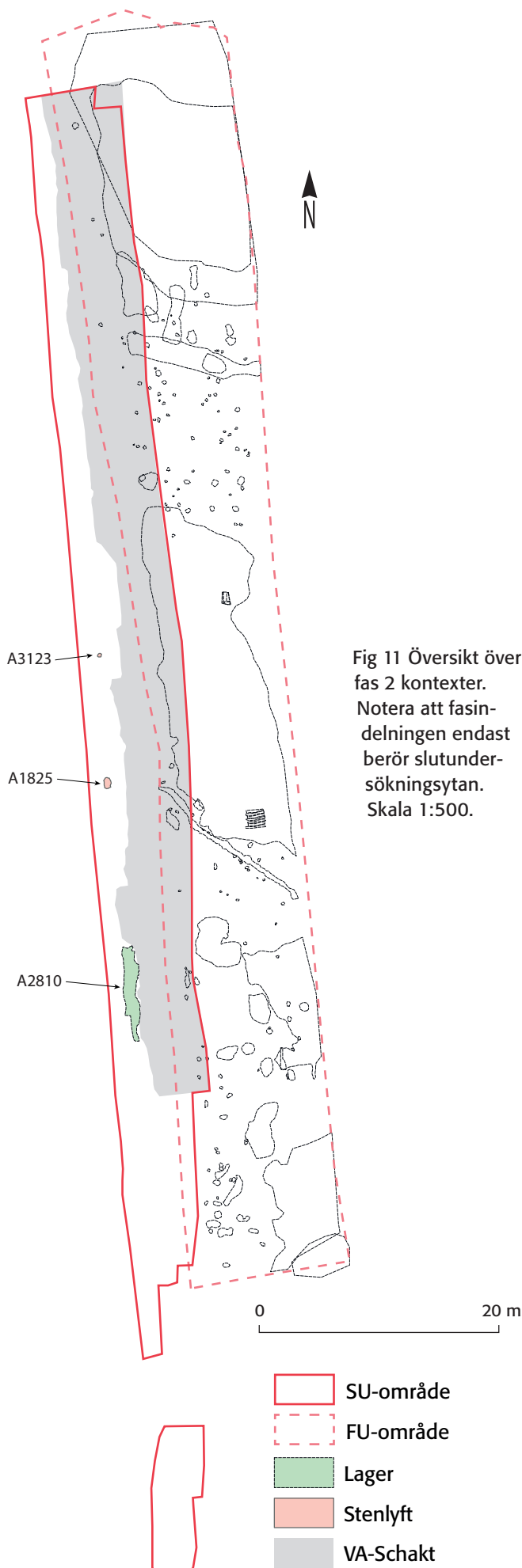
Fas två består av grupperna 2:1 och 2:2. Fasen bygger på stratigrafiska relationer inom undersökningsområdet samt fyndmaterialet, dock med källkritisk problematik på grund av att keramikmaterialet ger en bred dateringsmöjlighet. Kontexterna är främst belägna vid området söder om hus 5.

Grupp 2:1 Tramlager/aktivitetslager

Gruppen bestående av kulturlager 2810 som utgjordes av ett tramp-/aktivitetslager när människor började befinna sig i området och sediment började byggas på och avlagras. Lagret bestod av brunsvart relativt kompakt homogen silt med ett mindre inslag av träkol. Tjockleken varierade mellan 0,02-0,09 meter. I lagret påträffades en skärva yngre svartgods daterad till 1175-1350 e. Kr. (fnr 16) samt en skärva yngre rödgods med dateringen 1700-1800-tal (fnr 15). Dateringen utifrån fyndmaterialet får ses som något tveksamt då skärvorna kan vara sekundärdeponerade, dels då lagret skars av en recent störning 2888 (dräneringsrör), dels då lagret i östra delen hade blivit släntat och avskuret i samband med VA-arbetet år 1967. Ytterligare en möjlig källkritisk aspekt är att keramiken kan ha förts dit med årder eller plog.

Grupp 2:2 Avröjning i form av stenlyft

Gruppen utgörs av stenlyft som påträffades spridda över undersökningsområdet (1825, 1824, 1684, 1683, 3122, 3123). Stenlyften härrörde från när platsen röjdes av för att förbereda området inför bebyggelse. Mycket lite sten har funnits naturligt i området så en del av stenen som använts för byggnation är sannolikt ditforslad.

Fas 3: Tidigmedeltid, hus 1, 3 och 4 konstruktion

Fasen ska ses som tätt sammanhängande och är nästintill samtida med föregående fas. Under fas 3 uppfördes de första delarna av den tidigmedeltida bebyggelsen. Fasen består av grupp 3:1 (hus 4, grophus), grupp 3:2 (hus 1) samt grupp 3:3 (hus 3). Hus 1 och hus 4 är belägna i södra delen av det norra schaktet (608) precis norr om vägen in till kyrkoruinen. Hus 3 är beläget i mellandelen av det stora schaktet cirka 27 meter norr om hus 1 och hus 4.

Grupp 3:1 Hus 4 grophus, konstruktion/brukning

Gruppen utgörs av stolphål (2770, 2243, 2224, 2204), en nedgrävning (2741) samt ett golv (2115) som tillsammans bildar hus 4. Tre av stolphålen finns i öster och ett i söder. Nedgrävningen är cirka 2x2 meter och hustypen är sannolikt ett grophus. Stolphålens djup varierade mellan 0,17–0,20 m med undantag av 2204 som endast var 0,09 meter djupt. Golvet 2115 bestod av svartbrun silt med rikligt förekommande sot och träkol samt närvarande inslag av kalk och bränd lera. I golvet påträffades en större järnplatta, 16,7 cm x 12,1 cm stor, 1,8 cm tjock och en vikt på 1,5 kg, med spåren av en nit vid ena långsidan. Sannolikt är dock järnplattan sekundär och har förts ner av årder eller plog när ovanliggande lager brukats för odling, sannolikt har de sporadiska spåren av kalk också tillkommit vid detta tillfälle. Det fanns i övrigt inget fyndmaterial som kunde peka på vad grophuset använts till även om någon form av hant-

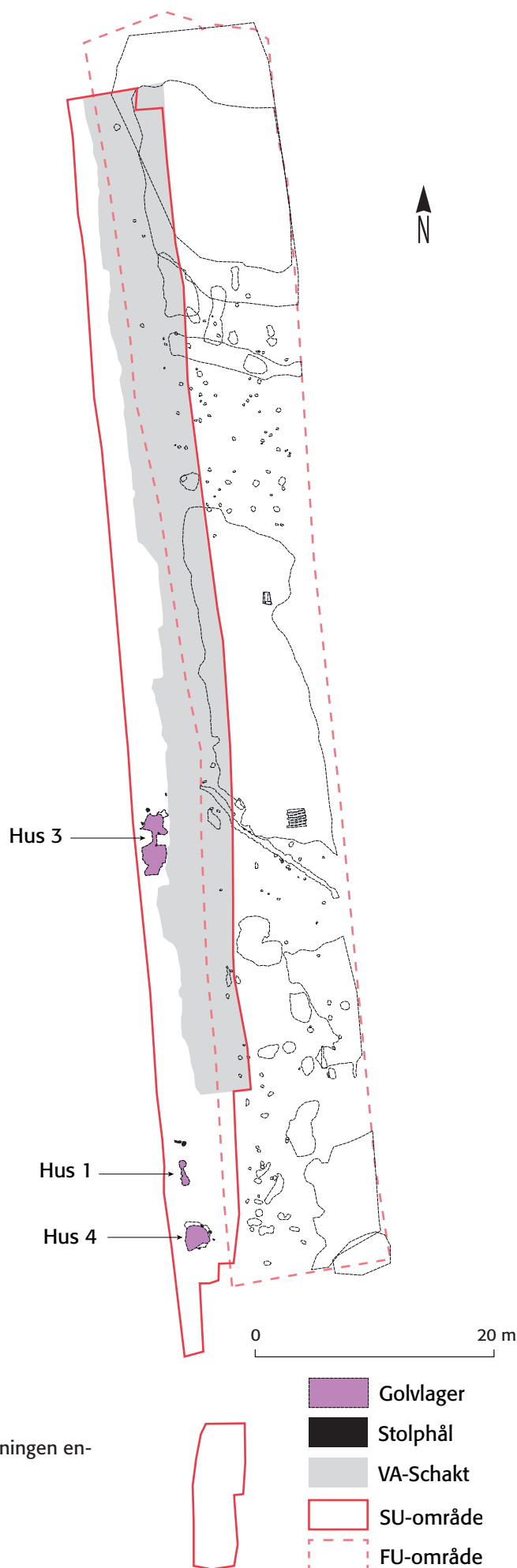

Fig 12. Översikt över fas 3 kontexter. Notera att fasindelningen endast berör slutundersökningsytan. Skala 1:500.

verk är troligt, exempelvis vävning eller möjligen någon form av smide. I norra och västra delen fanns inga stolphål bevarade. Sannolikt ska hus 1 och 4 tillhöra samma tomt då inga tecken finns på någon tomtgräns mellan dem.

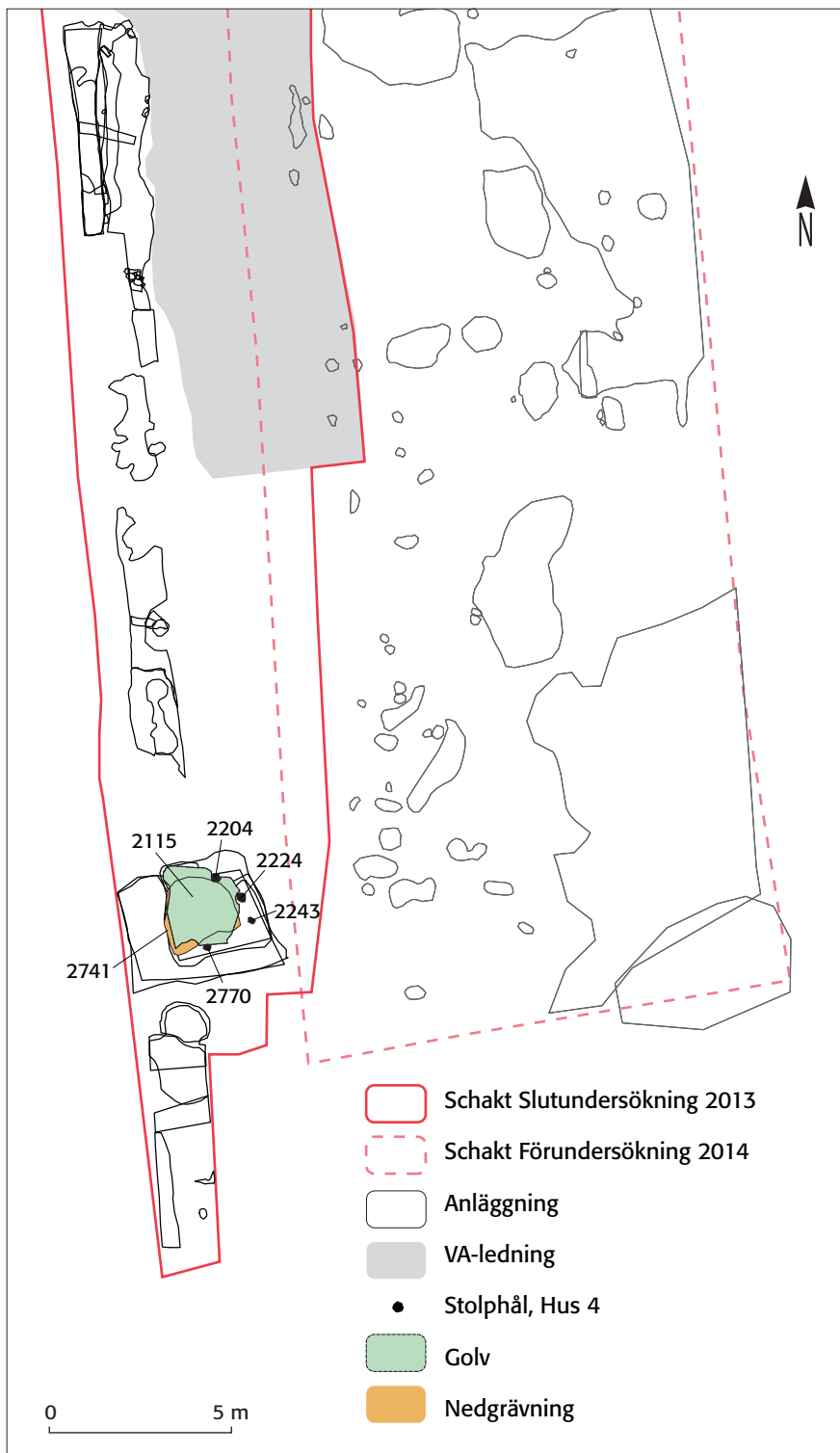
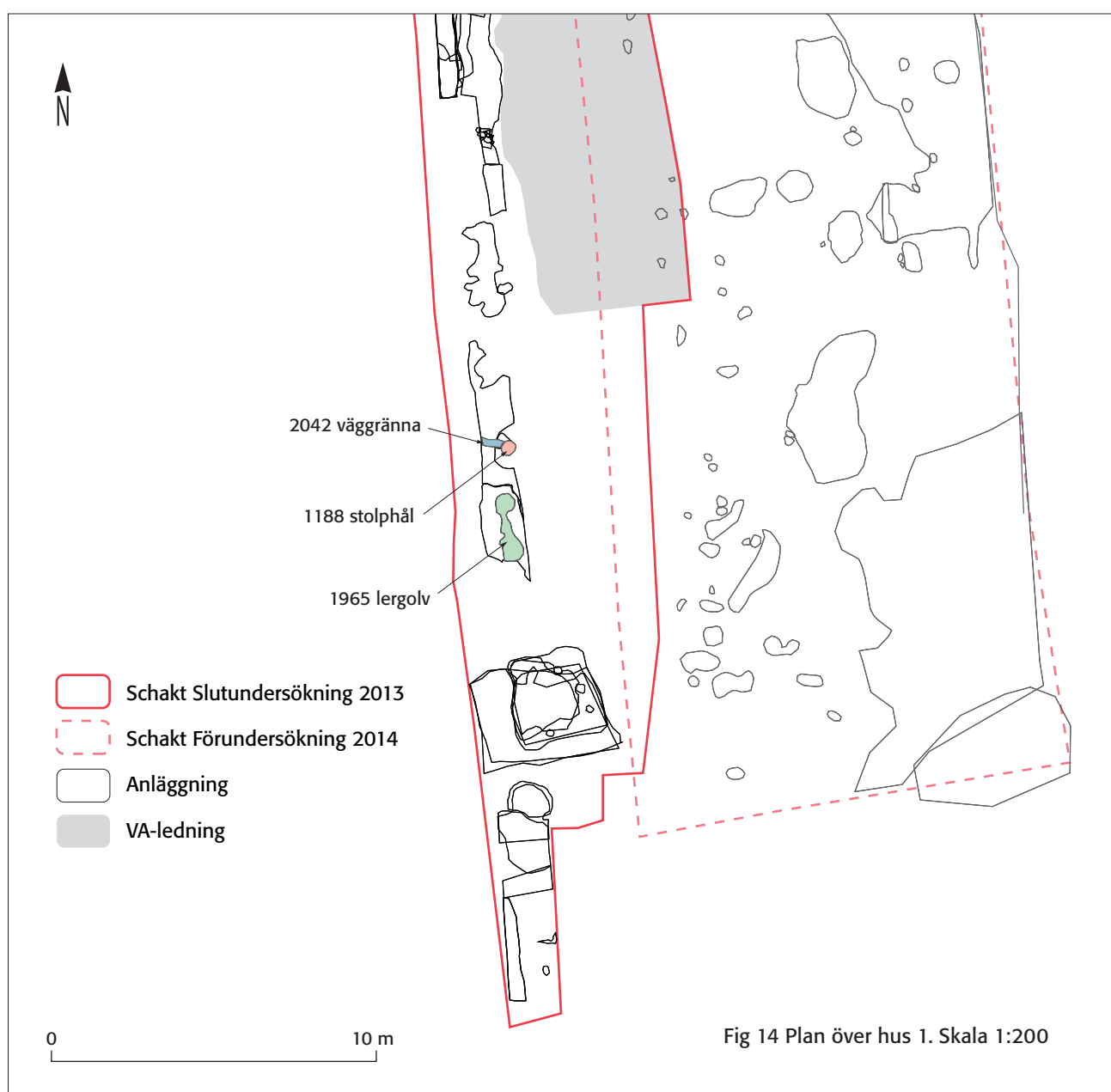

Fig 13. Plan över hus 4. Skala 1:200.

Grupp 3:2 Hus 1, konstruktion/brukning

Gruppen består av kontexterna 1965 (lergolv), 2042 (väggränna) och 1188 (stolphål) och är belägen inom det södra området. Grupp 3:2 tolkas som konstruktionen av ett troligt hus (hus 1) där endast enstaka spår finns kvar. När huset uppförs kommer det sannolikt att utgöra en bebyggelseenhet eller möjligtvis ett gårdsläge. Hustypen har inte gått att avgöra men fyndmaterialet pekar dock på ett bostadshus. Väggrännan var relativt smal, endast 0,24 meter, och går i ungefärlig öst-västlig riktning. Rännan och stolphålet ska sannolikt ses som sammanhängande och det finns exempel i Halland på tvåskeppiga konstruktioner som sektionsvis haft smala väggrännor (Håkansson 2011). Husets riktning går ej att avgöra. Eventuellt skulle ett möjligt dike (S55) beläget söder om hus 1, som påträffades under den fördjupade förundersökningen, kunna utgöra en öst-västlig tomtgräns. Tomtdiket hade två fyllningar, S54 och S62, vilket kan tyda på att diket blivit igenfyllt i omgångar. I diket påträffades äldre rödgods samt äldre reduktionsbränd keramik, vilket tyder på tidig- eller högmedeltida datering (Öbrink 2013). Dock påträffades ingen fortsättning av diket under den särskilda undersökningen. Golv 1965 bestod av brungrå lera med sparsamt förekommande träkol samt bränd lera och var relativt snarlikt det ovanliggande golv 1874 (grupp 4:3) men 1965 hade mer kol och bränd lera. Inget konkret golvlager som påvisade spår av brukningen fanns bevarat. Golvet hade smala fåror och öst-västliga sandlinser av mörkare humös sand, vilket kan tyda på att lagret utsatts för årder eller plog. Att kontexten utsatts för plöjning i någon form stöds också av fyndmate-

rialet som innefattar Östersjökeramik (fnr 29) vilket oftast dateras till 1000-1250 e.Kr., yngre rödgods (fnr 28), daterat till 1400-1750 e.Kr., stengods (fnr 30), generellt daterat till 17-1900 e.Kr., samt flintgods (fnr 27), vilket kan dateras till 1750-1900 e.Kr. Detta gör golvet och hus 1 svårddaterat, men tillsammans med stratigrafin pekar det främst på tidig medeltid utifrån Östersjökeramiken som också finns i närliggande och ovanliggande lager.

Grupp 3:3 hus 3, konstruktion/brukning

Gruppen består av kontexterna 1332 utjämningslager, stolphålen 787, 1740, 1852 och 1864 samt golv 799, vilka tillsammans utgör konstruktionen för ett möjligt hus 3 inom den norra delen av mellanområdet. Utjämningslagret bestod av brungrå silt med närvarande inslag av sot och sparsamt förekommande träkol. Området hade blivit avröjt, vilket indikerades av enstaka gropar i kontaktytan innan utjämningslagret förts på. Stolphålens avstånd varierar mellan 1,2-2,0 meter och deras fyllningar var snarlika. Golvet 799 består av svartbrun heterogen silt med närvarande inslag av sot och träkol och är troligen ett packat jordgolv. Vad byggnaden använts till går ej att avgöra. Eventuellt skulle en del av gaveln på huset kunna utgöras av stolphålen 1852 och 1864, vilket skulle innebära en NO-SV riktning på huset. Tänkbart är dock också att det varit orienterat i NV-SO. Under forskningsgrävningen år 1978 påträffades en ränna i schakt 5 (9=A5:1). Rännan hade en äldre föregångare och sannolikt ska denna äldre föregångare kopplas samman som en möjlig tomtgräns till hus 3 (Bjuggner 2013 manus). Rännan har en NV-SO riktning och är belägen cirka 15,5 meter söder om huset.

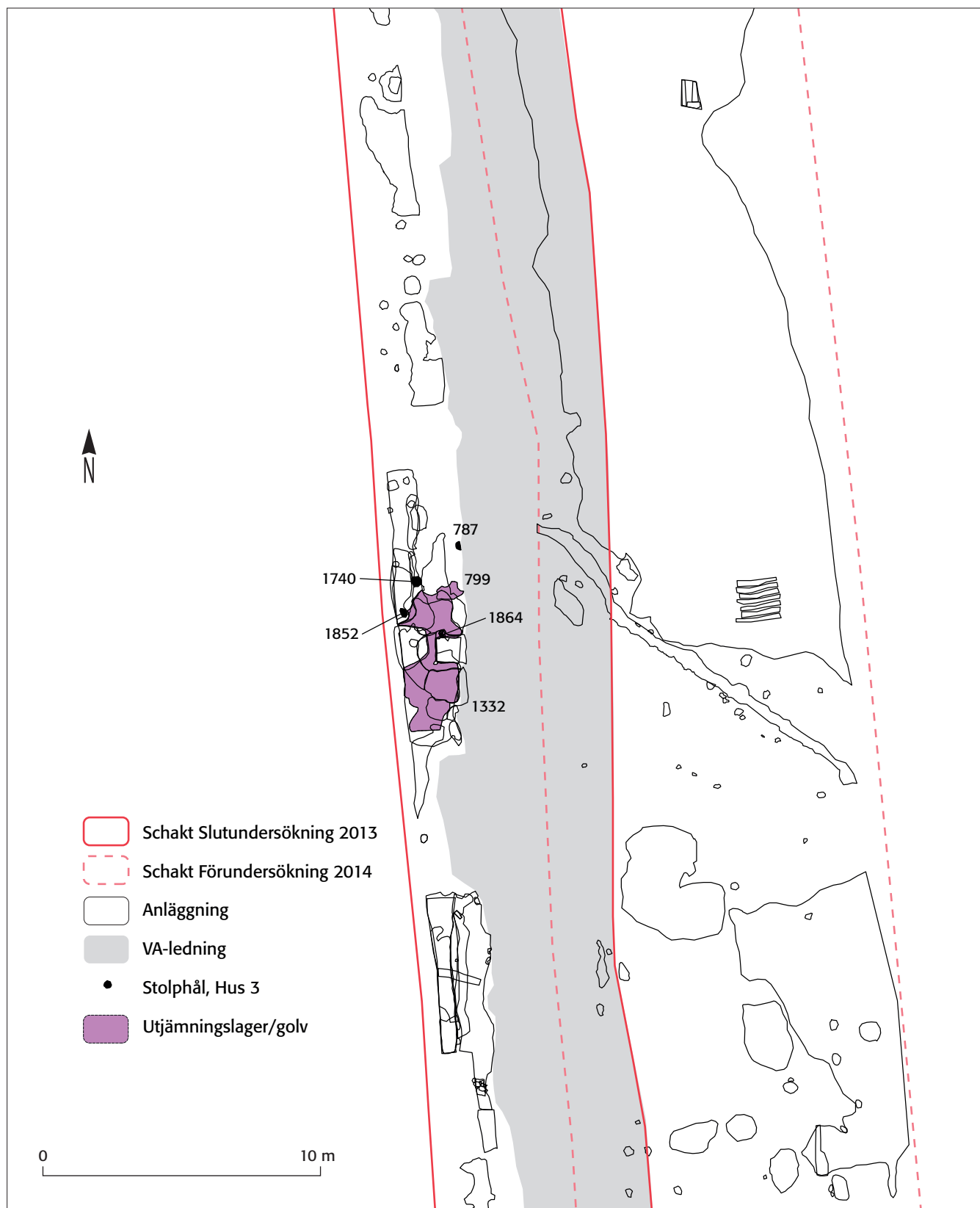

Fig 15. Plan över hus 3. Skala 1:200.

Fas 4: Tidigmedeltid, Hus 1/2 ombyggnation, hus 3 och 4 destruktions, odling

Under denna fas förändras bebyggelseenheter i det södra området samt den norra bebyggelseenheter i mellanområdet. Fasen består av grupperna 4:1, 4:2, 4:3, 4:4 och 4:5.

Grupp 4:1 Destruktion hus 4 (Fas 4a)

Grupp 4:1 utgör destruktions av grophuset hus 4. Stolphålen fylls igen med fyllningarna 2769, 2242, 2223, 2203 och nedgrävningen till huset fylls igen med utjämningslager 2067. Utjämningslagret hade karakteren av ursprunglig marknivå då lagret bestod av brun humus med lerinslag samt innehöll en del träkol samt bränd lera. Det fanns ett par antydningar till åderspår i lagrets ovasida, vilka troligen härrör från ovanliggande odlingslager.

Grupp 4:2 Destruktion hus 3 (Fas 4a)

I norra delen av mellanområdet kan hus 3 ha destruerats genom grupp 4:4. Gruppen utgörs av fyllningarna i stolphålen 1740, 787, 1853, och 1864.

Grupp 4:3 Hus 2 (Fas 4b)

Samtidigt sker också en ombyggnation (grupp 4:3) av hus 1 vilket skapar hus 2 genom att ett nytt golv (1874) påförs. Golv 1874 bestod av ljusgrå torr, kompakt lera med inslag av bränd lera och kol. Det påträffades två skärvar Östersjökeramik i lagret (fnr 29, daterat till 1000-1250 e.Kr.), (fnr 22, daterat till

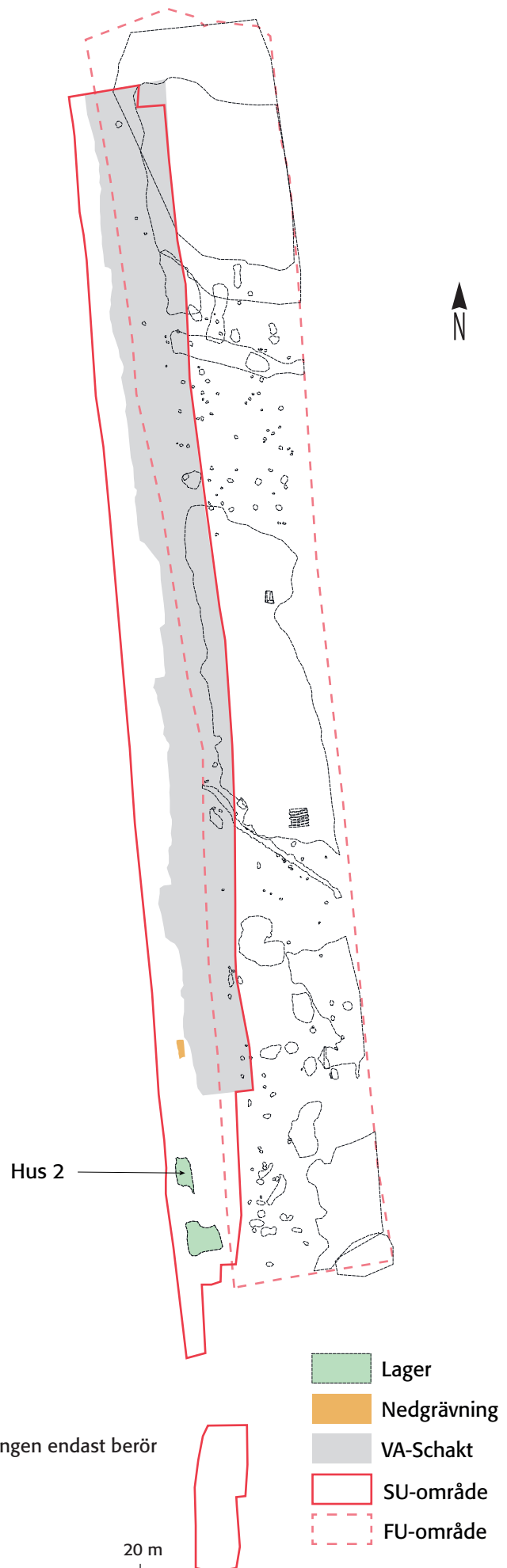

Fig 16 Översikt över fas 4 kontexter. Notera att fasindelningen endast berör slutundersökningsytan. Skala 1:500.

Fig 17 Plan över hus 2. Skala 1:200.

1100-1250 e.Kr.), en skärva protostengods (fnr 20, daterat till 1300-1450 e.Kr.) samt två skärvor flintgods (fnr 23 och 24, daterade till 1750-1900 e.Kr.). Östersjökeramiken tolkas vara primärdeponerad medan övrig keramik tillkommit senare genom bearbetning av ovanliggande lager med årder och plog. Det finns ingen antydan till omstolpning av huset under fasen. Förekomsten av keramik från en tidsperiod på cirka 900 år visar på problematiken att datera kontexter i Övraby och att klargöra deras stratigrafiska förhållande.

Grupp 4:4 Odling (Fas 4b)

Efter att hus 4 destruerats läggs ytterligare ett lager på i form av grupp 4:4, bestående av kontext 2004 som utgör ett odlingslager söder om hus 2. Odlingslagret bestod av gråbrun fuktig humus med koncentrationer av träkol samt sparsamt förekommande kalk och bränd lera. Lagret har tillkommit genom successiv påförsel av jord. Sannolikt har hushållsavfall spritts ut i odlingen och lagret tycks främst ha bearbetats för hand. Lagret har utsatts för infiltration uppifrån av årder eller plöjning. I 2004 fanns en skärva Östersjökeramik (fnr 2, daterad till 1000-1250 e.Kr.) och en skärva protostengods av typen Waldenburg (13-1450-tal). Möjligen är Östersjökeramiken ursprunglig då detta även finns i det närliggande huset 1 och 2, medan protostengodset är något som följt med när ovanliggande lager utsatts för plöjning. Odlingslagret ska sannolikt ses som ett mindre odlingslager, eventuellt en trädgård tillhörande hus 2.

Grupp 4:5 Tomträna (Fas 4b)

Cirka tio meter norr om hus 2 kommer en trolig tomträna (2899). Rännan tycks vara i

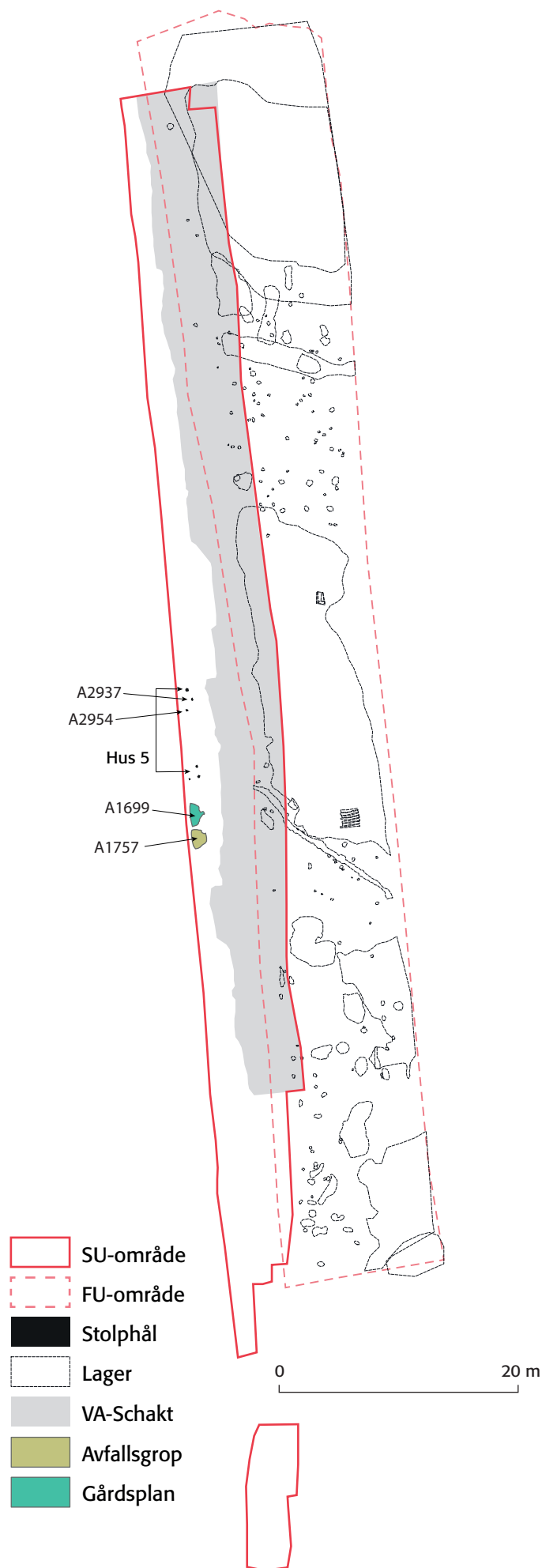
bruk under mycket lång tid då där finns flera fyllningar och kan vara i bruk eventuellt fram till högmedeltid. Tänkbart är att rännan också skulle kunna fungera som en avgränsning inom en och samma tomt men för att särskilja olika aktivitetsområden.

Fas 5: Tidigmedeltid/högmedeltid, hus 5 uppförs, avfallsgrop och möjlig hägnad

Fasen utgörs av grupperna 5:1, 5:2, 5:3 och 5:4. Under denna fas kommer hus 3 att ersättas av ett nytt hus orienterat i nord-sydlig riktning; grupp 5:1, hus 5 i norra delen av mellanområdet.

Grupp 5:1 Hus 5

Grupp 5:1 består av stolphålen 1643, 1667, 1656 och möjligen också 3045 samt en stolphålsrad i väster som påträffades 1978. Inga golv tillhörande huset fanns bevarade. Hus 5 är möjligen samtida med hus 2, men detta går ej säkert att fastställa. Stolphålen i grupp 5:1 är belägna cirka två meter öster om stolphålsraden som påträffades 1978. Möjligen ska stolphålen ses som en vägglinje och en rad med takbärare, alternativt två linjer med takbärare, men detta går ej att fastställa då husets fulla utbredning får anses som osäker. Stolphålen 1656 och 1643 tillsammans med ett stolphål i västra linjen skulle möjligtvis kunna utgöra en del av den södra gaveln på huset. Husets längd har varit minst 7,5 meter. Skulle detta vara husets fulla längd är det ett mycket litet hus och sannolikt inte ett boningshus utan snarast någon form av ekonomibyggnad. Hus 5 flyttas någon meter norrut i förhållande till det äldre hus 3. Dateringen av hus 5 får

ses som mycket osäker då det enda daterande fynd som finns i närområdet består av en sliten äldre svartgodsskärva från en grop som är belägen i västra väggen av hus 5 och som grävdes ut år 1978. Därför är både tidig- och högmedeltida datering tänkbar för hus 5.

Grupp 5:2 Avfallsgrop

Till denna fas hör även en tänkbar avfallsgrop, grupp 5:2, kontext 1757 till hus 5. Gropen var belägen cirka 5,5 meter söder om hus 5. Gropen var endast 0,18 meter djup och skuren i väster av förundersöknings-schakt. Sannolikt har gropen tillhört gropparna S92 och S35 som påträffades under förundersökningen.

Grupp 5:3 Gårdsplan?

Kontext 1699 tolkas vara resultatet att man trampat och gått på den sterila sanden (alven) i samband med antingen avröjningen av ytan eller anläggandet av hus 5 på platsen. Ytan har utgjort en ursprunglig marknivå vilket gjort ytan fläckig. Tänkbart är att kontexten ska ha en äldre datering.

Grupp 5:4 Tomtgräns/hägnad till hus 5

Någon meter norr om hus 5 finns ett par stolphål, grupp 5:4, kontexter 2937 och 2954. Vad dessa stolphål använts till är okänt då de saknar motsvarigheter. De kan möjligen ha fungerat som hägnadsstolpar eller utgjort någon annan form av konstruktion.

Fig 18. Översikt över fas 5 kontexter. Notera att fasindelningen endast berör slutundersökningsytan. Skala 1:500.

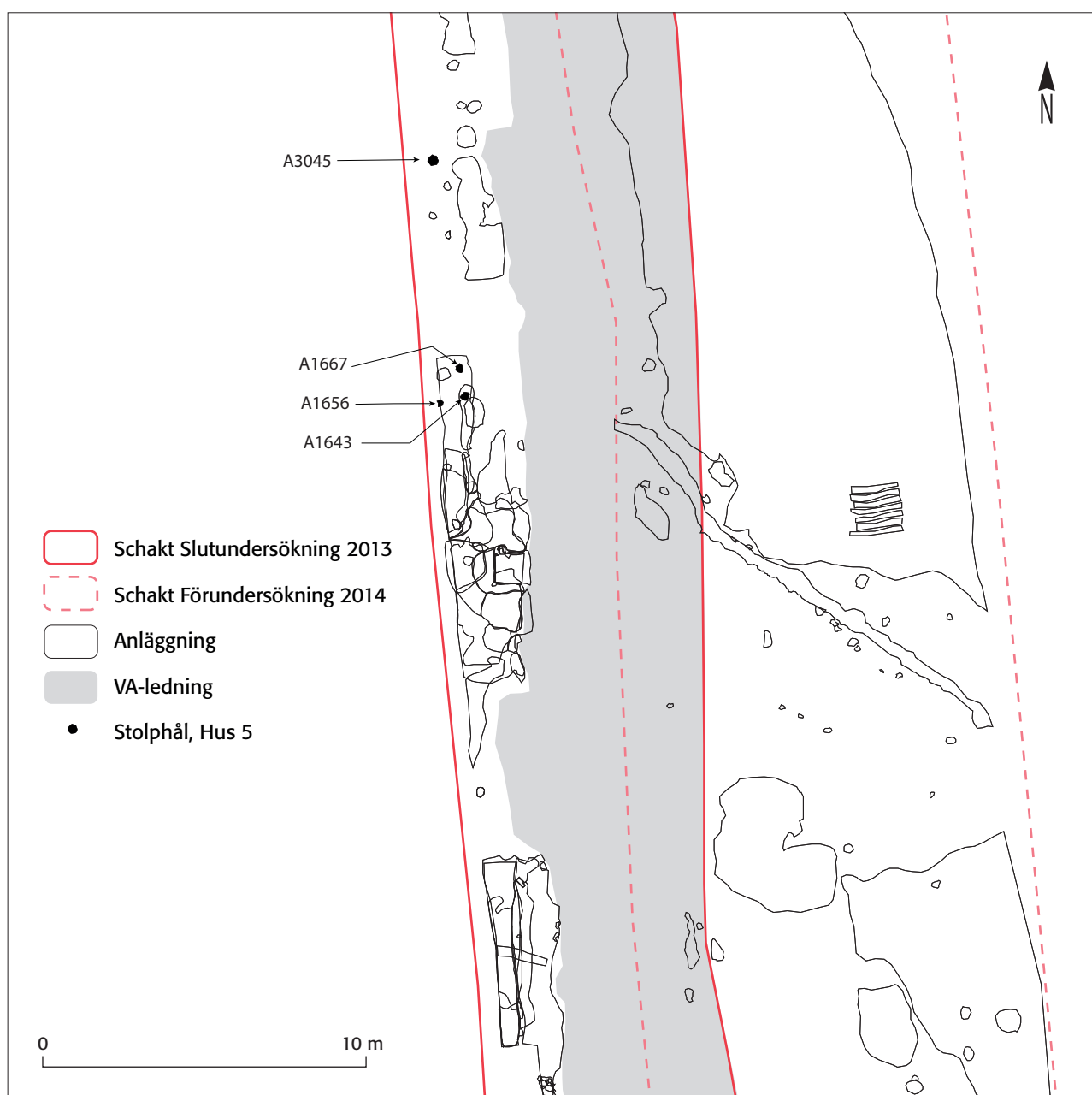

Fig 19. Plan över hus 5. Skala 1:200

Fas 6: Tidig/högmedeltid, destruktion hus 2 & hus 5

Grupp 6:1 Destruktion hus 2

Destruktionen av huset utgörs av fyllningen 1204 i stolphål 1188. Fyllningen bestod av gråsvart silt.

Grupp 6:2 Destruktion hus 5

Destruktionen av hus 5 utgörs av fyllningarna 1642, 1666, 1655 och 3044. Möjligen överges tomten i norra delen av mellanområdet, alternativt flyttas bebyggelsen utanför undersökningsområdet. Ytterligare ett tolkningsalternativ är att senare tiders markberedning kan ha förstört eventuella yngre lämningar.

Grupp 6:3 Destruktion avfallsgrop

Gropens funktion är något osäker, men då fyllningen grupp 6:3 kontext 1756 bestod av ljusgrå heterogen fuktig silt med inslag av lera och med innehåll av sot, kol och kalk är någon form av avfallsgrop möjlig.

Grupp 6:4 Destruktion tomtgräns/hägnad

Sannolikt destrueras tomtgränsen/hägnaden när hus 5 också försvinner och hålen efter stolparna fylls igen med 2936 och 2953.

Fas 7: Högmedeltid, brunnen, ugn 1 och hus 6 konstruktion

Fasen består av grupperna 7:1, 7:2 och 7:3 och deras konstruktion.

Grupp 7:1 Brunn

Söder om vägen in till kyrkoruinen byggs en stensködd brunn på platsen. Brunnen, grupp

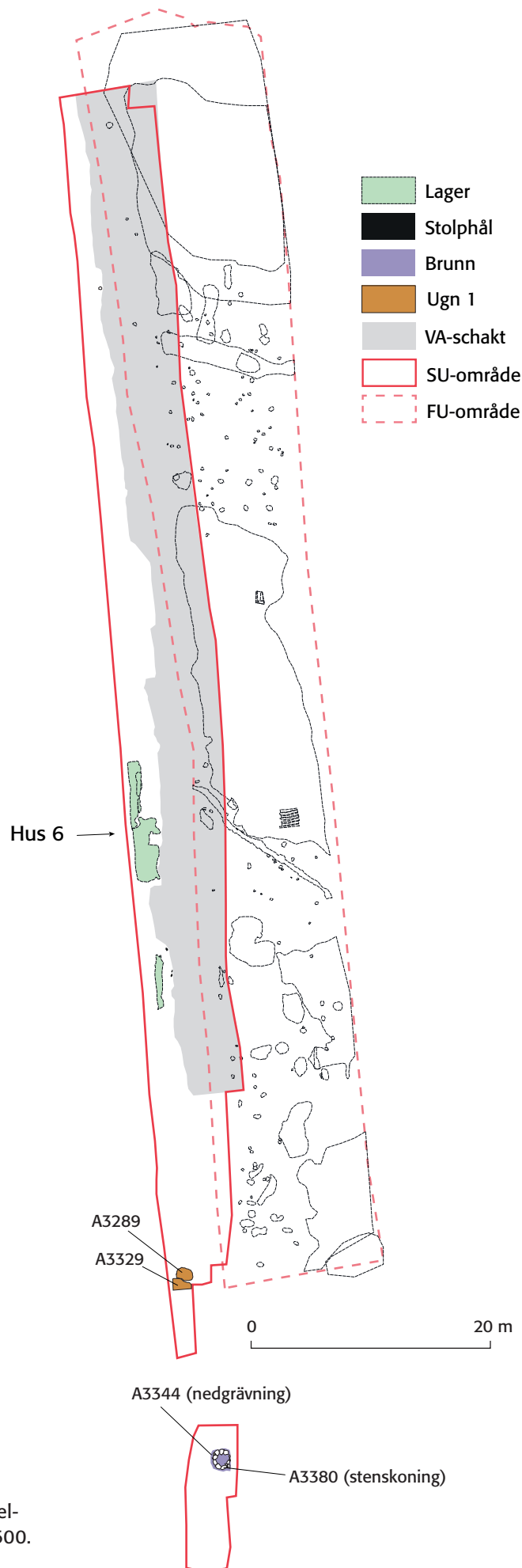

Fig 20 Översikt över fas 7 kontexter. Notera att fasindelningen endast berör slutundersökningsytan. Skala 1:500.

7:1, består av nedgrävning 3344 och stenskon-
ning 3380. Under den fördjupade förundersökningen iakttogs också spåren efter plankbekläd-
nad (S75), möjligen i två faser. Stenskoningen bestod av ett skift marksten som nästan låg på botten av nedgrävningen. Stenarna var cirka 0,38x0,32x0,18 meter stora och hela brunnens utbredning var 1,95 meter i nord-sydlig och 1,67 meter i öst-västlig riktning. Dock var nedgrävningsdjupet endast 0,86 meter. Det fanns inga tecken på att stenskoningen varit högre då nedgrävningskanten var intakt, men det är ändå möjligt att sten plockats från brunnskonstruktionen när den raserats. Troligen har brunnen haft en stenskon-
ing samt möjligtvis någon form av träöverbyggnad eller varit plankbe-

klädd invändigt. Under den fördjupade förundersökningen påträffades också ett möjligt tomt-dike som brunnen skar. I tomt-diket påträffades äldre rödgods och äldre reduktionsbränd keramik som tyder på att brunnen troligen är högmedeltida eller senare. Tomtdiket kunde inte iakttas under den arkeologiska slutundersökningen.

Grupp 7:2 Ugn 1

Fjorton meter norr om brunnen byggs någon form av ugnskonstruktion (ugn 1), troligen för järnbearbetning, bestående av nedgrävningarna 3329 och 3289. Nedgrävningen 3329 skär 3289 men är sannolikt samtida då fyllningen täcker båda groparna. Nedgrävningen 3289 var 1,30x1,10 meter i plan och

Fig 21. Brunnen med stenskon-
ing 3380. Foto mot öster. Foto Fredrik Larsson. Fotonr. 2016-18-11.

0,46 meter djup. Nedgrävningen 3329 var 1,40x0,95 meter i plan och 0,40 meter djup. Grupp 7:2 tolkas utgöra någon form av ugn för järnbearbetning då slagg och bränd lera påträffats i fyllningen. 4,65 meter nordväst om ugnen undersöktes en stenläggning år 1978 i schakt 6 där sex kilo slagg fanns mellan och ovanpå stenarna tillsammans med äldre rödgods och protostengods vilket daterade stenläggningen till 1200-1300-tal som tolkades tillhöra ett hus i närområdet (Bjuggner 2013). På södra bebyggelseenheten saknas ny husbebyggelse efter att hus 2 försvunnit. Möjligt är att eventuella hus flyttats väster- eller österut och står att finna utanför undersökningsområdet.

Grupp 7:3 Hus 6 konstruktion

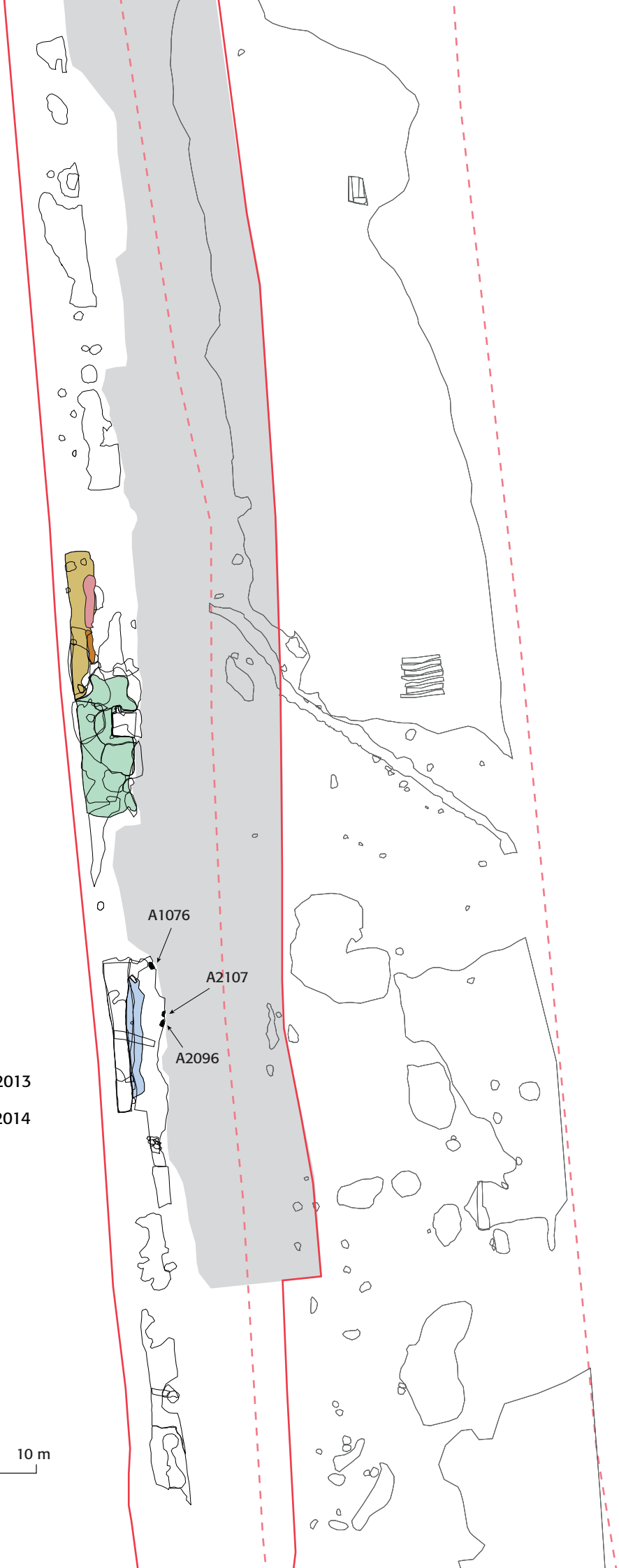
Gruppen bestående av stolphålen 2107, 2096, väggränna S98 från FU, golv 1007, golv S47 och S48 från FU och möjligen stolphål 1076 som kan ha ingått i någon form av konstruktion inne i huset. Möjligen ingår också kontexterna 853, 1449 och 754/1572 och utgör ett konstruktionslager och golv som troligen brunnit eller blivit kraftigt eldpåverkat. Orienteringen av huset går ej att fastställa även om en tendens finns till en nord-sydlig riktning. 1007 bestod av mycket kompakt gråbrun lera med närvarande inslag av träkol och bränd lera. Lagret var skadat av sentida markbearbetning. Golv 1007 är relativt snarlikt S47 och S48 från den fördjupade förundersökningen. Möjligen ska det uppfattas som två olika byggnadsfaser. Senare kommer hus 6 att byggas om eller rivas och ett nytt hus, hus 8, uppförs (se grupp 9:1).

Fig 22 Plan över hus 6 och dess kontexter. Skala 1:200.

- Schakt SU 2013
- Schakt FU 2014
- Anläggning
- VA-ledning
- A1449
- A1572
- A754
- A853
- A1007

0 10 m

Fas 8: Destruktion brunnen, ugn 1 och tomträna

Fasen består av grupperna 8:1, 8:2 och 8:3 och innebar att hantverket i form av ugn 1 försvinner från det södra området tillsammans med brunnen som tas ur bruk.

Grupp 8:1 Destruktion av brunn

Brunnen (grupp 7:1) som bör ha varit i bruk en tid fylls igen med fyllning 3343. Fyllningen bestod i huvudsak av gråbrun heterogen sand och hade flera horisonter. Horisonterna bestod av gråsvart, gul samt grå sand. Fyllningen innehöll 3 gram vitbrända ben (fnr 32) samt ett obestämbart järnföremål (fnr 31). Brunnsfyllningen har sannolikt tillkommit vid ett och samma tillfälle men med blandade massor.

Grupp 8:2 Destruktion ugn 1

Även ugnen strax norr om brunnen har sannolikt rivits under denna fas (kontext 2614). Fyllningen bestod av svartbrun blockformig lera och innehöll rikligt med kol, sot och viss mängd aska och bränd lera. Möjligtvis kommer delar av fyllningen från destruktionsen av ett lerklinat hus. I och med detta kommer det södra området bli tomt på bebyggelse, åtminstone vad som nu påträffats arkeologiskt.

Grupp 8:3 Destruktion tomträna

Tomtrännen 2899 fylls igen, troligen successivt över tid då det fanns tre fyllningar i rännan (2917, 2918, 2919). Nedersta fyllningen (2919) bestod av grå sandig humus med linser samt strimor av vit finkornig sand. Möjligen hade också fyllningen ett litet inslag av lera eller avsatt sediment då lagret var mer kompakt än 2917 och 2918. Den vita finkor-

niga sanden uppvisade ett mönster av att vatten hade runnit i rännan. Detta pekar på att rännan sannolikt har stått öppen under en längre tid innan den fyllts igen. Den mellersta fyllningen (2918) bestod av ljusbrungrå sandig humus med flera horisonter av gul sand, ibland i form av linser, ibland i form av strimor. Fyllningen var generellt sett ganska snarlik fyllningarna 2917 och 2919 och har sannolikt deponerats vid samma tidpunkt. Den översta fyllningen (2917) bestod av brungrå sandig humus. Fyllningen var i sin karaktär snarlik fyllningarna 2918 och 2919. 2917 har också troligen deponerats samtidigt som 2918 och 2919. Fyllning 2917 har flera horisonter av gulvit sand i form av linser. Fyllning 2917 hade också infiltration ner i 2918 och det var något problematiskt att finna ett skilje mellan dessa två, då båda också var omrörda.

Fas 9 Högmedeltid/sen-medeltid, hus 7 konstruktion

Fas 9 består av grupperna 9:1, 9:2 och 9:3 och innebär uppförande av hus 7 och ugn 2. Ugn 2 tolkas också att tas ur bruk under denna fas men får ses som relativt osäkert.

Grupp 9:1 Hus 7 konstruktion

Kontexterna 1513 golv samt 829, 842 stolphål och 224, 259, 101 golv tyder på att ett nytt hus uppförs. Det finns inget i fyndmaterialet som tyder på att huset utgjort en bostad. Huset kan möjligen ha brunnit eller så har det pågått någon form av eldbaserad verksamhet då golven verkade eldpåverkade och innehöll en del sot och träkol. Lager 224 luktade dessutom av tjära vilket kan tyda på att hus 8 snarare haft en funktion kopplad till hantverk än som bostad.

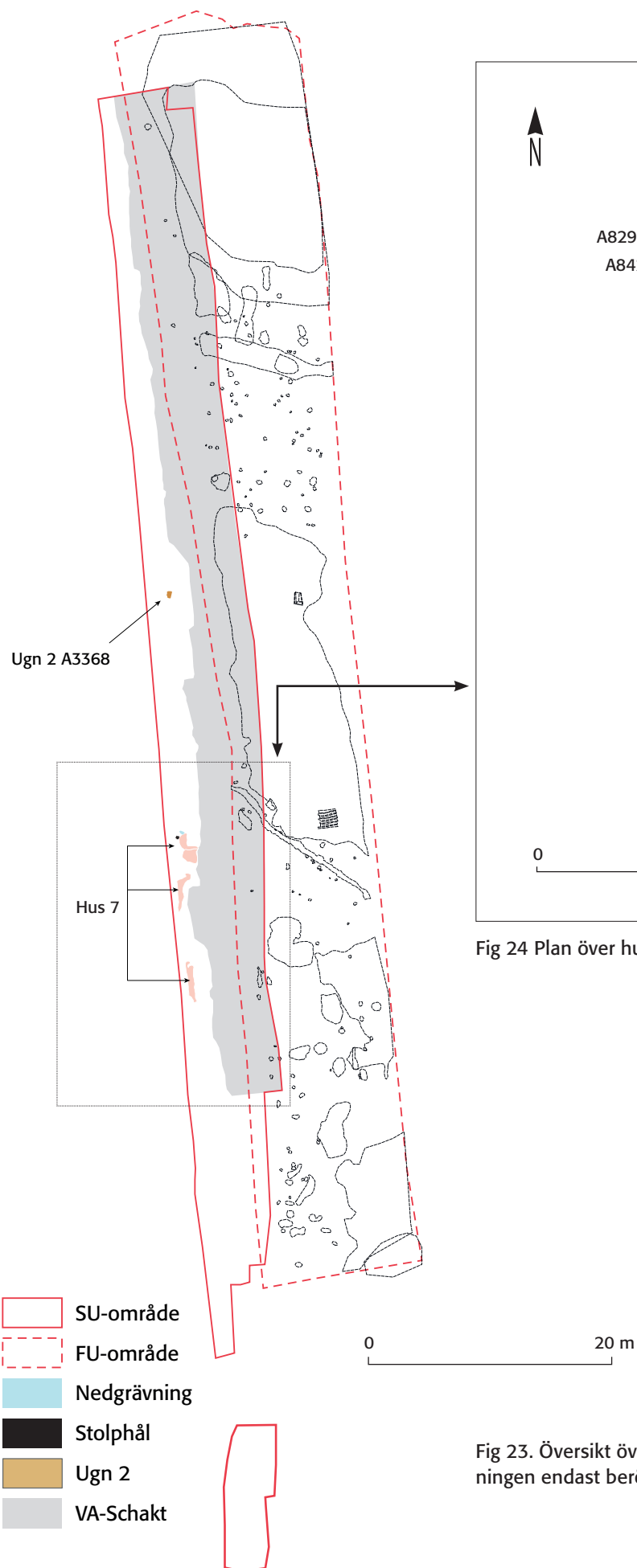

Fig 24 Plan över hus 7. Skala 1:200

Fig 23. Översikt över fas 9 kontexter. Notera att fasindelningen endast berör slutundersökningsytan. Skala 1:500.

Grupp 9:2 Ugn 2 konstruktion

Cirka 20 meter norr om hus 6 i norra området uppförs en järnbearbetningsugn (3368), grupp 9:2. Ugnens datering är svår att göra då den saknar stratigrafiska relationer till orörda kulturlager. Rimligen bör den dateras till högmedeltid eller kanske senmedeltid, men troligen härrör den från tiden innan staden flyttas. Gropen som bestod av heterogen silt, innehöll träkol och lera samt större mängder slagg. Flera järnskällor fanns i ugnen och den sammanlagda vikten uppgick till 7837 gram. Sannolikt ska ugnen kopplas till bearbetning av järn i form av primär- eller sekundärsmide.

Grupp 9:3 Destruktion Ugn 2

Troligen upphör också ugnen att användas under fasen när Övraby flyttas (kontext 3218).

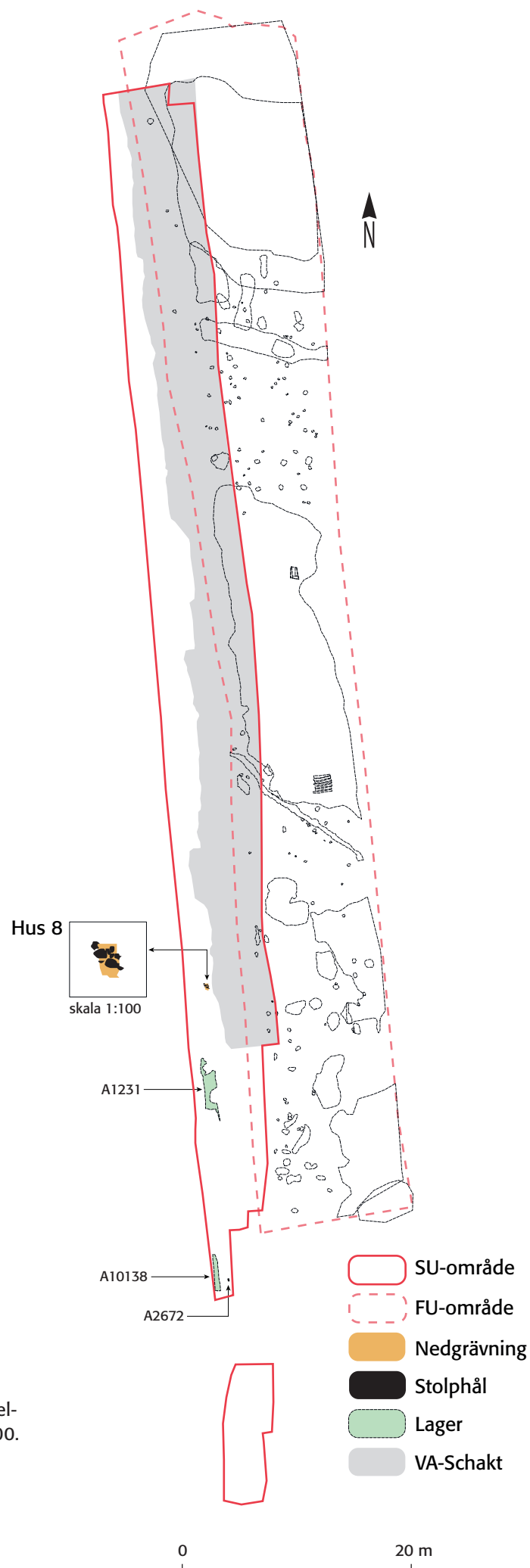
Fas 10, hus 8 konstruktion

Fas 10 består av grupperna 10:1, 10:2 och 10:3. Grupp 10:3 utgörs av hus 8 bestående av en mindre del av en stensyll som också delvis grävdes år 1978.

Grupp 10:1 Utjämningslager, gårdsplan?

Ett nytt kulturlager (1231) bestående av gråsvart siltigt kompakt sand som tycks vara trampat finns inom den södra bebyggelseenheten. Möjligen kan det ses som en gårdsplan till närliggande bebyggelse. Men funktion och datering får anses något oklart.

Fig 25 Översikt över fas 10 kontexter. Notera att fasindelningen endast berör slutundersökningsytan. Skala 1:500.

Grupp 10:2 Tomträdda

I södra området finns en ränna (10138) i nord-sydlig riktning tillsammans med ett stolphål (2672). Vilken tidsperiod dessa tillhör går inte att avgöra, dock går rännans riktning rakt mot de platser som haft medeltida bebyggelse. Detta gör det sannolikt att rännan som möjligen kan utgjort en tomtmarkering kan tillhöra en fas där en större omstrukturering av bebyggelsen sker, sannolikt efter att staden flyttats.

Grupp 10:3 Hus 8

Ny bebyggelse etableras dock med en viss dragning söderut samt troligen med NO-SV orientering. Bebyggelsen syns i form av resterna av en stensyll i ränna 3617, stenpackning 3634 som delvis grävdes år 1978 och även under den särskilda undersökningen. Stensyllen placerades i en äldre ränna (se fas II:B samt schakt 5 (9=A5:1) 1978). (Bjuggner manus). Stensyllen utgör hus 8.

Fig 26 Plan över hus 8. Skala 1:200

Fas 11, destruktion hus 7 och tomträna

Fas 11 består av grupperna 11:1, 11:2, 11:3, 11:4, 11:5. Fasen ses vara slutskedet i Övra-bys bebyggelse. Sista bebyggelsen försvinner och odlingslager framkommer. Ingen datering från fasen men utifrån de fåtal stratigrafiska kopplingarna som finns sker detta under sen-medeltid/nyare tid. Frånvaron av brandlager och rivningsmassor från nedrivna gårdar från 1563 kan möjligen peka på att kontexterna är äldre än detta.

Grupp 11:1 Destruktion av hus 7

Under denna fas rivs också hus 7 i form av fyllningarna 828 i stolphål 829 och fyllning 841 i stolphål i 842.

Grupp 11:2 Odlingslager

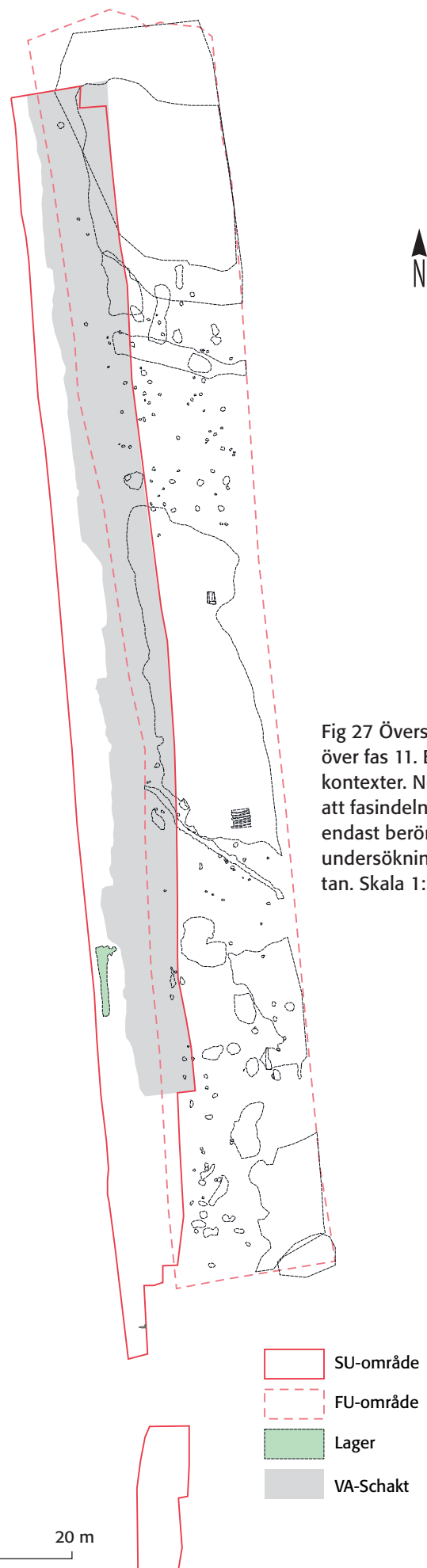
Det förs på ett odlingslager (kontext 947) över bebyggelsen, vilket möjligen kan vara samtida med hus 8. Odlingslagret består av brunsvart siltig, 0,02-0,04 meter tjock sand.

Grupp 11:3 Destruktion tomträna

Tomtrännen fylls igen med 2683, bestående av siltig humus efter att rännan sannolikt stått öppen under en period.

Grupp 11:4 Årder/plogspår

Det påträffades plog- eller åderspår (2656), vilka eventuellt kan härröra från när byn har övergetts efter år 1563 och hela området övergår till att bli odlingsmark.

Grupp 11:5 Odlingsslager

Kontexten utgör ett möjligt odlingslager bestående av brun heterogen silt med ett sparsamt förekommande inslag av träkol, tegelkross och kalk.

Fas 12 Recent

Grupp 12:1 Recenta störningar

Det finns flera störningar inom området av recent karaktär. Det finns ett par olika dräneringsdiken med rör (1603, 2703 och 2888), ett stolphål (1067) med delvis bevarad trästolpe som sannolikt fungerat som markering för var släntningen för VA-schaktet år 1967 skulle påbörjas. VA-schaktet 10130 är den stora störningen som skär den östra delen av undersökningsområdet norr om vägen till kyrkoruinen, dessutom var marken släntad cirka 0,3-0,5 meter innan västra nedgrävningskanten för VA-schaktet, vilket förändrat topografin på lager samt att sättningar skapats nära nedgrävningskanten.

Sammantaget var det inom schaktet för slutundersökningen svårt att få en sammanhängande bild av bebyggelsen. Detta berodde främst på den äldre VA-ledningen och att kanten också var släntad vilket gjorde att den tänkta undersökningsytan på sju meters bredd i bästa fall innebar tre meters bredd med bevarade fragmentariska arkeologiska lämningar. Bortser man från den osäkra tidsindelningen och osäkra stratigrafiska förhållanden går ändå några tendenser att skönja i materialet. I den södra delen av schaktet och i schaktet med brunnen fanns det bebyggelseämningar i flera faser, sannolikt med början under tidig medeltid. Det fanns även spår av hantverk i form av grophus och en trolig ugn.

I den mellersta delen av det stora schaktet förekom också bebyggelse under flera faser, sannolikt också med start under tidig medeltid. Här var de stratigrafiska förhållandena bättre men många kulturlager var snarlika varandra och hade också delvis grävts bort under den fördjupade förundersökningen, vilket medförde att de stratigrafiska kopplingarna var något osäkra att få ihop. Marken har också plöjts under tiden mellan de båda undersökningarna, något som också kan påverkat den stratigrafiska situationen. Ytterligare en ugnsanläggning tyder på hantverk, i detta fall järnbearbetning av något slag. Ugnarnas placering mycket nära bebyggelse kan tyckas något märklig på grund av brandrisken. Dock stämmer detta väl överens med hur det ser ut efter att Övraby flyttat och i 1300-talets Halmstad är verkstäderna placerade mitt bland den profana bebyggelsen (Bjuggner 2000b).

I den norra delen förekom också enstaka bebyggelseenheter men färre kulturlager än i de södra och mellersta områdena. Här fanns tendens till stolpbyggda hus i nord-sydlig riktning, vilket också stärktes av 1978 års undersökning. Enstaka tomtrännor påträffades över ytan, men helt säkra tomtindelning var svårt att avgöra då bebyggelsestrukturen var förhållandevis otydlig och storleken på bebyggelseenheter gick inte att avgöra. Det mönster som finns pekar mot att det utgörs av större gårdsenheter troligen med flera hus. Övraby ska sannolikt ses som en förtätad landsbygd utifrån resultaten av slutundersökningen.

13. RESULTAT; DEN ANTIKVARISKA KONTROLLEN

Vid den antikvariska kontrollen framkom mycket stora mängder stolphål, flera gropar och fyra grophus samt en trolig hålväg. Problematiskt var dock att spåra husstrukturer bland stolphålen då inget hus med jordsatta stolpar påträffades i sin fulla utbredning samt att endast ett fåtal anläggningar undersöktes vilket dock låg inom målsättningen med undersökningen då den skulle ske extensivt. Schaktet var orienterat i NNO-SSV riktning och täckte en yta på strax över 2200 m².

Efter cirka fyrtio meter började anläggningstätheten öka kraftigt. Främst var det stolphål som framkom i stora mängder, tillsammans med enstaka gropar och härdar. I nordöstra delen framkom dock en grophusliknande anläggning. På enstaka platser framkom också mindre områden med småsten (< 3 cm) som låg i sanden. Det förekom också enstaka ansamlingar med sten ibland med en mindre färgning, ibland utan. Möjligen kan dessa utgöra sönderplöjda stenskodda stolphål. Schaktningen fortsatte och anläggningarna fortsatte i stora antal. Ytterligare tre grophusliknande anläggningar kom fram i östra delen. Även en hålväg samt ytterligare enstaka gropar och härdar samt en lagerrest framkom inom ytan. Relativt snart konstaterades också lämningarna efter ett hus (hus P). Förväntningarna på undersökningsytan var att relativt få anläggningar skulle framkomma. Då det totala antalet anläggningar översteg 800 stycken kom ett tilläggsbeslut från Länsstyrelsen att göras (lst dnr 431-7955-12). Tilläggsbeslutet omfattade fyra extra mandagar, främst för att kunna hinna ytdokumentera samtliga an-

läggningar, men också för att hinna provgräva enstaka anläggningar för att kunna besvara de uppställda frågeställningarna och för att kartlägga potentialen för ny arkeologisk kunskap i området. Stolphål och härdar snittades och grävdes ut till 50%. I grophusen grävdes en kvadrant (25%) av huset. Sektionsritningar/profilritningar gjordes för samtliga undersökta anläggningar (se fig. 3).

13.1. Arkeologiska objekt

Sammanlagt påträffades 841 anläggningar, sannolikt finns det än fler inom området, då inte hela området hann rensas av för hand. Inom ett maskinavbanat område på cirka 40 m² framkom cirka 60 nya anläggningar när ytan handrensades. Detta gör att det finns potential för över 1000 anläggningar inom undersökningsområdet. Anläggningarna fördelade sig enligt följande:

- 806 stolphål
- 11 gropar
- 12 härdar/härdrester
- 3 kulturlager (varav 2 troliga golvlager i grophus)
- 1 möjlig hålväg
- 1 möjlig ränna
- 5 sannolika grophus.

Fem troliga stolpbyggda hus har identifierats. Ytterligare sju eventuella, dock något mer tveksamma byggnadslämningar påträffades också. Ytterligare tolv konstruktioner av något slag som ej gick att avgöra fanns inom undersökningsområdet.

Nedan följer en presentation av de viktigaste anläggningar som kom att undersökas eller som redan nu pekar på att vid framtida undersökningar kunna ge ny arkeologisk kunskap om området. Försök görs också till att försöka kartlägga hypotetiska vägglinjer och eventuella hägnader. Det bör dock betonas att ytterst få anläggningar kom att grävas i fält i förhållande till det totala antalet anläggningar. Därför bygger husindikationerna på följande: de anläggningar som grävdes i fält, okulär besiktning samt komparativa studier med annat halländskt material där tyngdpunkten lagts på att granska järnålders- och medeltida hus. Fyndmaterial och ¹⁴C-dateringarna pekar främst på vikingatid och medeltid. Presentationen av byggnader och konstruktioner ned-

an är *inte* uppdelade i gårdsenheter eller liknande strukturer då detta inte varit möjligt att avgöra. Ett kortare resonemang förs kring ett par potentiella gårdsenheter.

13.2. Grophusen

Under utgrävningen påträffades totalt fem grophus. Det grävdes en kvadrant i respektive grophus med undantag av hus C som troligen är ett grophus men som i fält mättes in som en härd. I något fall blev kvadranten inte ¼ av grophusets storlek på grund av tidsbrist under fältarbetet. Grophusen följer det generella mönster i Halland som finns gällande grophus under vikingatid och medeltid. Då inte alla grophus innehöll daterande fynd har en generell grovdatering gjorts, baserad fram-

Fig 28. Foto över hus B som utgjordes av ett grophus. Foto mot nordost. Foto: Fredrik Larsson. Fotonr: 2013-51-13.

förallt på halländskt och till viss del skånskt material (Ericson 2005; Håkansson 2011). Grophusen hade generellt sett få påträffade stolphål men detta kan bero på flera faktorer såsom rensning vid och kring grophusen. Det totala nedgrävningsdjupet anges från den nivå anläggningen var synlig. Ovanpå detta fanns ett sandlager mellan 0,05-0,20 meter samt modern matjord 0,3-0,4 meter. Grophusens exakta form har ej heller gått att avgöra i sin helhet då grophusets kanter rensades på kort tid och endast enstaka kvadrater grävdes per grophus.

13.3. Stolpbyggda hus

Under den antikvariska kontrollen påträffades fem stolpbyggda hus. Ett fåtal stolphål kom att snittas och undersökas till 50%. Profilerna ritades på ritfilm i skala 1:20. Stolphålen granskades också okulärt i ytan för att se om det fanns några som var urlakade eller kraftigt avvek från övriga. Det fanns viss potential för förhistoriska stolphål från neolitikum och bronsålder. Dock kunde inga urlakade stolphål påträffas i området.

Spåren efter tio byggnader varav fem grophus och fem stolpbyggda hus påträffades. Det fanns ytterligare sju mera tveksamma byggnadslämningar. Det frilades även tolv konstruktioner som det inte har gått att bedöma om de ingått i byggnader eller andra typer av konstruktioner inom- eller utomhus.

De stolpbyggda husen är indelade i två huvudkategorier: Under rubriken *byggnader* finns de hus som pekar tydligast på att utgöra någon form av huskonstruktion. Under rubriken *eventuella byggnader* finns de möjliga byggnadslämningar som varit betydligt mer

svårbestämda men troligen utgör lämningar efter byggnader av olika slag. Under rubriken *konstruktioner* finns stolprader som är för få för att närmare kunna bestämma om det är byggnader eller någon form av konstruktion. Dock sett till stolphålens storlek är sannolikheten att de flesta också utgör spår av byggnader, men det är för osäkert att säga i nuläget. Uppdelningen har också skett i två underkategorier benämnda *hus* och *stolplinjer*. *Hus* anger de som uppvisar mer eller mindre säkra mönster av att utgöra lämningar efter byggnader. *Stolplinjer* är stolphål som kan ingått i möjliga byggnader eller eventuellt utgjort spår av hägnader eller andra typer av konstruktioner som inte ingått i specifika byggnader.

13.4. Byggnader

Hus A

Typ:	Grophus
Anläggningar:	AG 200 (nedgrävning), AS 242 (stolphål)
Form:	Cirkulär
Orientering:	NNO-SSV
Längd:	2,88 m
Bredd:	2,40 m
Ingång:	-
Datering:	Vikingatid-Tidig medeltid

Grophuset är beläget inom undersökningsområdets södra del och är beläget cirka tre meter innan mängden anläggningar ökar mycket markant. En kvadrant grävdes i grophusets sydvästra del. Det påträffades två kulturlager, det övre bestående av brungrå grusig, cirka 0,15 meter tjock sand. Det nedre lagret bestod av svart fet humös, cirka 0,07 meter tjock sand där även tre skörbrända stenar frilades. De skörbrända stenarna kan möjligen

Fig 29 Plan över hus A. Skala 1:200.

vara spåren efter en hård, dock låg stenarna i ytterkanten av grophusets nedgrävning. Det svarta humösa sandlagret kan ha utgjort en golvnivå i grophuset vilket möjligen kan indikeras av de skörbrända stenarna och de brända benen. Det totala nedgrävningsdjupet var cirka 0,4 meter.

Fynd: I hus A påträffades bränt ben (fnr 17) samt ett avslag av värmepåverkad flinta (fnr 31). Inga daterande fynd påträffades.

Hus B

Typ:	Grophus
Anläggningar:	AG 2917 (nedgrävning), AS 2891, 2900, 2910, 2884 (stolphål), möjligen också AR 2953 (ränna)
Form:	Cirkulär
Orientering:	Ö-V
Längd:	1,99 meter
Bredd:	1,88 meter
Ingång:	Kan möjligtvis utgöras av AR 2953?
Datering:	Vikingatid-Tidig medeltid

Grophuset är beläget inom den södra delen av undersökningsområdet, dock cirka 29 meter

norr om hus A, i den östra kanten av schaktet. En kvadrant placerades i grophusets sydvästra del. Nedgrävningens fyllning bestod endast av ett lager i form av gråbrun något fuktig, fet sand med enstaka inslag av småsten. Det var snarlikt fyllningen i AG 6272 (grophus D). Dock var fyllningen i hus B något fetare i karaktären. Det totala nedgrävningsdjupet var 0,18 meter.

Fynd: I grophuset påträffades fragment av bränt ben (fnr 18, 29) samt två avslag av flinta (fnr 21). Det gick inte att se någon skillnad mellan grophuset och rännan som gick mot grophuset. Rännan som var belägen öster om grophuset tycktes dock ha en viss ålder då den inte var lika tydlig och skarp som moderna dräneringsdiken och liknande. Möjligen kan rännan varit ingång till grophuset men det är i nuläget omöjligt att avgöra. Det fanns dock inga spår att rännan skulle ha fortsatt på andra sidan grophuset. Inga daterande fynd påträffades.

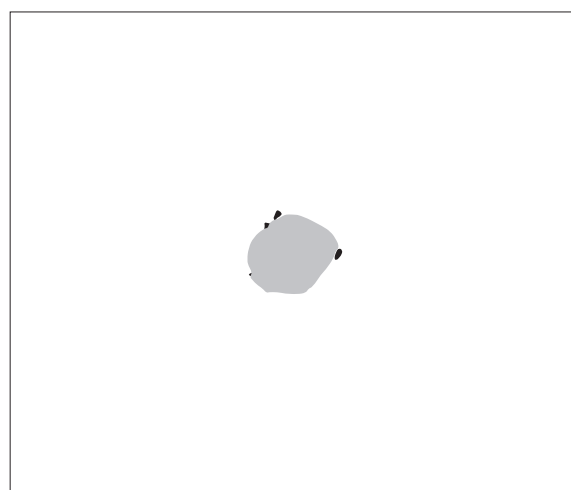
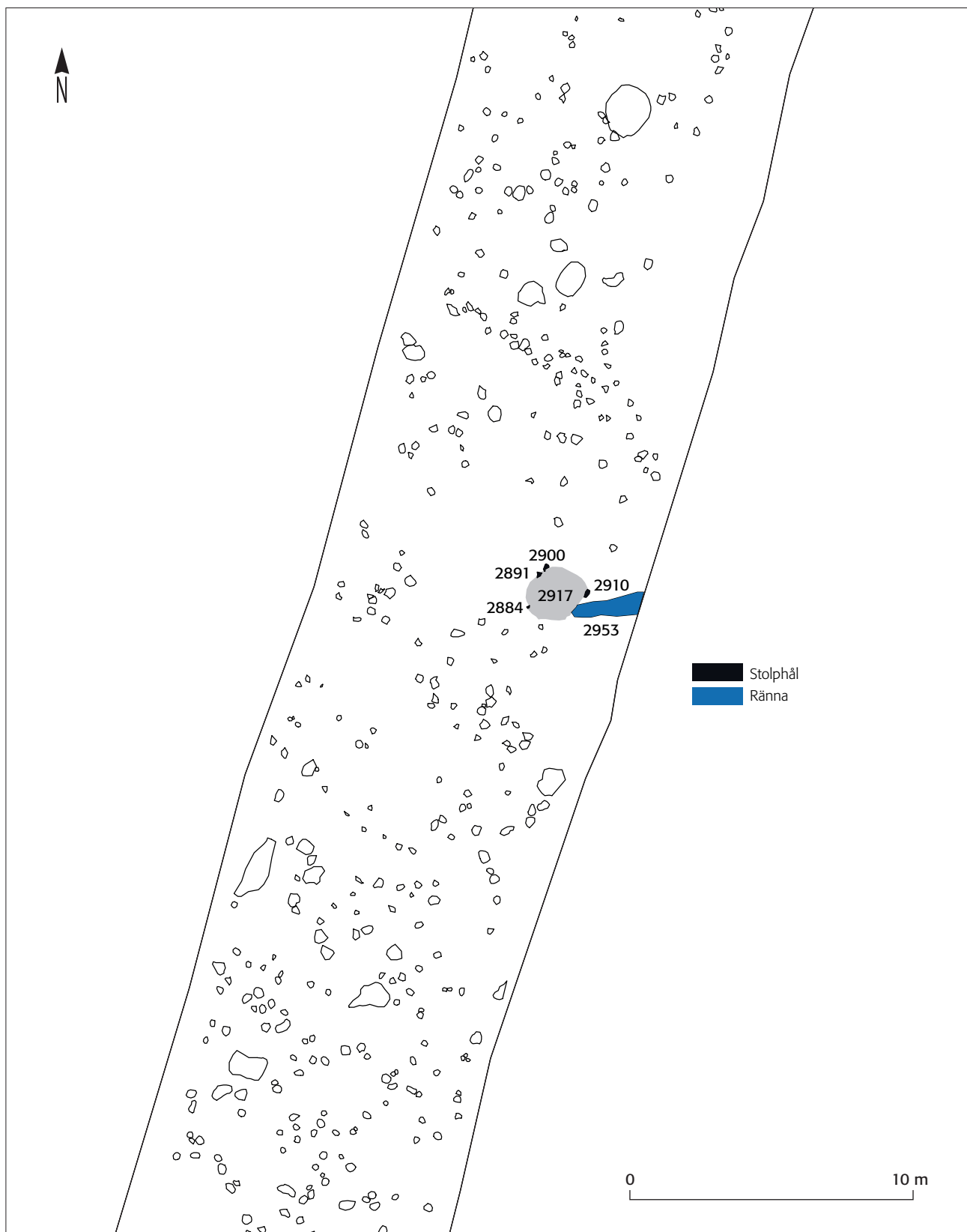

Fig 30 Plan över hus B. Skala 1:200

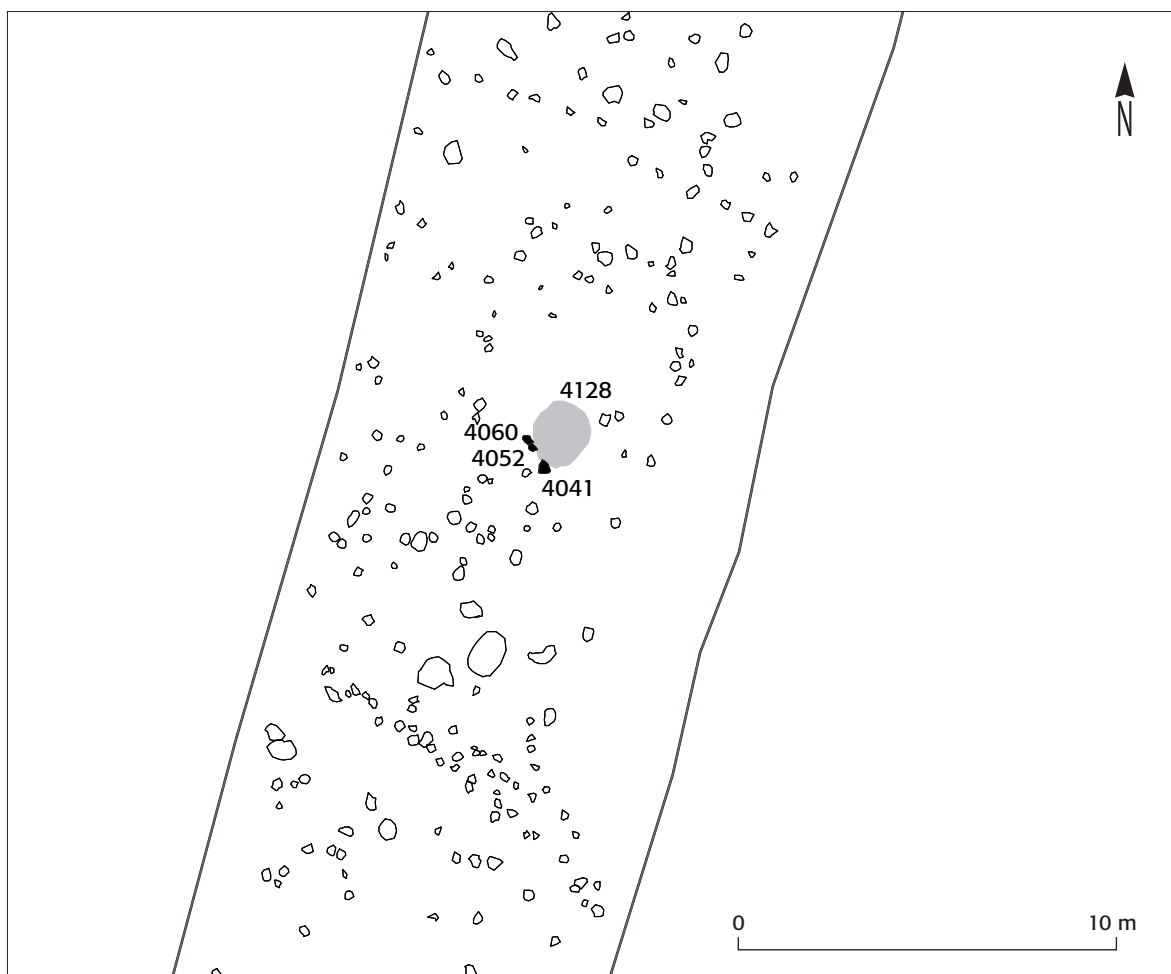
Hus C

Typ:	Grophus?
Anläggningar:	AG 4128 (nedgrävning), AS 4060, 4052, 4041 (stolphål)
Form:	Cirkulär
Orientering:	N-S
Längd:	1,85m
Bredd:	1,60 m
Ingång:	-
Datering:	Vikingatid-Tidig medeltid

Anläggningen AG 4128 mättes i fält in som en härd, dock var beläggen för detta få och anläggningens yta var ej heller tydlig som en härd. Under rapportarbetets gång och i kombination med storlek och utseende samt kunskapen om de andra grophusen i undersökningsområdet tolkas anläggningen nu som ett eventuellt grophus på utifrån dess form samt stolphålets placering. Dock har inte anläggningen undersökts utan får ses som ett hypotetiskt grophus. Inga fynd påträffades.

Fig 31. Plan över hus C. Skala 1:200

Hus D

Typ:	Grophus?
Anläggningar:	AG 6272 (nedgrävning), AS 7775 (stolphål)
Form:	Oval
Orientering:	V-Ö
Längd:	2,65meter
Bredd:	1,87 meter
Ingång:	-
Datering:	Vikingatid-Tidig medeltid

Nedgrävningen var relativt flack men tolkas som ett något osäkert grophus. Grophuset fanns inom det norra området, i mitten av schaktet innanför vägglinjerna av hus H. Formen av nedgrävningen i ytan är sannolikt påverkad och har inte ursprunglig storlek. Precis väster om grophuset fanns ett kulturlager (6205) som antagligen inte har med grophuset att göra. Deras inbördes relation gick inte att avgöra utan större undersökning. En kvadrant placerades ut i grophusets sydöstra hörn och grävdes ner till alven. Fyllningen i nedgrävningen bestod av två kulturlager: överst ett brunt något grusigt sandlager, 0,06-0,23 meter tjockt. Under detta kom ett kulturlager

Fig 32. Plan över hus D. Skala 1:200.

bestående av svartbrun fet, något grusig sand, 0,02-0,03 meter tjock. Sistnämnda lager kan eventuellt ha utgjort ett golvlag i grophuset och tolkas som primärdeponerat. Det svarta kulturlagret var dock endast bevarat i den västra delen. Under detta kom ett stolphål (7775) som framkom nästintill i sin helhet. Det översta bruna kulturlagret blev ovanför stolphålet tjockare, och det svarta golvlagret saknades. Stolphålets fyllning bestod av gråbrun grusig sand. Stolphålet var 0,15x0,15 meter i diameter och 0,16 meter djupt och var beläget på ett relativt jämnt avstånd från grophusets östra kant cirka 0,85-0,91 meter från kanten i söder, öster och norr. Från grophusets västra kant var det 1,6 meter. Stolphålets placering i förhållande till omgivande stolphål pekar på att det sannolikt tillhör grophuset men har haft en viss förskjutning mot östra delen. Stolpen har sannolikt inte varit ensam som mittstolpe på grund av dess förskjutning mot öster utan möjligen kan två stolpar ha burit upp grophusets takkonstruktion. Den andra stolpen bör då sannolikt ha funnits längre västerut och vara placerad utanför den kvadrant som undersöktes.

Fynd: Det påträffades 30 stycken skärvor av trolig AIV-keramik från ett helt kärl (fnr 8). Skärvorna har dock en osäker datering då de var glättade och defekta. Keramiken dateras med en viss osäkerhetsfaktor till år 700-1050 (se bilaga 3). Det framkom även 6 stycken skärvor av möjlig Östersjökeramik. Även dessa skärvor har en osäker datering och utgjordes också av glättat gods. Östersjökeramik dateras generellt till 1000-1200-talet. Keramiken stärker dock den generella date-

ringen av området kring vikingatid-medeltid (se även hus E för bättre daterad keramik och jämförelser).

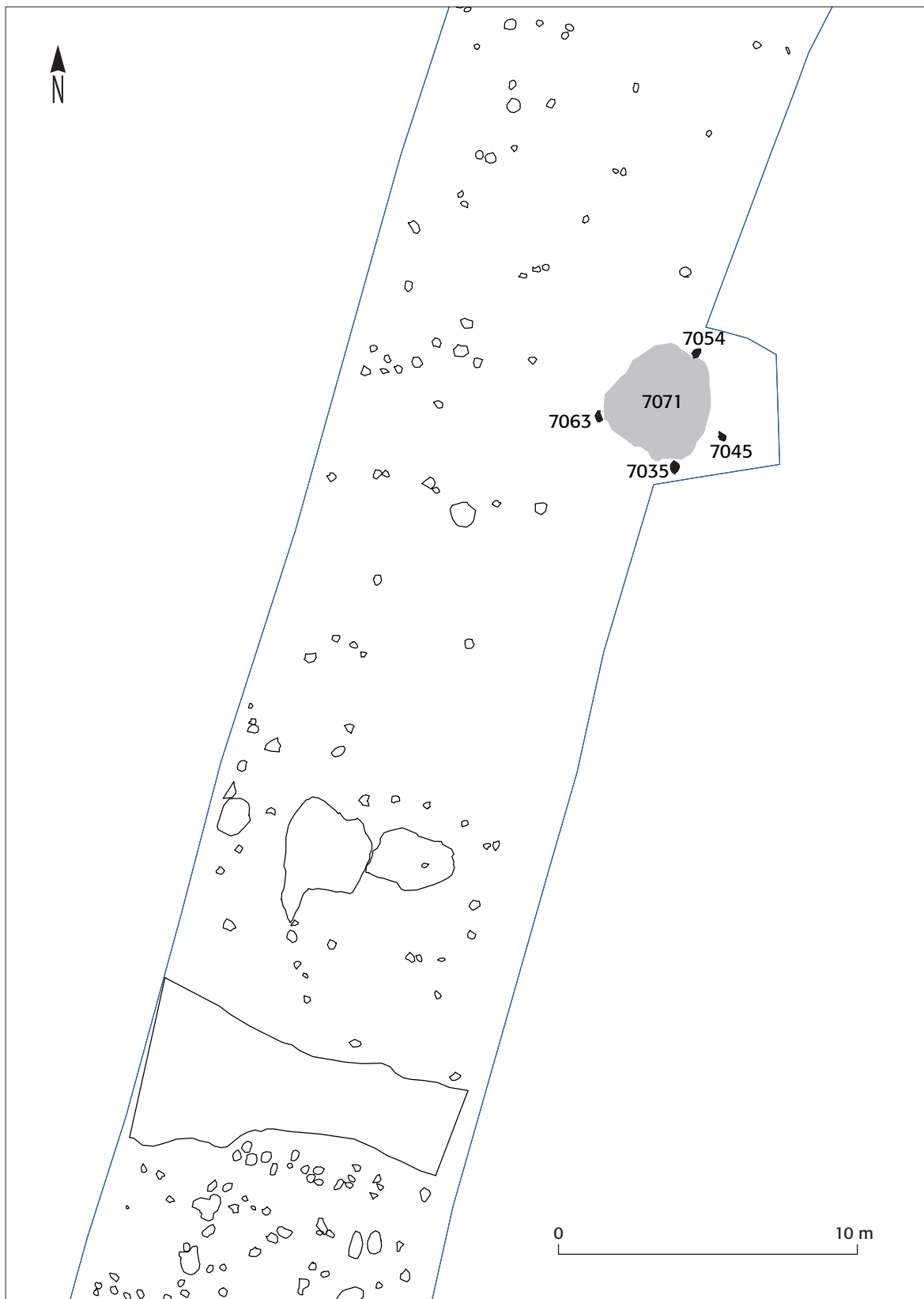
Hus E

Typ:	Grophus
Anläggningar:	AG 7071 (nedgrävning), AS 7063, 7035, 7045, 7054 (stolphål)
Form:	Cirkulär
Orientering:	N-S
Längd:	4 meter
Bredd:	3,6 meter
Ingång:	-
Datering:	Vikingatid-Tidig medeltid (800-1000-tal?)
¹⁴ C-datering:	Okalibrerad (Ua-48059). 1222±30 BP. Kalibrerad ett sigma: (68,2% sannolikhet), 720-740 AD (7,7%) 770-870AD (60,5%). Kalibrerad två sigma: (95,4 % sannolikhet) 690-750 AD (22,4%) 760-890 AD (73,0%).

Grophuset är beläget inom den norra delen och vid den östra kanten av området för den antikvariska kontrollen. En mindre utvidgning gjordes i schaktets östra kant för att kunna frilägga hela grophuset. Huset har sannolikt varit en ganska rejäl konstruktion åtminstone sett till de övriga grophusen, dock kan detta åtminstone till viss del också bero på bevaringsförhållanden. Stolphålen som påträffades runtomkring har inte fysisk kontakt med nedgrävningen men placeringen tyder på att de troligen tillhör grophuset. Stolphålen

Fig 33. Plan över hus E och tillhörande stolphål. Skala 1:200

varierar mellan 0,25-0,40 meter i diameter. Nedgrävningens djup är 0,69 meter, den djupaste av alla grophusen. En mindre kvadrant placerades i det nordöstra hörnet av grophuset. Kvadranten täckte inte $\frac{1}{4}$ av grophusets totala yta på grund av kraftig tidsbrist när utgrävningen skulle genomföras. Grophuset har fyra bevarade kulturlager. Överst kom ett gråbrunt grusigt sandlager, 0,10-0,12 meter tjockt, med innehåll av träkol. Under detta kom ett kulturlager med rödbrun grusig sand med en tjocklek på 0,25-0,35 meter. Nästa kulturlager var ett svartbrunt något grusigt och fett sandlager med innehåll av träkol med en omfattning av 0,05-0,10 meter. I lagret kom ett järnföremål av okänd typ. Lagret är sannolikt ett golvlager i grophuset och hade en någorlunda snarlik karaktär som de andra grophusens golvlager. När grophuset upphör att vara i bruk fylls det igen vid ett och samma tillfälle med två fyllningar alternativt i två omgångar. Den rödbruna sanden är av samma karaktär som alven har inom vissa delar av RAÄ 45. Möjligen har en sättning skett efter första igenfyllningen och ett nytt gråbrunt grusigt lager har förts på för att jämna markytan. I botten av nedgrävningen kom en svartare horisont av lagret med en större sten (cirka 0,10x0,15 meter stor). Även denna horisont ska troligen ses som ett golvlager.

Fynd: Fyndmaterialet var mycket intressant och får anses utgöra en god representation av datering både för grophusen men sannolikt för de flesta anläggningarna i området för den antikvariska kontrollen. Det påträffades bränt ben (fnr 15, 30), bränd lera (fnr 11), ett järnföremål med okänd funktion med en vikt på 85 gram (fnr 25) samt keramik (fnr 2, 10). Keramikmaterialet bestod av sju skärvor sannolikt inhemsk vikingatida AIV-keramik som var glättad (fnr 10) och har en datering år 700-1050. Det framkom även två skärvor av Östersjökeramik (fnr 2) även de glättade och med inåtsvängt mynningsparti. Inåtsvängda mynningar var vanligt förekommande på Östersjökeramiken under vikingatid och tidig medeltid. Östersjökeramiken dateras till år 1000-1150. Enligt genomgången av keramiken (se bilaga 3), tyder flera av dateringarna av AIV och Östersjökeramiken på en tyngdpunkt under 1000-talet.

Dateringen av grophuset har relativt goda möjligheter med både ^{14}C -datering och validerad keramik. Intressant är dock att ^{14}C -dateringen och keramiken pekar på något olika dateringar. Keramiken kom på olika nivåer i grophuset, dock fanns AIV-keramiken i golvlagret. Keramiken pekar på en datering kring 1000-talet. ^{14}C -provet togs i samma golvlager, men uppvisar med två sigma en datering på 760-890 AD med 73,0 % sannolikhet. På ^{14}C -provet genomfördes dock ingen vedart vilket gör att det kan härröra från kol med hög egenålder. Detta skulle möjligen kunna förklara diskrepansen mellan fynd- och naturvetenskaplig datering. Alternativt så kan rådande dateringsdiskrepans indikera att grophuset varit i bruk under längre tid och att fynd och kol avsatts vid olika tillfällen.

Hus F, möjligen två hus

Typ:	Tvåskeppigt oregelbundet, alternativt två hus: ett kvadratisk och ett tvåskeppigt.
Orientering:	V-Ö
Längd:	10,1 meter (ej full längd)
Bredd:	4,23 meter västra delen 3,47 meter i östra delen
Takbärande stolpar:	4482, 4572 eventuellt 1453?
Vägglinje:	AS 4595, 4602, 4609, 4618, 4694, 4704, 4563, 4551, 4517, 4509, 4501, 4492, 4278, 4271, 4239, 4264, 4402, 4409, 4417, 4372, 4331, 4324, 4437? (stolphpål)
Ingång:	En möjlig
Datering:	Tidig medeltid

Hus F är beläget i mitten av området för den antikvariska kontrollen men i den västra delen av schaktet. Hus F finns endast 4,3 meter norr om grophus C. Den västra gaveln är belägen utanför schaktet. Hus F har en relativt rektangulär grundform dock skiljer det förhållandevis mycket i bredd mellan västra och östra delen. Detta kan bero på ett par olika

faktorer: Dels kan den östra delen av huset ha haft en annan funktion än den västra och därför varit konstruerad på ett annat sätt, dels är det tänkbart att det rör sig om två separata byggnader. Att det möjligen kan röra sig om

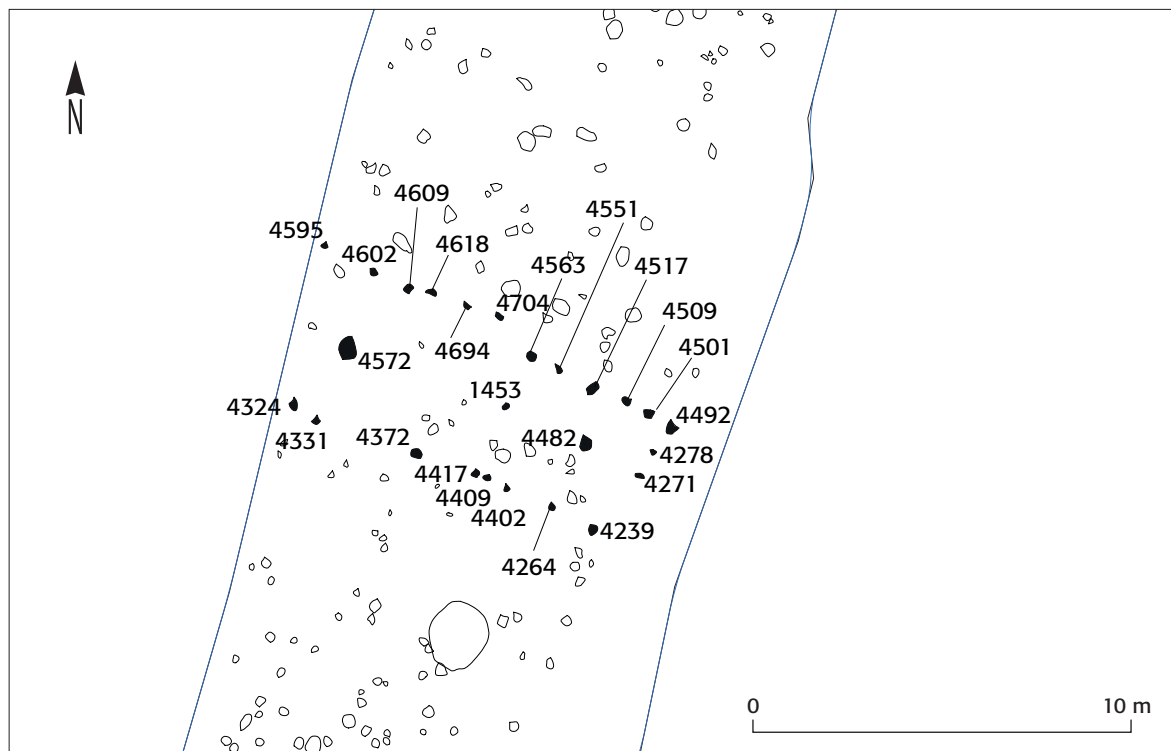

Fig 34 Plan över hus F som eventuellt utgör två hus. Skala 1:200

två separata byggnader tyder stolphålen 1453 och 4437 på. Stolphålet 1453 kan tolkas som en takbärare i ett tvåskeppigt hus. Dock är stolphålet 1453 klenare än de övriga två takbärarna 4482 och 4572. Om den östra delen av hus F skulle utgöra en egen byggnad har den storleken 4x3,2 meter där stolphålet 4482 skulle utgöra den enda takbärande stolpen. Den västra delen har dock sannolikt varit en tvåskeppig byggnad, dock saknas i så fall spår av en östgavel. Det har funnits en möjlig ingång i sydvästra delen av huset. Ingångens bredd är 2,54 meter, vilket gör det troligt att det saknas stolphål, dock finns det potential för att en ingång funnits på denna plats. Då fyndmaterialet var ringa, kan inte husets/husens funktion avgöras.

Fynd: Fyndmaterialet bestod av ett flintavslag (fnr 23) i stolphål 1453. Om flintan härrör från husets brukningstid är omöjligt att säga.

Hus G

Typ:	Treskeppigt eventuellt konvext
Orientering:	V-Ö
Längd:	8,5 meter (ej hela dess längd)
Bredd:	6,06 meter
Takbärande stolpar:	AS 1894, 6019, 1805, 5942, 5931
Bockbredd:	1,8-1,86 meter
Spann mellan bockpar:	4,70 meter
Vägglinje:	AS 1718, 1607, 1546, 1522, 1480, 1946, 1955, 1964, 1975, 1985, 2026, 2052
Ingång:	AS 6127, 6136, 6145, 6106, 6112, 6120
¹⁴ C-analys (Ua-48057):	Okalibrerad 1096±30 BP. Kalibrerad ett sigma: (68.2% sannolikhet) 895AD-920AD. 940 (43.6%) 990 AD. Två sigma: (95.4% sannolikhet) 880AD (95.4%) 1020 AD.
Datering:	880-1020 (sannolikt sent 900-tal, tidigt 1000-tal).

Hus G frilades i norra delen av området, där södra delen av den troliga hålvägen (6043)

har skurit den nordvästra delen av väggen på hus G. Huset är beläget i mitten av schaktet och ligger i ett större kluster av stolphål bestående av flera relativt tydliga byggnader (hus I, hus J). I fält konstaterades att det fanns minst ett hus på platsen och hus G var det som tydligast framträdde i samband med schaktningen. Att hus G är skuret av hålvägen innebär att hus G är äldre än hålvägen. Att det finns flera hus vid hus G tyder på att det haft en eller flera efterföljare. Hus I är placerat med en något mer västlig orientering än hus G. Hus J har sina södra stolpar precis i kanten av den norra väggen av hus G. Takbärarna i hus G tycks ha blivit omstolpade minst två gånger, i vissa fall sannolikt tre. Stolphålen efter takbärarna har inte återanvänts till hus I, utan de omstolpningar som finns tillhör hus G. Husets totala längd är osäker då endast en del av huset fanns bevarat i schaktet vilket gör att hustypen får ses som något osäker. Stolphålet 5931 ska sannolikt ses som en omsatt takbärare. Placeringen av huset och dess datering är mycket intressant då det tycks haft en efterföljare i hus I som placeras nästintill på samma plats, samt att efter hus G gått ur bruk etableras en hålväg. Två av takbärarna (5931 och 1894) och ett stolphål i vägglinjen (1522)

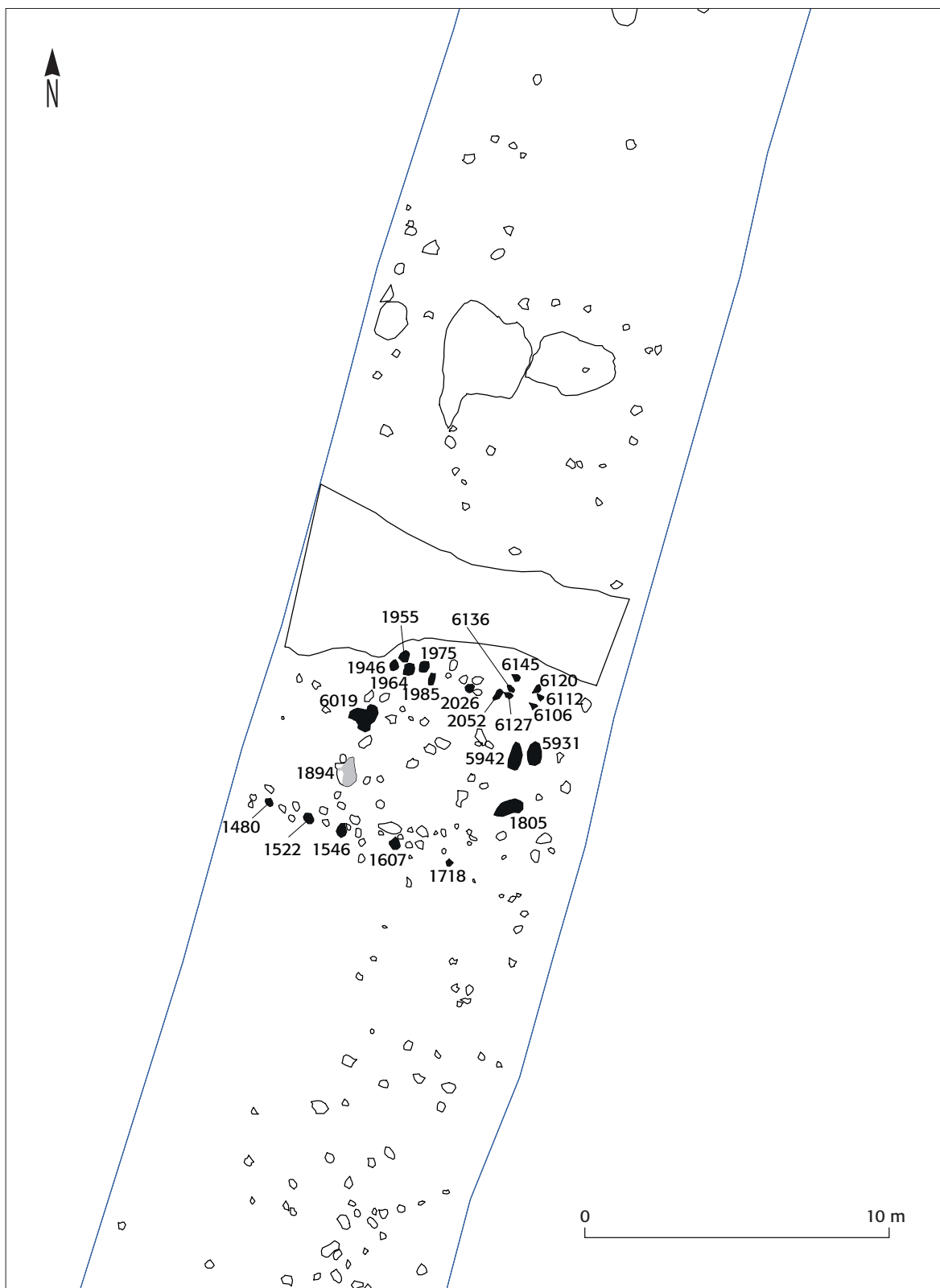

Fig 35. Plan över hus G. Skala 1:200

kom att undersökas. 1894 tycks vara två, möjligen tre omsatta stolpar. Totalt fanns fyra separata fyllningar i stolphålet. Överst kom: brun grusig sand, sedan följde mörkbrun fet sand, brun grusig sand samt svartbrun fet sand som kom i botten. Stolphål 1522 hade en diameter på 0,35 meter och fyllningen bestod av grå homogen sand med enstaka inslag av småsten.

Fynd: Fyndmaterialet i hus G bestod av 11 fragment av bränt ben (fnr 16) i stolphål 5931. Det påträffades även Östersjökeramik med inåtböjt och avstruket mynningsparti (fnr 7) i stolphålet.

Dateringen av huset bygger dels på ovan nämnda keramikfynd och dels på ett ¹⁴C-prov taget i samma stolphål (5931) vilket utgör en omsatt takbärare. Dateringen sträcker sig kalibrerat med två sigma mellan åren 880-1020. Tillsammans med dateringar från keramikmaterialet och från grophusen stärker detta bilden av en vikingatida bosättning i norra delen av Övraby.

Hus H

Typ:	Enskeppigt
Orientering:	V-Ö
Längd:	9,6 meter (ej fulla längden)
Bredd:	5 meter
Takbärande stolpar:	-
Bockbredd:	-
Spann mellan bockpar:	-
Vägglinje:	6177, 6186, 6358, 6312, 6320, 6329, 6338, 6348, 6641, 6650, 6659, 6669, 6679, 6689, 6401
Ingång:	3 möjliga
Datering:	Tidig medeltid

Hus H frilades i norra delen av schaktet, cirka 3,5 meter norr om hålvägen. Huset fanns

i princip i schaktets hela bredd. Enstaka omstolpningar tycks ha skett i vägglinjen med stolphålen 6312 eller 6320 och 6641. Huset har två möjliga ingångar, en i södra väggen och en i norra samt en i gaveln. De möjliga ingångarna skulle också kunna bero på bevaringsförhållanden och rensning under fältarbetet. Hus H ligger endast 3,15 meter norr om hus J och 7,5 meter norr om hus G och hus I. Hus H kan mycket möjligt vara samtida eller nästintill samtida med hus I då båda dateras till tidig medeltid. Tänkbart är också att de ersätter varandra. Är hus H och hus I samtida har de en mycket intressant placering på ömse sidor om hålvägen. Hus H:s funktion har inte gått att bestämma. Innanför husets vägglinjer finns ett kulturlager (6205) bevarat. Om kulturlagret är samtida med huset eller inte är i dagsläget inte möjligt att besvara. Det som skulle kunna tala för att kulturlagret utgör golvlager från husets brukningstid är att kulturlagret avgränsas innanför vägglinjerna, detta kan dock bero på bevaringsförhållanden. Grophus D fanns innanför vägglinjerna på hus H. Detta gör att hus H inte kan vara samtida med grophus D.

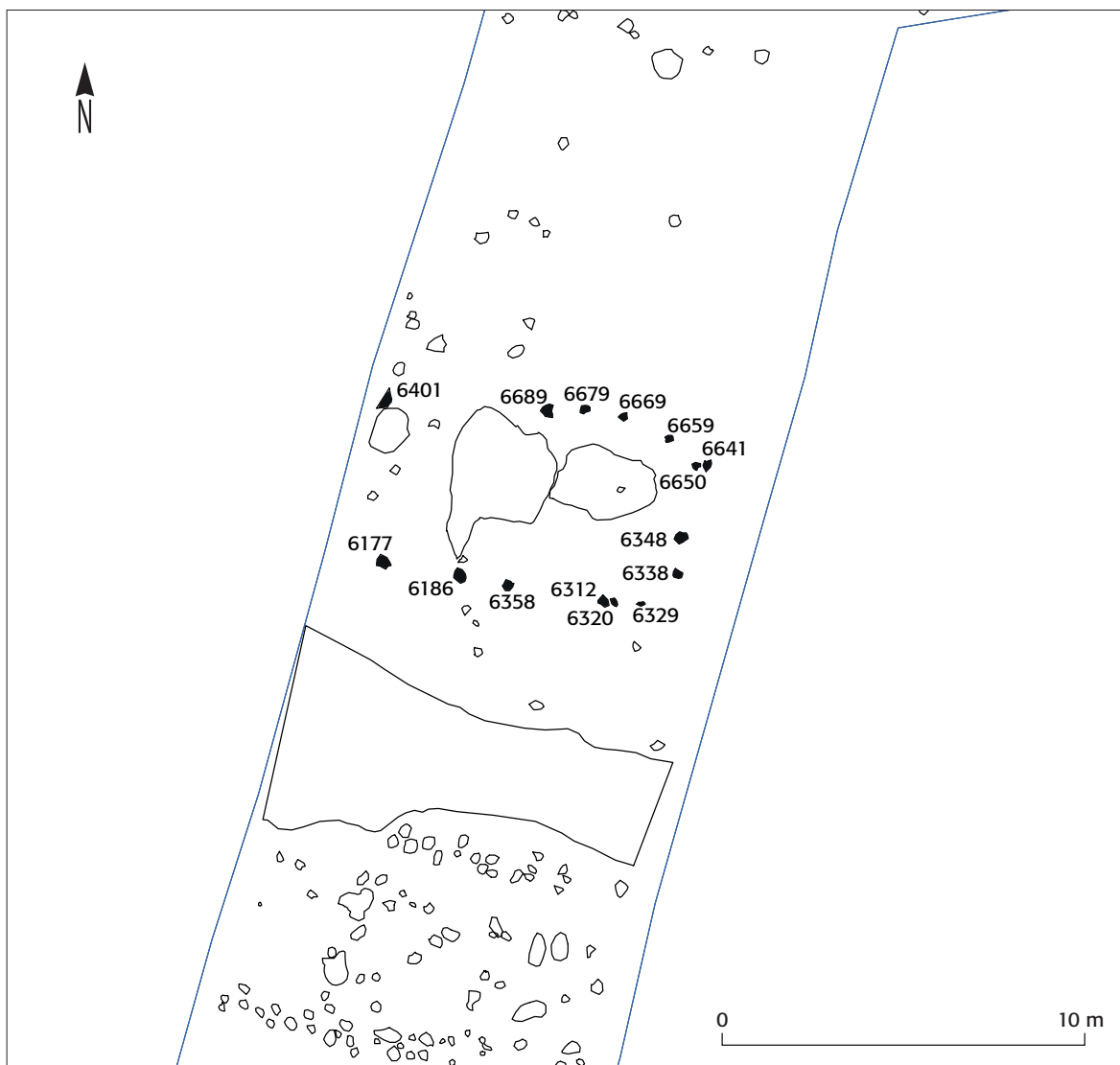

Fig 36 Plan över hus H. Skala 1:200

Fynd: Inga fynd påträffades i stolphålen. I kulturlager 6205 som eventuellt utgör golvlager i hus H påträffades ett litet bleck av CU-legering i ytan (fnr 28).

Då huset inte är framtaget i sin helhet är hustypologin något osäker, men vår kunskap av medeltida hus i Halland talar för att huset rimligen bör placeras i tidig medeltid.

Hus I

Typ:	Enskeppigt, rektangulärt
Orientering:	VNV-OSO
Längd:	6,7 meter (ej fulla längden)
Bredd:	4,5 meter
Takbärande stolpar:	-
Bockbredd:	-
Spann mellan bockpar:	-
Vägglinje:	1462, 1489, 1497, 1505, 1538, 1531, 100001, 1580, 1662, 1670, 1688, 1701, 1851, 1841, 2093, 2102, 5965, 5973, 5990, 6003, 5997
Ingång:	Tre möjliga
Datering:	Tidig medeltid

Hus I var uppfört precis söder om halvägen på nästintill samma plats som hus G, med en viss förskjutning åt väster. Husets västra gavel bör finnas utanför schaktet men den östra gaveln fanns bevarad. Huset G är beläget innanför vägglinjerna eller skär vägglinjerna på hus I och är alltså inte samtida med huset. Två stolphål kom att undersökas, AS 100001 och 1851 i södra vägglinjen samt i östra gaveln. AS 100001 var 0,22 meter i diameter och utgjordes möjligen av två mindre stolphål fyllda med brun grusig sand. Stolphålen var något problematiska att gräva på grund av kraftig tjäle i marken. Djupet tycktes vara cirka 0,10 meter men kunde inte helt säkert fastställas på grund av tjälen. Stolphålet 1851 var 0,46 meter i diameter med ett totalt djup av 0,31 meter och har sannolikt blivit omstolpat. Fyllningen bestod även här av samma bruna grusiga sand. Då det inte påträffades några fynd utgår husdateringen utifrån typologi om husen i Halland. Hus I har vissa likheter med exempelvis hus 7 i Furudal med raka väggar, rak gavel och rektangulär form (Håkansson 2011) och bör troligen dateras till tidig medeltid. Sannolikt ska hus I ses som den direkta ersättaren till hus G som är något äldre. Hus I och hus H kan möjligen utgöra första steget av en mer tydlig stadsetablering under tidig medeltid där nya vägnät skapas och gårdsstrukturer förändras.

Fynd: -

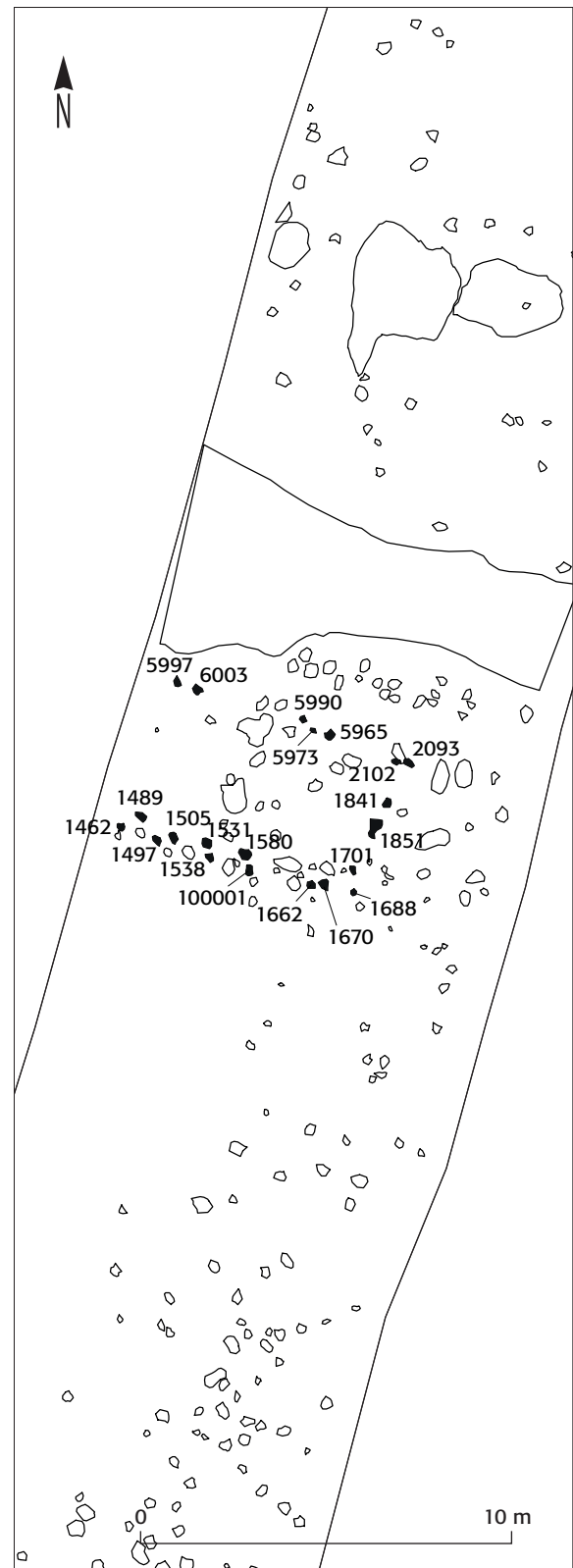

Fig 37. Plan över hus I. Skala 1:200

Hus J

Typ:	Stacklada
Form:	Kvadratisk
Orientering:	-
Längd:	3,7-4,2 meter
Bredd:	3,7-4,2 meter
Takbärande stolpar:	-
Bockbredd:	-
Spann mellan bockpar:	-
Vägglinje:	2017, 6153, 6089, 6097
Ingång:	-
Datering:	Tidig medeltid

Hus J utgörs av en stacklada som finns inom den norra delen av området för den antikvariska kontrollen. Huset är uppfört med fyra stycken hörnstolpar och bildar en kvadratisk byggnad. Funktionen av hus J har inte gått att avgöra då det inte kom något fyndmaterial. Stacklador tolkas i dagens forskning som förrådshus med upphöjt golv (Björhem & Säfvestad 1993). Liknande stacklador har undersökts i Furudal inom projektet Väg 117 och getts en tidig medeltida datering (Håkansson 2011). Hus J har en intressant placering mellan hus I och hus H. Om dessa tre hus ska ses som någon form av gårdsenhet går inte att svara på men det är möjligt att hus J är samtida med minst ett av husen. Hus J ligger också rakt över hålvägen vilket gör att huset och hålvägen inte är samtida.

Fynd:-

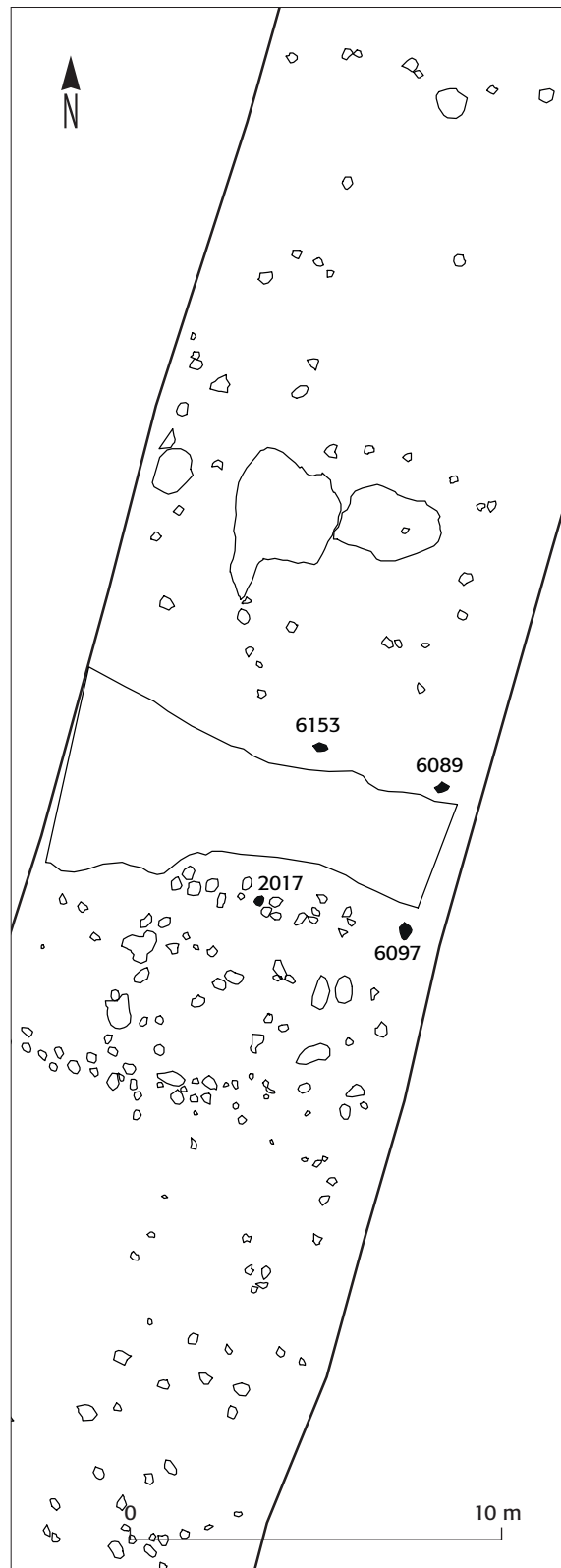

Fig 38. Plan över hus J bestående av en fyrstolpsbyggnad som inte varit samtida med hålvägen.

11.5. Möjlig gårdsindelning

Totalt påträffades tio hus och ytan innehåller potential för fler men mer osäkra byggnader. Trots det stora antalet anläggningar har det varit svårt att avgöra specifika gårdsindelningar. Möjligen skulle hus G och grophus D kunna vara samtida och utgöra någon form av gårdsenhet där sannolikt hus G utgör huvudbyggnad, och grophus D hantverksbyggnad. Hålvägen finns inte under denna tidsperiod (800-1000-tal). Denna enhet ersätts sedan av hus I, hus J och hus H under tidig medeltid. Hålvägen kan ha tagits i bruk under högmedeltid, efter att hus J försvunnit.

En bebyggelseetablering och expansion tycks äga rum i norra delen av RAÄ 45 under vikingatiden och fortsätter åtminstone under

tidig medeltid. Området uppvisade en mycket hög anläggningstäthet på 0,38 anläggningar per kvadratmeter vilket är ovanligt högt i Halland. Det uppvisar en högre täthet av bebyggelse än vad slutundersöknings- och förundersökningsytorna väster om kyrkoruinen gör och under en längre tidsperiod. Detta innebär med andra ord att en del av den medeltida staden ligger norr om kyrkan. Skulle den medeltida bebyggelsen legat kring kyrkan och sträckt sig norrut till området för den antikvariska kontrollen (RAÄ 105) har det varit en förhållandevis stor stad. Även om bebyggelsen sannolikt har bestått av gårdsenheter och Övraby snarast har varit en förtätad landsbygd även under tiden staden hade stadsprivilegier är det förhållandevis stort område.

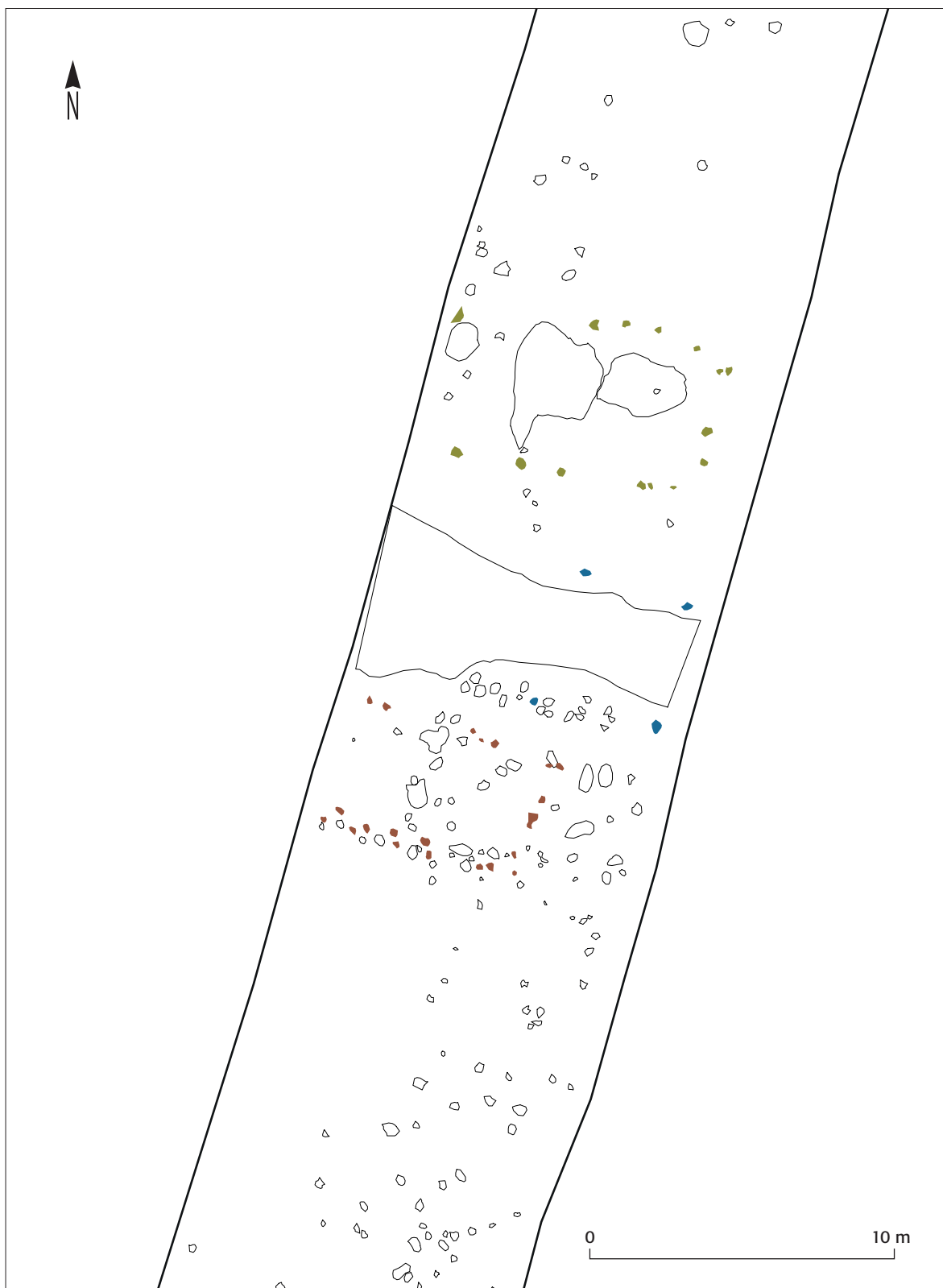

Fig 39 Hus I, J och H som möjlig gård under tidig medeltid, ej samtida med hålvägen. Skala 1:200.

14. RESULTAT; DEN ARKEOLOGISKA FÖRUNDERÖKNINGEN

Den arkeologiska förundersökningen ägde rum precis öster om den tidigare slutundersökningsytan. Schakten låg kant i kant. Schaktet var 105 meter långt och totalt sjutton meter brett. Cirka fem meter av den västra delen utgjordes av nedgrävningen till den gamla VA-ledningen så de arkeologiska lämningarna framkom på en yta av cirka tolv meters bredd. Den arkeologiska förundersökningen syftade till att dokumentera eventuella skador som uppkommit då exploatören schaktade bort matjorden utan antikvarisk medverkan. Det kunde konstateras att åtminstone tre kulturlager (5073, 5075 och 5079) hade schaktats bort. Vissa kulturlager bar också spår av larvbanden då grävmaskinen kört över kulturlagren.

Den norra och södra delen av schaktet var delvis sönderplöjda då marken brukas som åkermark. I den södra delen fanns också fuktiga marklager (2523 och 4622) som ställdes under vatten vid kraftigare regn. Även i schaktets norra del fanns det fuktiga lager bestående av lera. Här fanns också mer modernt tegel nedtryckt i leran (4542). Då syftet i övrigt var att genom inmätning dokumentera de arkeologiska lämningarna blir resultat av den arkeologiska förundersökningen översiktligt.

Inom området för den arkeologiska förundersökningen mättes totalt 169 objekt in (se fig. 2).

Dessa fördelade sig på:

- *Ett dräneringsdike*
- *Tio gropar*
- *Två härdar*
- *37 kulturlager*
- *En ränna*
- *En större sten i kulturlager*
- *116 stolphål*

Ett hus kunde konstateras i form av takbärare till ett öst-västligt orienterat treskeppigt långhus som varit minst sex meter långt. Takbärarna utgjordes av stolphålen 3722, 3689, 3677, 5113, 3756, 3832, 3783, 3813. En möjlig yttervägg på den norra sidan utgjordes av stolphålen 3722, 5128, 3823. Fyllningarna i takbärarna bestod främst av brungrå finkornig sand med inslag av träkol. Det enda daterade fynd som förekom i något av stolphålen var en skärva av yngre rödgods med gul glasyr. Troligen är huset från senmedeltid eller yngre. Avståndet mellan takbärarna var cirka 2,2 meter och avståndet mellan bockparen var 2,15 meter.

Det fanns även stolphål norr om huset men det gick inte att identifiera tydliga byggnader. Cirka 7,5 meter norr om huset fanns en del av ett kulturlager (4165) bestående av brunsvart sand, 0,18 meter tjock med en 0,01 meter tjock horisont av vit sand. Kulturlagret var förhållandevis fyndrikt och det påträffades flera skärvor med troligen äldre svartgods, östersjökeramik och yngre svartgods. Precis söder om huset fanns ett större kulturlager (3435) som var 28x8 meter stort och cirka 0,15

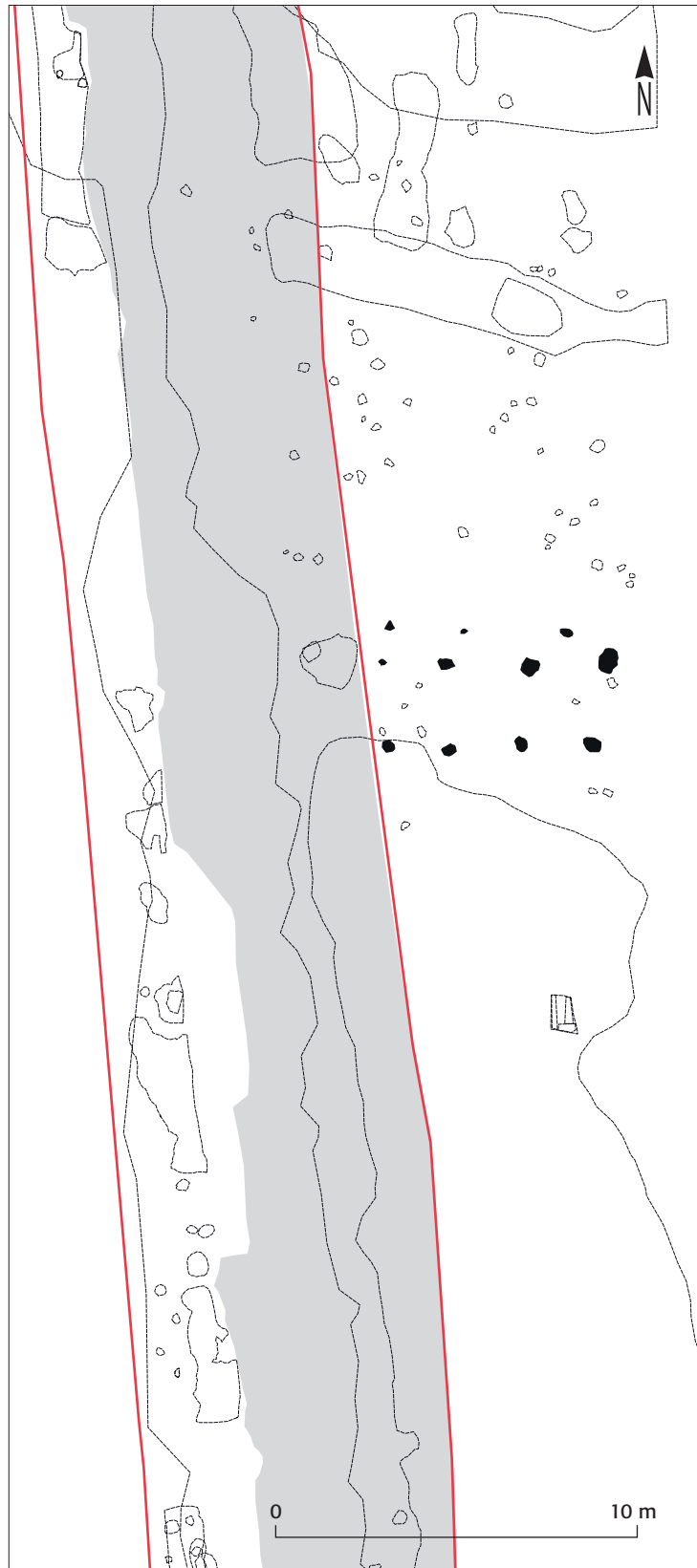

Fig 40. Plan över det påträffade
huset. Skala 1:200

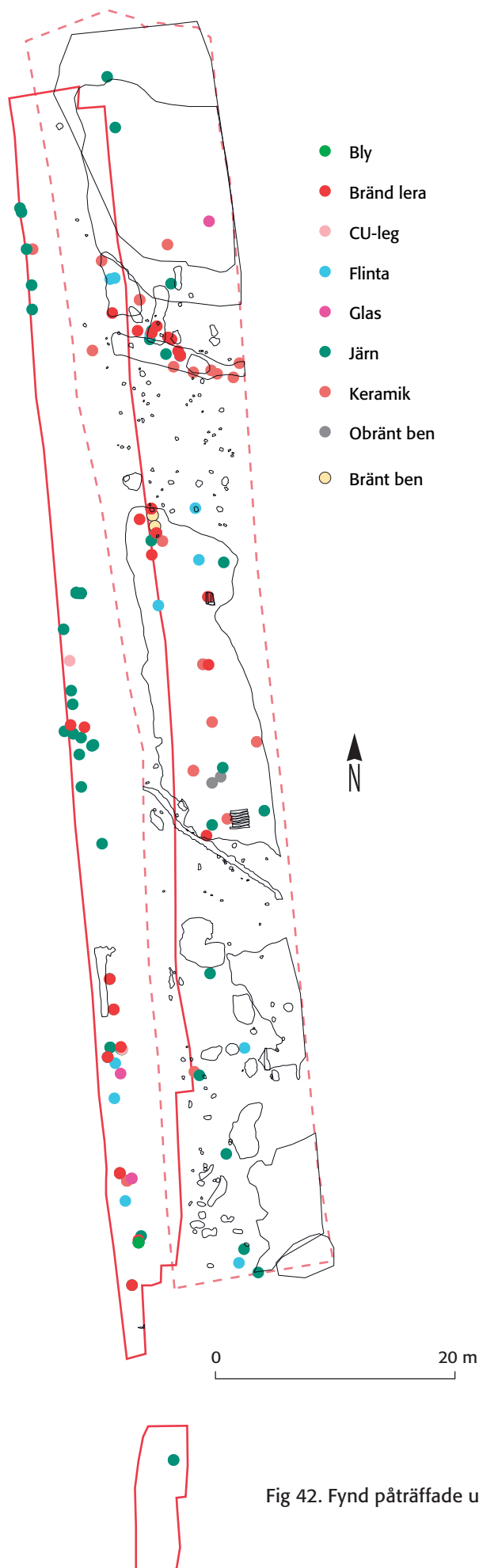
Fig 41. Foto på takbärarna tillhörande huset, söder om huset, det stora kulturlagret som fanns i FU-schaktet. I bakgrunden syns byggnader från Slottsmöllans Tegelbruk där Kulturmiljö Halland genomförde en slutundersökning år 2013 (se Larsson 2015). Foto mot söder. Foto: Fredrik Larsson. Fototr: 2014-66-26.

meter tjockt och som bestod av mörkbrun sand. Även detta kulturlager var förhållandevis fyndrikt och det förekom både skärvor av äldre svartgods, äldre rödgods och yngre rödgods. Kulturlagret var förhållandevis välbevarat och det förekom också enstaka mindre stenar i kulturlagret. Det är dock osäkert vilken funktion kulturlagren haft då endast mindre rutor grävdes i dem. Den stora mängden fynd skulle kunna peka på odlingslager eller möjligen avfallslager som blandats upp med hushållsavfall.

15. FYND

15.1. Slutundersökningen

Fyndmaterialet består av 120 fyndposter och utgörs framförallt av järn, både i vikt och antal vilka utgör 66 stycken fyndposter där huvuddelen är järnslag och järnaskällor, främst från ugn 2 (kontexter 3368, 3218). Keramiken består av femton fyndposter och dateringen sträcker sig från Östersjökeramik 1000-1250 e.Kr. till flintgods 1750-1900 e.Kr. Cu-

legeringar och smältor av cu-legering utgör sexton fyndposter. Smältorna skulle kunna tyda på att man också ägnat sig åt bronsantverk i staden. Bränd lera som tillvaratogs utgör tio fyndposter och är främst koncentrerade till där det påträffades bebyggelse lämningar. Flinta utgörs av tre fyndposter och glas också tre fyndposter. Även tre fyndposter ben påträffades, varav ett vitbränt (fnr 32). Två fragment av bly, två stycken oidentifierbara föremål av metall, samt en bit kalkbruk fanns också i fyndmaterialet.

15.2. Den antikvariska kontrollen

Fyndmaterialet får anses vara relativt gott, då de flesta fynden kom i ytan av anläggningarna och då endast enstaka anläggningar delvis kom att undersökas. Det påträffades keramik som daterades från förhistorisk tid till 1900-talet. Fyra av skärvorna daterades till 700-1150 och utgörs av AIV-gods. En skärva daterades till 1000-1150 och tre skärvor till 1000-1200, samtliga av Östersjökeramik. En av Östersjöskärvorna var glättad (fnr 9). En skärva möjlig förhistorisk, eventuellt äldre svartgods samt en skärva från yngre förromersk järnålder-romersk järnålder hittades också. Keramiken förekom i hela schaktet men dock med en tydlig koncentration i vissa anläggningar i NNO delen.

15.3. Den arkeologiska förundersökningen

Fyndmaterialet från den arkeologiska förundersökningen var förhållandevis bra och bekräftar bilden från slutundersökningen. Framförallt förekom förhållandevis ganska mycket

Fig 42. Fynd påträffade under SU och FU. Skala 1:500

Fig 43. Fynd påträffade under den antikvariska kontrollen.
Skala 1:1000

keramik både av äldre röd- och svartgods och en del yngre svartgods och yngre rödgods. Det förekom också bränd lera, sannolikt från en ugn (fnr 76, 77 och 78) eller möjligen ett hus som brunnit oerhört kraftigt. Det förekom även benfragment och en del slagg. Intressant är att ett av de fyndrikaste områdena utgjordes av kulturlager 3435 som var beläget precis söder om det öst-västligt orienterade huset. Fynden och ^{14}C -dateringen (se nedan) indikerar att kulturlagret härrör från hög- eller möjligen senmedeltid (se fig 42).

16. ANALYSER

16.1. ICP

Torbjörn Brorsson, Kontoret för Keramiska Studier utförde all keramikregistrering från AK och SU. Brorsson utförde även ICP-analys på ett antal representativa skärvor från Övraby SU och AK. Ursprungligen fanns inte detta moment med i undersökningsplanen, men efter en diskussion med Länsstyrelsen godkändes detta då båda parter ansåg det vara av stor vikt att få korrekta dateringar, samt att ICP-analys möjliggjorde jämförande resultat med exempelvis material från det nutida Halmstad. ICP skulle också kunna belysa kommunikationer där vägnät i närområdet utnyttjats för handel mellan Övraby och andra platser. ICP-analyserade skärvor från SU:n utgjordes av två fragment Östersjökeramik (fnr 2 och fnr 26). Från den antikvariska kontrollen användes två skärvor AIV-keramik (fnr 6 och fnr 10) och två skärvor Östersjökeramik (fnr 2 och 7). Resultaten jämförs tillsammans med ytterligare cirka hundra skärvor från olika lokaler runtom i Halland i en större studie om den tidigme-

deltida keramiken från Halland. Den slutgiltiga analysen är i skrivande stund ej klar men kommer att publiceras i en rapport från Kontoret för Keramiska Studier (Brorsson, manus).

16.2. Arkeobotanisk analys

I undersökningsplanen var Jens Heimdahl vid Riksantikvarieämbetet UV Mitt planerad att vara arkeobotaniker, men han hade dock förhinder när den särskilda undersökningen sattes igång. Därför kom istället Stefan Gustafsson vid Arkeologikonsult att anlitas. För genomgång av makrofossilmaterial se bilaga 5.

16.3. ^{14}C -analys, den antikvariska kontrollen

För ^{14}C -dateringar anlätades Uppsala Ångströmlaboratoriet. Samtliga tre ^{14}C -prover kom att väljas ut från den antikvariska kontrollen. Inga ^{14}C -prover togs inom den särskilda undersökningen, dels på grund av de bitvis tunna lagren och dels på grund av de kalibreringskurvornas medeltida ^{14}C -plåtår som kan göra det problematiskt att använda ^{14}C som dateringsmetod i medeltida kontexter.

16.4. ^{14}C -analys, den arkeologiska förundersökningen

För ^{14}C -analysen användes Beta Analytic Inc i USA. Två kolprov analyserades. PK 100002 togs i takbärare 3722 i det öst-västligt orienterade huset.

Det andra kolprovet PK 100003 togs i kulturlager 3435 strax söder om huset. Dateringen tyder på att huset är ungefär samtida med kulturlagret, vilket för eventuella framtida undersökningar skulle kunna vara mycket intressant.

17. ÖVRABY - STAD ELLER BY?

Undersökningarna i form av den antikvariska kontrollen, förundersökningen och den särskilda undersökningen har kunnat ytterligare förstärka de tendenser som presenterats i tidigare arkeologiska undersökningar (Bjuggner manus, Augustsson 1980). Det visade sig att VA-schaktet från år 1967 öster om slutundersökningsytan även delvis skadat lämningarna inom det nu undersökta området då en släntning genomförts inför förläggningen av VA-röret. Detta tillsammans med en aktiv plöjning inom fornlämningsområdet har medfört att många av lämningarna var fragmentariska. Då stratigrafin inom den särskilda undersökningen var fragmentarisk var det svårt att helt klarlägga rumsliga strukturer och kronologiska faser. Det var dock genomförbart att utifrån vad materialet tillät uppställa tendenser och hypotetiska resonemang som dels kan jämföras med tidigare genomförda undersökningar och som dels kan ligga till grund för framtida arkeologiska insatser. Sammantaget innebar detta att stratigrafin var problematisk, då många kontexter helt saknade fysisk relation till mer än den moderna matjorden och alven. Schaktet var också förhållandevis smalt då större delen av ytan som banades av bestod av nedgrävningen för VA-schaktet. Lagren inom undersökningsområdet var också generellt sett tunna. Det kom relativt få daterande fynd där framförallt keramiken får ses som ett viktigt daterande material. Dock kom keramiken från ett litet antal kontexter där det ofta förekom inblandning av yngre material vilket gjorde dem svårdaterade.

Den antikvariska kontrollen nordost om den särskilda undersökningen uppvisade en

mycket stor anläggningstäthet samt ett relativt rikt fyndmaterial då endast enstaka anläggningar kom att undersökas och fynden plockades främst från ytan av anläggningarna. VA-ledningen låg norr om schaktet, men här hade ingen släntning genomförts och anläggningarna var mer intakta. Dock hade vissa anläggningar sannolikt skadats av plogen då vissa stolphål tycktes ha haft en stensko-ning men som ofta var delvis förstörd. Det fanns en möjlig lagerrest inom ytan som för övrigt bestod av stolphål, gropar, grophus, en ränna samt en hålväg. Den enorma mängden anläggningar – över 800 stycken – gjorde det något problematiskt att få en god överblick.

Övraby som idag utgörs i huvudsak av RAÄ 45 har inslag från neolitikum och bronsåldern. Enstaka spår av människor under neolitikum har påträffats i de nu genomförda arkeologiska undersökningarna i form av enstaka keramikskärvor och någon enstaka härd. Bronsåldern lyser med sin frånvaro i de nu genomförda undersökningarna men har påträffats i östra delen av RAÄ 45 och ett flertal kända bronsåldershögar finns och har funnits i bostadsområdet Kärleken nordväst om fornlämningsområdet.

Intressant är att den äldre järnåldern och även en del av den yngre järnåldern lyser med sin frånvaro även om man ser till fornlämningsbilden i närområdet. Detta skulle kunna tyda på att området till stora delar avfolkas och att man flyttar bort från Övraby under en längre tidsperiod under järnåldern. En viss källkritisk aspekt får tas i beaktande då det också är tänkbart att boplatser från äldre järnålder till vendeltid som kan ha funnits i närområdet ännu inte påträffats eller undersökts

arkeologiskt, alternativt kan de redan ha förstörts genom byggnation eller andra typer av markngrepp under historisk tid.

Minst lika spännande är den kraftigt expansiva vikingatida och tidigmedeltida bebyggelsen som möjligen också har någon mindre etablering under sen vendeltid. Något som gör att Övraby blir högtintressant och som återigen lockar människor att slå sig ner i området. Den antikvariska kontrollen uppvisade en anläggningstäthet på 0,38 anläggningar per kvadratmeter, vilket får anses vara mycket högt med halländska mått mätt. Frågan är om det rör sig om en eller flera gårdar som etablerar sig? En hypotes är att det är en gård som då och då flyttar sig inom området för den antikvariska kontrollen och som brukas aktivt. Men mängden stolphål och andra anläggningar, där framförallt grophusen är intressanta, pekar snarast på att det rör sig om flera gårdar. Grophusen är orienterade främst i en linje i den östra kanten av området och det finns tendenser till stolplinjer som skulle kunna utgöra tomtgränser mellan vissa grophus. Ytterligare en indikation som stärker hypotesen att det rör sig om flera gårdar är de indirekta spåren av en tidig träkyrka. Förekomsten av begravingar som ligger under stenkyrkans murar och som påträffades år 1978 tyder på att en äldre föregångare, sannolikt av trä, kan ha funnits på platsen. Stenkyrkan har daterats till 1100-tal vilket gör att en träkyrka skulle kunna ha etablerats under sent 1000-tal. Men än så länge har inga konkreta spår påträffats efter en träkyrka. Men även uppförandet av en stenkyrka under 1100-tal tyder på att sannolikt har en etablering av en ganska rejäl bosättning ägt rum innan eller

strax innan kyrkan börjar uppföras. Flera faktorer talade för en vikingatida expansion i Övraby. Platsen ligger ganska högt i landskapet och marken sluttar ner mot Nissan. Bronsåldershögarna gjorde det möjligt att återknyta till förfäder och hävda långvarigt anspråk på marken. Omlastningen som behövde ske från skepp till landtransport eller vice versa vid fallet i Nissan gjorde det också möjligt för någon att börja kontrollera denna knutpunkt i landskapet (Larsson 2015).

När vi går in i medeltiden tycks bebyggelsen förskjutas ner från höjderna i norra delen av området och etableras i det något mer flackare området där stenkyrkan uppfördes. Den medeltida "staden" som nu växer fram är dock ingen stad som vi ofta tänker med stenhus och tätt liggande bebyggelse. Det medeltida Övraby påminner sannolikt snarast om det tidigmedeltida Lund och till viss del om det tidiga Halmstad när det flyttas till dagens plats. Det rör sig om jordbrukande gårdar som drar sig samman något tätare men som fortfarande har förhållandevis stora tomter med sannolikt flera byggnader av olika slag och för olika behov. Slutundersökningen och förundersökningen väster om kyrkan indikerar att bebyggelsen inom en sträcka på cirka hundra meters längd kan ha bestått av två, kanske tre gårdar uppförda helt i trä och under högmedeltid/senmedeltid kan det förekommit enstaka hus som haft stensyll. Hantverk kan ha haft en stor betydelse då det förekommer ett par ugnar som troligen använts för järnframställning eller järnbearbetning och ett troligt verkstadshus i området väster om kyrkan, vilket också mängderna med slagg som påträffats tyder på. Övraby ska un-

der medeltiden snarast ses som en "förtätad" landsbygd även om platsen mottar stadsprivilegier och är en stad i det hänseendet.

Vem ligger då bakom etableringen av Övraby? Säkra kan vi inte vara och det är sannolikt en kombination av många av ovan nämnda faktorer och delvis är det en organisk framväxt. Men det finns indicier som pekar på att kungamakten har ett ganska stort intresse av Övraby, åtminstone under medeltiden. Etablerandet av en kungsgård i närheten och en borg tyder på att det är en viktig plats att kontrollera under medeltiden. Gården vid Slottsmöllan som ligger endast 300 meter söder om Övraby och kan ha importerat textil tyder också på personer med vissa ekonomiska resurser var antingen ditplacerade eller var intresserade av att bo i området. Ärkebiskopen var inte förtjust i borgen vid Örjans vall och denna försvinner sannolikt därför kort efter att ärkebiskopen tagit kontroll över den. Enligt vissa uppgifter ska det också funnits ett kloster i Övraby men det har inte gått att belägga arkeologiskt. Om det har funnits kloster inom staden har det sannolikt rört sig om byggnader uppförda i trä. Detta kan tyda på att kyrkan har varit intresserad av staden, men inte haft så stort inflytande som i till exempel Lund som blir en stor maktfaktor inom kyrkan med 27 kyrkor under medeltiden. Kungens troliga intresse för Övraby kan ha att göra med just järnproduktion, kanske laxfisket och goda handelsvägar både ut till havet och via landvägen. Men efterhand som handeln ökar och skeppen blir större och tyngre blir det ett problem att vara så långt ifrån havet och därför flyttas staden till där dagens Halmstad ligger idag.

Fyndmaterialet från undersökningarna tyder på att det funnits en vikingatida bebyggelse norr om kyrkoruinen då AIV-keramik påträffades. Rimligtvis är denna bebyggelse etablerad främst under senare delen av vikingatiden. Bebyggelsen finns kvar under tidig medeltid men det sker också en förskjutning för centrum av bebyggelsen söderut där också stenkyrkan kommer att uppföras under 1100-talet. Inga spår av en träkyrka har påträffats inom undersökningsområdena.

Bebyggelsen inom området för den särskilda undersökningen pekar på troligen minst tre bebyggelseområden som antagligen ska ses som en form av tomter med tillhörande bebyggelse. Redan under tidig medeltid tycks hantverk, framförallt järnbearbetning, haft en viktig roll för Övraby, vilket även fortsätter under högmedeltid. Järnet har kunnat transporteras både via land- och vattenvägar. Övraby har legat vid en form av knutpunkt i vägnätet. Den stora landsvägen som gick längs med västkusten strålade samman med inlandsvägen som gick mot Vätternområdet vid Övraby och tillsammans med närheten till Nissan utgjorde viktiga vägar i landskapet för transport av både varor och människor. Under 1800-talet då Övraby förvisso hade försvunnit omtalas handel med specerier, salt torr fisk, färger, ull och bomull m.m. Export är järn, beck, tjära, bräder, bjälkar, sparrar, plankor, pottaska med mera (Bexell 1925).

Då få spår av tomtgränser finns samt att dessa sällan med säkerhet kunnat knytas till specifik bebyggelse föreligger en viss problematik kring de rumsliga strukturerna. Det går ändå i materialet att skönja att det inte är tal om en mycket strikt tät tomtindelning där

husen ligger sida vid sida. Snarast uppfattas detta som att den medeltida bebyggelsen haft relativt stora tomter främst under tidig medeltid. Att husen ändrar riktning, exempelvis hus B och D, tyder på att det funnits en viss "rörelsefrihet" inom tomterna och möjlighet att ändra läge när nya hus uppförs. Under högmedeltiden går det dock att skönja att det sker en viss förtätning av bebyggelsen då bebyggelse för hus 6-8 skapas mellan det södra och det norra området. Järnhanteringen fortsätter att vara en del av Övrabys varuproduktion, vilket påvisas av nästan åtta kilo slagg i ugn 2. Att järnbearbetning skett så nära övrig bebyggelse tycks inte ha utgjort något problem då samma förhållande går att se i det senmedeltida Halmstad (Bjuggner 2000b).

Några vägar eller gångstråk har inte kunnat upptäckas i materialet. Möjligheten finns dock för främst öst-västligt orienterade gångstråk som på grund av det smala schaktet inte tolkats som gångtor utan snarast som gårdsplaner tillhörande bebyggelsen. Rimligen borde det funnits någon form av väg eller gångstig mot kyrkan inom undersökningsområdet. Dock har sannolikt den huvudsakliga vägen gått till kyrkan söderifrån upp till vapenhuset som är hög- eller senmedeltida (Augustsson 1980).

18. SUMMERING

Under år 2013 och år 2014 genomförde Kulturmiljö Halland tre arkeologiska insatser i form av en arkeologisk undersökning, en antikvarisk kontroll och en förundersökning. Den arkeologiska undersökningen ägde rum väster om Övraby kyrkoruin, öster om Tegelbruksvägen. Det framkom medeltida och yngre lämningar i form av mycket fragmenterad bebyggelse, en brunn och ett par troliga ugnar som använts för järnbearbetning. Inom den antikvariska kontrollen inom norra delen av RAÄ 45 framkom totalt tio hus varav fem var grophus och daterades till vikingatid-medeltid och ytterligare ett mycket stort antal anläggningar. Den arkeologiska förundersökningen genomfördes precis öster om den tidigare slutundersökningen. Här påträffades takbärare och en del av den norra ytterväggen på ett hus orienterat i öst-västlig riktning. Den sammantagna bilden av undersökningarna i Övraby blir att det under vikingatid sker en expansion av bebyggelse norr om Övraby kyrkoruin. Bebyggelsen fortsätter sedan i samma område under tidigmedeltid men flyttar också ner till området väster om kyrkan. Övraby blir en stad under medeltiden men ska snarast ses som en förtätad landsbygd med större gårdsheter där även hantverk förekommit innan staden flyttas på 1320-talet. ✎

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

- Länsstyrelsens dnr:** Undersökning AK-FU år 2013 dnr 431-7955-12, FU år 2014 431-3071-14.
- Kulturmiljö Hallands dnr:** SU & AK/FU år 2013 2013-2, FU år 2014 2014-194
- Uppdragsgivare:** Laholmsbuktens VA.
- Utförandetid:** SU 2013-05-20 – 2013-06-14, AK/FU 2013-11-19 – 2013-12-11, FU 2014-08-11 – 2014-08-20.
- Personal:** Övraby SU Anders Håkansson (projektledare), Fredrik Larsson, (Kulturmiljö Halland) Niclas Kronroth (Kulturen). Övraby AK/FU Fredrik Larsson (Projektledare), Annika Jeppson, Patrik Hallberg (Kulturmiljö Halland). Övraby FU Fredrik Larsson (Projektledare), Patrik Hallberg (Kulturmiljö Halland).
- Fastighet:** SU 9:16, 9:59, 9:61, AK/FU 9:16, 9:33, FU 9:16.
- RAÄ nummer:** SU RAÄ 45:1, AK/FU RAÄ 105, FU RAÄ 45:1.
- Koordinatsystem:** SWEREF 99 TM.
- Höjdsystem:** RH 2000.
- Undersökt yta:** Övraby SU 796 m², Övraby AK 2242 m², Övraby FU 1371 m²
- Dokumentation:** Samtliga schakt och anläggningar är inmätta digitalt inom ramen för Intrasis Version 2.0 (Övraby SU:Halmstad 2012297S; Övraby AK/FU: Halmstad20132ak; Övraby FU: Halmstad2014194f).
Foton har nummer: Övraby SU 2016-18-1–12, Övraby AK 2013-51-1–39, Övraby FU 2014-66-1–30.
Ritningar har HMAK-nr: Övraby SU: HMAK 4451, Övraby AK: HMAK 4440, Övraby FU: HMAK 4415.
Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv.
- Fynd:** I väntan på fyndfördelning har fynden tilldelats accessionsnummer: Övraby FU fnr. HM28870:1-89. HM 28696:1-122 (Övraby SU), HM 28772:1-38 (Övraby AK), HM 28870:1-89 (Övraby FU).
- Datering:** Övraby SU: medeltid–nyare tid. Övraby AK: vikingatid–medeltid. Övraby FU: medeltid–nyare tid.

REFERENSER

- Arbman, H. 1954. *Hallands historia Hallands Historia. Från Äldsta Tid Till Freden i Brömsebro 1645*. Halmstad.
- Augustsson, J-E. 1980. *Halmstad Medeltidsstaden* 20. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer Rapport. Stockholm.
- Bexell, S.P. 1925. *Hallands historia och beskrivning första delen*. Halmstad.
- Bjuggner, L. Manus. *Övraby – Det äldsta Halmstad. Ett medeltidsarkeologiskt forskningsprojekt*. Basrapport från undersökningarna 1978.
- Bjuggner, L. 2000a. *Ny teknik i gammal stad: antikvarisk kontroll Halmstad 9:16 RAÄ 45*. Hallands läns museer, Landsantikvarien. Arkivrapport. Halmstad.
- Bjuggner, L. 2000b. *Varuproduktion och hantverk i Halmstad från 1300-talet till 1600-talets första decennier*. GOTARC. Series C: Arkeologiska Skrifter. No. 28. Göteborg.
- Bjuggner, L. 2012a. *Att fastställa läget på en VA-ledning. Arkeologisk förundersökning 2012. Halland, Halmstad stad. Halmstad 9:11, 9:16, 9:33 och 9:61*. Förenklad rapport och slutredovisning. Kulturmiljö Halland. Halmstad.
- Bjuggner, L. 2012b. *En medeltida gårdsplats i det äldsta Halmstad. Halmstad 9:173, RAÄ 87. med bidrag av Per Wranning*. Kulturmiljö Halland. Halmstad.
- Björhem, N., Säfvestad, U. 1993. *Fosie IV: bebyggelsen under brons- och järnålder*. Malmö.
- Borna, H. 1987. *Halmstad Övraby Arkeologisk undersökning*. Hallands läns museer, uppdragsverksamheten Halmstad. Halmstad.
- Brorsson, T. Manus. *ICP-analys och godsanalys av tidigmedeltida keramik från Halland*. Rapport 94. Kontoret för Keramiska Studier.
- Ericson, T. 2005. *Grophus och hantverk. I: Carlie, A. (red). Skånska spår – arkeologi längs Väst-kustbanan. Järnålder vid Öresund, band 1. Specialstudier och syntes*. Riksantikvarieämbetet UV Syd. Lund.
- Fors, T. & Westergaard, B. 1998. *RAÄ 45 Boplatser vid Övraby – undersökningar från Slottsmöl-lans tegelbruk 1991-92*. Arkeologiska rapporter från Hallands läns museer 1998:1. Halmstad.
- Håkansson 2003 arkeologisk förundersökning Används i hålan
- Håkansson, A. 2011. *Furudal – Bebyggelselämningar från järnålder och medeltid. Människan och landskapsrummets olika dimensioner teknisk rapport: Arkeologiprojekt utmed Väg 117 sträckan Daggarp – Skogaby*. Arkeologiska rapporter från Hallands läns museer 2011:3. Halland, Veninge socken, Skogaby 2:31, RAÄ 326. Kulturmiljö Halland. Halmstad.
- Kronman, E. & Isuul, S. 1945. *Danmarks gamle Love paa Nutidsdansk band I*. Köpenhamn

- Larsson, S. 2003. *Handledning till stratigrafisk dokumentation och tolkning*. Riksantikvarieämbetet UV Syd. Lund.
- Larsson, F. 2015. *En medeltida gård och spår av nordiska sjuårskriget vid Slottsmöllan. Arkeologisk undersökning 2013. Halland, Halmstads kommun Halmstad 9:173, RAÄ Halmstad 87:1, 103 & 104*. Arkeologiska rapporter 2015:8. Kulturmiljö Halland. Halmstad.
- Nilsson, S.A. 1968. *Halmstads historia Del 1, den danska tiden*. Halmstad.
- Salvén, E. 1937. Övraby kyrka. *Vår bygd 1937*.
- Svensson, M. 2006. *Fjärrvärmeledning på Kärleken. Arkeologisk förundersökning 2006. Halland, Halmstad. Halmstad 9:11 och 9:80*. Kulturmiljö Halland. Halmstad.
- Tilly, A. 1983. *Halmstad stad, Tegelbruksvägen*. Arkeologisk undersökning 1983. Stiftelsen Hallands läns museers uppdragsverksamhet. Halmstad.
- Wranning, P. 2011. *Slottsmöllans Tegelbruk. Arkeologisk utredning och förundersökning. Halland, Halmstad, Halmstad 9:173, Raä 45 och Raä 87*. Arkeologiska rapporter från Hallands läns museer. Halmstad.
- Westergaard, B. 1986. *Halmstad Övraby. Arkeologisk undersökning*. Hallands läns museer, uppdragsverksamheten Halmstad. Halmstad.
- Wiking-Faria, P. 2010. *Kartor över Halland 1482-1718*. Läns museet Varberg. Varberg.
- Öbrink, M. 2013. *En sektion genom det äldsta Halmstad: En fördjupad arkeologisk förundersökning Halland, Halmstad, Halmstad 9:16 och 9:61, RAÄ 45*. Kulturmiljö Halland. Halmstad.
- Ödman, A. 2011. *Händelser längs en väg – Finjasjöbygden med den medeltida Hovdalaborgen i centrum – från folkvandringstid till stormaktstid. Norra Skånes Medeltid nr 5. Report Series NO. 99*. Institutionen för arkeologi och antikens historia, Lunds Universitet. Lund.

BILAGOR

BILAGA 1

Anläggningar & kulturlager

Den arkeologiska undersökningen

Kontext	Typ	Undersökt	Form	Djup/höjd (m)	Storlek (m)	Beskrivning	Tolkning	Relation
101	Lager	Ja	Oregelbunden		2,89-3,22x0,42-1,22	Humös svart sand	Aktivitetslager	Under 608, över alven
138	Nedgrävning stolphål	Ja	Oval		0,31x0,23	Sandig lera	Stenlyft	Under 608, över alven
149	Lager	Ja	Oval		0,85x0,40	Brun sand	Äldre odlingslager	Under 608, över 853
164	Lager	Ja	Oregelbunden		0,35-1,53x0,13-1,32	Brun sand	Odlingslager	Under 209, över 224
209	Lager	Ja	Oval		0,56x0,32	Brungrå sand	Matjordslager	Under 608, över 164
224	Lager	Ja	Oregelbunden	0,15	1,22x1,08	Svart humös lerig sand	Golv	Under 164, över 853
259	Lager	Ja	Oregelbunden		0,28-1,34x0,69-1,36	Brunsvart sand	Golvlager	Under 608, över 853
294	Lager	Ja	Oregelbunden		1,15x0,82-0,97	Gråbrun lera	Matjord	Under 608, över 709
327	Lager	Ja	Oregelbunden		0,24-3,79x0,67-2,47	Brungråmellerad sand	Aktivitetslager	Under 608, över 853, 829, 841
439	VA-schakt	Nej	Rektangulär					
709	Lager fyllning	Ja	Kvadratisk	0,25	1,00x1,00	Ljusbrun sand	FU-ruta	Under 294, över FU-schakt
728	Lager	Ja	Avlång	0,01	2,73x0,69	Mörkbrun kompakt silt	Matjordslager	Under 608, över 754, 946, 776
754	Lager	Ja	Avlång		3,37x0,17-0,47	Grå lerig humös sand	Uttjämningslager	Under 728, 608, över 1740, 1642
776	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,21	0,19x0,19	Mjuk nedgrävningskant	Stolphål	Under 946, över 1449
787	Nedgrävning stolphål	Ja	Oval	0,23	0,40x0,21	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 608, över alven
799	Lager	Ja	Oregelbunden		0,80x0,53	Svartbrun lerinblandad silt	Golv,	Under 327, 608, över alven
828	Lager fyllning	Ja	Rundad	0,24	0,40x0,32	Brungrå humös sand	Fyllning	Under 327, över 829
829	Nedgrävning stolphål	Ja	Rundad	0,24	0,40x0,32	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 828, över 853
841	Lager fyllning	Ja	Rundad	0,20	0,43x0,30	Brungrå humus, träkol	Fyllning	Under 327, över 842
842	Nedgrävning stolphål	Ja	Rundad	0,20	0,43x0,30	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 841, över 853
853	Lager	Ja	Oregelbunden		5,43x1,31-1,80	Gråsvart silt	Golv	Under 149, 327, 224, 164, 101, 828,842 över 1332
946	Lager fyllning	Ja	Rund	0,21	0,19x0,19	Grå silt	Fyllning	Under 728, över 776
947	Lager	Ja	Avlång	0,02-0,04	5,77x0,77	Brunsvart siltig sand	Matjordslager	Under 608, över 1513

Kontext	Typ	Undersökt	Form	Djup/höjd (m)	Storlek (m)	Beskrivning	Tolkning	Relation
1007	Lager	Ja	Avlång	0,04-0,05	4,23x0,50	Gråbrun lerig silt	Golv	Under 1513, 1067, över 1816, 2782, 1815
1053	Lager							
1067	Nedgrävning stolphål	Ja	Rektangulär		0,31x0,12	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 1075, över 2810, alven
1075	Lager fyllning	Ja	Rektangulär		0,31x0,12	Mörkbrun silt	Fyllning	Under 608, över 1067
1076	Nedgrävning stolphål	Ja	Oval		0,27x0,16	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 1087, över 2810, alven
1087	Lager fyllning	Ja	Oval		0,27x0,16	Mörkbrun sand	Fyllning	Under 608, över 1076
1088	Lager	Nej						
1172	Nedgrävning stolphål	Nej						
1187	Lager	Nej						
1188	Nedgrävning stolphål	Nej						
1203	Lager	Nej						
1204	Lager	Ja	Oregelbunden		0,5x0,6	Gråsvart silt	Utfyllnad	Under 1231 över 2041, 1188, 1203
1231	Lager	Ja	Oregelbunden		5,66x1,07	Gråsvart silt	Aktivitetslager	Under 608 över alv
1332	Lager	Ja	Oregelbunden		5,10x0,32-2,00	Brungrå silt	Utgjämningsslager	Under 1449, 853, 1751, över alven
1449	Lager	Ja	Avlång		5,58x1,02	Brun silt	Odlingsslager	Under 608, 776, 754, 1572, över 1655, 1666, 1683, 1332
1513	Lager	Ja	Avlång	0,03-0,04 m	3,47x0,46	Brun siltig sand	Golvlager	Under 947, över 1007
1572	Lager	Ja						
1603	Recent störning ledningsschakt	Delundersökt	Avlång	Minst 0,10-0,40	2,03x0,34	Dräneringsrör	Störning	Under 608, över alv?
1642	Lager fyllning	Ja	Rundad	0,22	0,32x0,21	Mörkbrun humus	Fyllning	Under 1572, över 1643
1643	Nedgrävning stolphål	Ja	Rundad	0,22	0,32x0,21	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 1642, över alven
1655	Lager fyllning	Ja	Rundad	0,13	0,23x0,18	Mörkbrun sandig humus	Fyllning	Under 1449, över 1656
1656	Nedgrävning stolphål	Ja	Oval	0,13	0,23x0,18	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 1655, över alven
1666	Lager fyllning	Ja	Oval	0,13	0,25x0,21	Mörkbrun sandig humus	Fyllning	Under 1449, över 1667
1667	Nedgrävning stolphål	Ja	Oval	0,13	0,25x0,21	Mjuk nedgrävningskant	Stolphål	Under 1666, över alven
1683	Lager fyllning	Ja	Rundad	0,15	0,40x0,31	Brungrå sandig lera	Fyllning	Under 1449, över 1684
1684	Nedgrävning stolphål	Ja	Oregelbunden	0,15	0,40x0,31	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 1683, över alven
1699	Lager	Ja	Oregelbunden		1,86x0,76-1,20	Brungrå fläckig sand	Aktivitetslager	Under 1449, över 1852, alven
1740	Nedgrävning stolphål	Ja	Rundad	0,32	0,40x0,37	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 754, över alven
1756	Lager fyllning	Ja	Rundad	0,18	1,50x1,00	Ljusgrå silt	Fyllning	Under 853, över 1757
1757	Nedgrävning grop	Ja	Rundad	0,18	1,50x1,00	Mjuk nergrävningskant	Grop	Under 1756, över 1332
1785	Lager	Nej						
1815	Lager fyllning	Ja	Rundad	0,07	0,11x0,09	Mörkbrun lucker silt	Stolphål	Under 1007, över 1816
1816	Nedgrävning stolphål	Ja	Halvcirkel	0,07	0,11x0,09	Mjuk nedgrävningskant	Stolphål	Under 1815, över 2810, 2782

Kontext	Typ	Undersökt	Form	Djup/höjd (m)	Storlek (m)	Beskrivning	Tolkning	Relation
1824	Lager fyllning	Ja	Oval	0,20	0,84x0,55	Gråbrun humös lera	Fyllning	Under 1449, över 1825
1825	Nedgrävning stenlyft	Ja	Oval	0,20	0,84x0,55	Skarp nedgrävningskant	Stenlyft	Under 1824, över alven
1851	Lager	Nej						
1852	Nedgrävning stolphål	Ja	Oval	0,32	0,37x0,30	Gråbrunt humuslager	Stolphål	Under 1699, över 1853
1853	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,32	0,37x0,30	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	
1864	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,30	0,21x0,18	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 1332, 704, över alven
1874	Lager	Ja	Oregelbunden		3x1,3	Ljusgrå kompakt lera	Golv	Under 608, över 1231,1965
1923	Lager	Ja	Rektangulär		4,22x3,32			
1965	Lager	Ja	Oregelbunden		2,1x0,6	Brungrå lera	Golv	Under 1874, över alven
2004	Lager	Ja	Oregelbunden		2,72x2,64	Gråbrun humus	Odlingslager	Under 1924, över 2067
2041	Lager fyllning	Ja	Avlång		0,65x0,24	Gråsvart heterogen silt	Fyllning	Under 1204, över 2042
2042	Nedgrävning	Nej						
2067	Lager	Ja	Oregelbunden	0,08	2,69x2,53	Brun humus	Utgjänningslager	Under 2004, över 2115, 2203, 2223, 2242, alven
2095	Lager fyllning	Ja	Oval	0,16	0,29x0,17	Mörkbrun humös sand	Fyllning	Under 608, över 2096
2096	Nedgrävning stolphål	Ja	Oval	0,16	0,29x0,17	Skarp nergrävningskant	Stolphål	Under 608, 2095, över alven
2106	Lager fyllning	Ja	Oval	0,08	0,29x0,08	Ljusbrun grus	Fyllning	Under 608, över 2107
2107	Nedgrävning stolphål	Ja	Oval	0,08	0,19x0,08	Skarp nergrävningskant	Stolphål	Under 2106, 1007, 1608, över 2810, alven
2115	Lager	Ja	Oregelbunden		2,44x1,94	Svartbrun sotig silt	Golv	Under 2067, 2204, 2224, 2243, över 2741
2203	Lager fyllning	Ja	Rund	0,09	0,30x0,28	Brun sand	Fyllning	Under 2067, över 2204
2204	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,09	0,30x0,28	Mjuk nedgrävningskant	Stolphål	Under 2203, över 2115
2223	Lager fyllning	Ja	Rund	0,17	0,37x0,32	Brun sand	Fyllning	Under 2067, över 2224
2224	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,17	0,37x0,32	Mjuk nedgrävningskant	Stolphål	Under 2223, över 2115
2242	Lager fyllning	Ja	Rund	0,20	0,23x0,22	Brun humus	Fyllning	Under 2067, över 2243
2243	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,20	0,23x0,22	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 2242, över 2741
2370	Bäck	Nej				Fylld med brun sand		Under 608 över alv
2414	Lager	Nej						
2431	Lager	Ja	Rektangulär		4,22x3,32	Gråbrun humus	Utgjänningslager	Under 608, över 2004
2447	Lager	Nej						
2470	Lager	Nej						
2510	Lager	Nej						
2539	Lager	Ja	Oregelbunden		1,22x0,77	Ljusgrå silt	Svacka	Under 608, över alv
2570	Lager	Ja	Avlång		0,90x0,52	Grå sand	Svacka	Under 608, över alv
2583	Lager	Ja	Oregelbunden		1,29x1,06	Ljusgrå silt	Svacka	
2614	Lager fyllning	Ja	Oregelbunden		2,71x1,27-1,55	Svartbrunt-brun lera	Fyllning	Under 608, över 3289, 3329
2656	Lager fyllning	Ja	Oregelbunden		0,09-0,55x0,13-0,33	Brun humus	Fyllning	Under 608, över alven
2671	Lager fyllning	Ja	Rund	0,16	0,27x0,22	Svartbrun humus	Fyllning	Under 608, över 2672
2672	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,16	0,27x0,22	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 2671, över alven
2683	Lager fyllning	Ja	Avlång	0,25	3,17x0,40	Brungrå silt	Fyllning	Under 608, över ränna X

Kontext	Typ	Undersökt	Form	Djup/höjd (m)	Storlek (m)	Beskrivning	Tolkning	Relation
2703	Nedgrävning	Nej						
2707	Lager	Nej						
2741	Nedgrävning hus	Ja	Fyrkantig	0,30	2,20x2,00	Mjuk nedgrävningskant	Nedgrävning	Under 2115, över alven
2769	Lager fyllning	Ja	Rund	0,17	0,26x0,25	Brun humusinblandad sand	Fyllning	Under 608, över 2770
2770	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,17	0,26x0,25	Skarp nedgrävningskant	Stolphål	Under 2769, över alven
2782	Lager geologiskt	Ja	Avlång	0,01-0,11	5,67x0,75	Ljusbrun silt	Svacka	Under 2810, över alven
2810	Lager	Ja	Avlång	0,02-0,09	7,78x1,08	Brunsvart silt	Aktivitetslager	Under 608, 1007, 1513, över alven
2888	Nedgrävning recent	Nej	Rektangulär	> 0,42	1,56x0,29	Störning	Störning	Under 608, över alven
2899	Nedgrävning ränna	Ja	Rektangulär	0,32	1,48x0,54	Mjuk nedgrävningskant	Tomträdda	Under 608, 2917, 2918, 2919, över 2810, alven
2917	Lager fyllning	Ja	Rektangulär	0,07-0,10	1,48x0,54	Brungrå sandig humus	Fyllning	Under 608, över 2810, 2918, 2899
2918	Lager fyllning	Ja	Rektangulär	0,06-0,09	1,48x0,54	Ljusbrungrå sandig humus	Fyllning	Under 2917, över 2919, 2899
2919	Lager fyllning	Ja	Rektangulär	0,10-0,11	1,48x0,54	Grå sandig humus	Fyllning	Under 2918, över 2899, alven
2920	Lager fyllning	Ja år 1978	Oregelbunden?	0,15-0,25	?	Gul sand	Fyllning	Under 608, över alven
2924	Lager	Nej						
2925	Nedgrävning stolphål	UT-GÅR						
2936	Lager fyllning	Ja	Rund	0,10	0,18x0,16	Gråbrun silt	Fyllning	Under 608, över 2937
2937	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,10	0,18x0,16	Rund botten	Stolphål	Under 2936, över alv
2953	Lager fyllning	Ja	Oval	0,08	0,16x0,12	Gråbrun silt	Fyllning	Under 608, över 2954
2954	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,08	0,16x0,12	Oklar nedgrävningskant	Stolphål	Under 2953, över alv
2968	Lager	Nej						
3044	Lager	Nej						
3045	Nedgrävning stolphål	Nej						
3062	Lager	Nej						
3063	Nedgrävning stolphål	Nej						
3087	Lager fyllning	Ja	Rund	0,14	0,3x0,32	Homogen silt	Fyllning	Under 608, över 3088
3088	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,14	0,3x0,32	Oklar nedgrävningskant	Stolphål	Under 3087, över 608
3106	Lager fyllning	Ja	Rund	0,10	0,22x0,20	Silt	Fyllning	
3107	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,10	0,22x0,20	Oklar nedgrävningskant	Stolphål	
3122	Lager fyllning	Ja	Rund	0,04	0,3x0,3	Silt	Fyllning	
3123	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,04	0,3x0,3	Rund botten	Stolphål	
3140	Lager	Nej						
3218	Lager fyllning	Ja	Avlång		1,30x0,8	Silt	Fyllning	Under 608, över 3368
3248	Lager fyllning	Ja	Rund	0,24	0,18x0,20	Brungrå lucker sand	Fyllning	Under 608, över 3249
3249	Nedgrävning stolphål	Ja	Rund	0,24	0,18x0,20	Oklar nedgrävningskant	Stolphål	Under 3248, över alv
3262	Lager	UT-GÅR						

Kontext	Typ	Undersökt	Form	Djup/höjd (m)	Storlek (m)	Beskrivning	Tolkning	Relation
3289	Nedgrävning grop	Ja	Rund	0,46	1,30x1,10	Skarp nedgrävningskant	Gjutgrop	Under 2614, 3329 över alven
3329	Nedgrävning grop	Ja	Oregelbunden	0,40	1,40x0,95	Mjuk nedgrävningskant	Gjutgrop	Under 2614, över 3289, alven
3343	Lager fyllning	Ja	Rund	0,86	1,95x1,66	Gråbrun något humös siltig sand	Fyllning	Under 676, över 3344, 3380, alven
3344	Nedgrävning brunn	Ja	Rund	0,86	1,95x1,66	Mjuk nedgrävningskant	Brunn	Under 676, 3343, 3380, över alven
3368	Lager	Ja	Avlång		0,61x0,43	Mörk gråbrun-svart silt och lera	Ugn	Under 3218, över 3368
3380	Stenkonstruktion	Ja	Rund	0,15-0,18	1,70x1,51	Marksten	Stenskoning	Under 3343, över 3340, alven
3588	Nedgrävning stolphål	Nej						
3599	Nedgrävning stolphål	Nej						
3615	Lager fyllning	Ja år 1978	Rektangulär	0,25-0,30	2x1	Ljusbrungul sand	Fyllning	Under 608, över alven
3617	Nedgrävning ränna	Ja	Avlång	0,21	0,58x0,36	Mjuk nedgrävningskant	Tomträdda	Under 608, över alven
3633	Lager fyllning	Ja	Avlång	0,21	0,58x0,36	Brungrå silt	Fyllning	Under 3634, över 3617, alven
3634	Stenkonstruktion	Ja	Avlång	0,13	0,49x0,34	Marksten	Fyllnadssten	Under 608, över 2810, 3633, 3617

Den antikvariska kontrollen

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskoning
200	Grophus	Hus A	25		Brungrå grusig sand	Svart humös sand, skörbrända stenar golv?		0,4	2,91	2,91	
242	Stolphål	Hus A	0					0	0	0	
251	Stolphål		0					0	0	0	
260	Stolphål		50		Brun något grusig sand			0,28	0,27	0,38	
273	Stolphål		50		Brun grusig sand			0,21	0,33	0,38	
287	Stolphål		0					0	0	0	
298	Stolphål		0					0	0	0	
313	Stolphål		0					0	0	0	
324	Härd		0					0	0	0	
338	Stolphål		0					0	0	0	
350	Stolphål		0					0	0	0	
362	Stolphål		0					0	0	0	
378	Stolphål		0					0	0	0	
388	Stolphål		0					0	0	0	Ja
400	Härd		0					0	0	0	
415	Härd		0					0	0	0	
440	Stolphål		0					0	0	0	
450	Stolphål		0					0	0	0	
459	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskoning
475	Störning	Dräneringsdike	0					0	0	0	
490	Stolphål		0					0	0	0	
499	Stolphål		0					0	0	0	
511	Stolphål		0					0	0	0	
519	Grop		0					0	0	0	
553	Stolphål		0					0	0	0	
560	Stolphål		0					0	0	0	
571	Stolphål		0					0	0	0	
581	Stolphål		0					0	0	0	
593	Stolphål		50		Gråbrun grusig sand			0,22	0,43	0,55	
607	Grop		0					0	0	0	
638	Stolphål		0					0	0	0	
650	Stolphål		0					0	0	0	
664	Stolphål		0					0	0	0	
676	Stolphål		0					0	0	0	Ja
689	Stolphål		0					0	0	0	
699	Grop		0					0	0	0	
714	Stolphål		0					0	0	0	
723	Stolphål		0					0	0	0	
732	Stolphål		0					0	0	0	
743	Stolphål		0					0	0	0	
752	Stolphål		0					0	0	0	
760	Härd		20	x	Svartbrun grusig sand skörbränd sten			0,1	1,29	2,23	
789	Stolphål		0					0	0	0	
800	Stolphål		0					0	0	0	
813	Stolphål		0					0	0	0	
835	Härd		0					0	0	0	
854	Stolphål		0					0	0	0	
864	Stolphål		0					0	0	0	
875	Stolphål		0					0	0	0	
884	Stolphål		0					0	0	0	
895	Stolphål		0					0	0	0	
906	Stolphål		0					0	0	0	
915	Stolphål		0					0	0	0	
938	Stolphål		0					0	0	0	
950	Stolphål		0					0	0	0	
960	Stolphål		0					0	0	0	
970	Stolphål		0					0	0	0	
1014	Stolphål		0					0	0	0	
1020	Stolphål		0					0	0	0	
1037	Stolphål		0					0	0	0	
1046	Stolphål		0					0	0	0	
1056	Stolphål		0					0	0	0	
1068	Stolphål		0					0	0	0	
1104	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stensköning
1121	Stolphål		0					0	0	0	
1130	Stolphål		0					0	0	0	
1147	Stolphål		0					0	0	0	
1170	Stolphål		0					0	0	0	
1178	Stolphål		0					0	0	0	
1186	Stolphål		0					0	0	0	
1194	Stolphål		0					0	0	0	
1203	Stolphål		0					0	0	0	
1212	Stolphål		0					0	0	0	
1222	Stolphål		0					0	0	0	
1232	Stolphål		0					0	0	0	
1242	Stolphål		0					0	0	0	
1249	Stolphål		0					0	0	0	
1258	Stolphål		0					0	0	0	
1267	Stolphål		0					0	0	0	
1276	Stolphål		0					0	0	0	
1285	Stolphål		0					0	0	0	
1293	Stolphål		0					0	0	0	Ja
1306	Härd		0					0	0	0	
1327	Stolphål		0					0	0	0	Ja
1336	Stolphål		0					0	0	0	
1344	Stolphål		0					0	0	0	
1353	Stolphål		0					0	0	0	
1361	Stolphål		0					0	0	0	
1369	Stolphål		0					0	0	0	
1378	Stolphål		0					0	0	0	
1387	Stolphål		0					0	0	0	
1394	Stolphål		0					0	0	0	
1402	Stolphål		0					0	0	0	
1421	Härd		0					0	0	0	
1445	Stolphål		0					0	0	0	
1453	Stolphål		0					0	0	0	
1462	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1471	Stolphål		0					0	0	0	
1480	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
1489	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1497	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1505	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1514	Stolphål		0					0	0	0	
1522	Stolphål	Hus G	50		Grå homogen sand			0,26	0,27	0,36	
1531	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1538	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
1546	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
1555	Stolphål		0					0	0	0	
1563	Stolphål		0					0	0	0	
1572	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stensköning
1580	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1591	Stolphål		50		Brun grusig sand			0,07	0,19	0,21	
1599	Stolphål		0					0	0	0	Ja
1607	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
1616	Stolphål		0					0	0	0	
1623	Stolphål		0					0	0	0	
1635	Stolphål		0					0	0	0	
1644	Stolphål		0					0	0	0	
1651	Stolphål		0					0	0	0	
1656	Stolphål		0					0	0	0	
1662	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1670	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1678	Stolphål		0					0	0	0	
1688	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1695	Stolphål		0					0	0	0	
1701	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1709	Stolphål		0					0	0	0	
1718	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
1725	Stolphål		0					0	0	0	
1731	Stolphål		0					0	0	0	
1737	Stolphål		0					0	0	0	
1744	Stolphål		0					0	0	0	
1761	Stolphål		0					0	0	0	
1770	Stolphål		0					0	0	0	
1777	Stolphål		0					0	0	0	
1786	Stolphål		0					0	0	0	
1794	Stolphål		0					0	0	0	
1805	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
1818	Stolphål		0					0	0	0	
1825	Stolphål		0					0	0	0	
1833	Stolphål		0					0	0	0	
1841	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
1851	Stolphål	Hus I	50		Brun grusig sand			0,32	0,34	0,51	
1863	Stolphål		0					0	0	0	
1872	Stolphål		0					0	0	0	
1880	Stolphål		0					0	0	0	
1888	Stolphål		0					0	0	0	
1894	Härd	Hus G	50	x	Brun sandig humus	Svartbrun fet sand	Brun grusig sand	0,39	0,79	0,99	
1918	Stolphål		0					0	0	0	
1928	Stolphål		0					0	0	0	
1937	Stolphål		0					0	0	0	
1946	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
1955	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
1964	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
1975	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
1985	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stensköning
1998	Stolphål		0					0	0	0	
2007	Stolphål		0					0	0	0	
2017	Stolphål	Hus J	0					0	0	0	
2026	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
2035	Stolphål		0					0	0	0	
2044	Stolphål		0					0	0	0	
2052	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
2061	Stolphål		50		Brun grusig sand			0,4	0,29	0,48	Ja
2072	Stolphål		0					0	0	0	
2082	Stolphål		0					0	0	0	
2093	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
2102	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
2112	Stolphål		0					0	0	0	
2121	Stolphål		0					0	0	0	
2127	Stolphål		0					0	0	0	
2133	Stolphål		0					0	0	0	
2153	Stolphål		0					0	0	0	
2159	Stolphål		0					0	0	0	
2165	Stolphål		0					0	0	0	Ja
2172	Stolphål		0					0	0	0	
2180	Stolphål		0					0	0	0	
2186	Stolphål		0					0	0	0	
2194	Stolphål		0					0	0	0	
2206	Stolphål		0					0	0	0	
2213	Stolphål		0					0	0	0	
2220	Stolphål		0					0	0	0	
2227	Stolphål		0					0	0	0	
2233	Stolphål		0					0	0	0	
2240	Stolphål		0					0	0	0	
2249	Stolphål		0					0	0	0	
2257	Stolphål		0					0	0	0	
2265	Stolphål		0					0	0	0	
2273	Stolphål		0					0	0	0	
2281	Stolphål		0					0	0	0	
2288	Stolphål		0					0	0	0	
2303	Grop		0					0	0	0	
2316	Härd		0					0	0	0	
2326	Stolphål		0					0	0	0	
2334	Stolphål		0					0	0	0	
2341	Grop		0					0	0	0	
2357	Stolphål		0					0	0	0	
2363	Stolphål		0					0	0	0	
2378	Stolphål		0					0	0	0	
2384	Stolphål		0					0	0	0	
2390	Stolphål		0					0	0	0	
2396	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stensköning
2403	Stolphål		0					0	0	0	
2408	Stolphål		0					0	0	0	
2415	Stolphål		0					0	0	0	
2424	Stolphål		0					0	0	0	
2430	Stolphål		0					0	0	0	
2450	Stolphål		0					0	0	0	
2457	Stolphål		0					0	0	0	
2466	Stolphål		0					0	0	0	
2475	Stolphål		0					0	0	0	
2482	Stolphål		0					0	0	0	
2489	Stolphål		0					0	0	0	
2496	Stolphål		0					0	0	0	
2510	Stolphål		0					0	0	0	
2525	Stolphål		0					0	0	0	
2533	Stolphål		0					0	0	0	
2543	Stolphål		0					0	0	0	
2553	Stolphål		0					0	0	0	
2561	Stolphål		0					0	0	0	
2569	Stolphål		0					0	0	0	
2577	Stolphål		0					0	0	0	
2586	Stolphål		0					0	0	0	
2596	Stolphål		0					0	0	0	
2603	Stolphål		0					0	0	0	
2614	Stolphål		0					0	0	0	
2624	Stolphål		0					0	0	0	
2633	Stolphål		0					0	0	0	
2641	Stolphål		0					0	0	0	
2652	Stolphål		0					0	0	0	
2661	Stolphål		0					0	0	0	
2669	Stolphål		0					0	0	0	
2678	Stolphål		0					0	0	0	
2687	Stolphål		0					0	0	0	
2695	Stolphål		0					0	0	0	
2703	Stolphål		0					0	0	0	
2711	Stolphål		0					0	0	0	
2719	Stolphål		0					0	0	0	
2727	Stolphål		0					0	0	0	
2734	Stolphål		0					0	0	0	
2741	Stolphål		0					0	0	0	
2748	Stolphål		0					0	0	0	
2757	Stolphål		0					0	0	0	
2765	Stolphål		0					0	0	0	
2774	Stolphål		0					0	0	0	
2784	Stolphål		0					0	0	0	
2793	Stolphål		0					0	0	0	
2801	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stensköning
2810	Stolphål		0					0	0	0	
2819	Stolphål		0					0	0	0	
2831	Stolphål		0					0	0	0	
2839	Stolphål		0					0	0	0	
2848	Stolphål		0					0	0	0	
2856	Stolphål		0					0	0	0	
2867	Stolphål		0					0	0	0	
2876	Stolphål		0					0	0	0	
2884	Stolphål	Hus B	0					0	0	0	
2891	Stolphål	Hus B	0					0	0	0	
2900	Stolphål	Hus B	0					0	0	0	
2910	Stolphål	Hus B	0					0	0	0	
2917	Grophus	Hus B	20		Fuktig fet brun sand			0,18	1,85	2,17	
2953	Ränna	Hus B	0					0	0	0	
2968	Stolphål		0					0	0	0	
2976	Stolphål		0					0	0	0	
2985	Stolphål		0					0	0	0	
2994	Stolphål		0					0	0	0	
3002	Stolphål		0					0	0	0	
3011	Stolphål		0					0	0	0	
3018	Stolphål		0					0	0	0	
3025	Stolphål		0					0	0	0	
3034	Stolphål		0					0	0	0	
3042	Stolphål		0					0	0	0	
3048	Stolphål		0					0	0	0	
3056	Stolphål		0					0	0	0	
3064	Stolphål		0					0	0	0	
3071	Stolphål		0					0	0	0	
3079	Stolphål		0					0	0	0	
3088	Stolphål		0					0	0	0	
3096	Stolphål		0					0	0	0	
3106	Stolphål		0					0	0	0	
3113	Stolphål		0					0	0	0	
3121	Stolphål		0					0	0	0	
3129	Stolphål		0					0	0	0	
3136	Stolphål		0					0	0	0	
3145	Stolphål		0					0	0	0	
3155	Stolphål		0					0	0	0	Ja
3163	Stolphål		0					0	0	0	
3169	Stolphål		0					0	0	0	
3175	Stolphål		0					0	0	0	
3185	Stolphål		0					0	0	0	
3192	Stolphål		0					0	0	0	
3202	Stolphål		0					0	0	0	
3210	Stolphål		0					0	0	0	
3220	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskoning
3236	Stolphål		0					0	0	0	
3247	Stolphål		0					0	0	0	
3257	Härd		0					0	0	0	
3268	Stolphål		0					0	0	0	
3276	Stolphål		0					0	0	0	
3283	Stolphål		0					0	0	0	
3291	Stolphål		0					0	0	0	
3302	Stolphål		0					0	0	0	
3310	Stolphål		0					0	0	0	
3320	Stolphål		0					0	0	0	
3329	Stolphål		0					0	0	0	
3339	Stolphål		0					0	0	0	
3348	Stolphål		50	x	Gråsvart humös sand			0,08	0,24	0,25	
3356	Stolphål		0					0	0	0	
3364	Stolphål		0					0	0	0	
3373	Stolphål		0					0	0	0	
3384	Stolphål		0					0	0	0	
3393	Stolphål		0					0	0	0	
3400	Stolphål		0					0	0	0	
3409	Stolphål		0					0	0	0	
3417	Stolphål		0					0	0	0	
3426	Stolphål		0					0	0	0	
3434	Stolphål		0					0	0	0	
3442	Stolphål		0					0	0	0	
3452	Stolphål		0					0	0	0	
3461	Stolphål		0					0	0	0	
3469	Stolphål		0					0	0	0	
3478	Stolphål		0					0	0	0	
3486	Stolphål		0					0	0	0	
3494	Stolphål		0					0	0	0	
3502	Stolphål		0					0	0	0	
3509	Stolphål		0					0	0	0	
3517	Stolphål		0					0	0	0	
3524	Stolphål		0					0	0	0	
3531	Stolphål		0					0	0	0	
3539	Stolphål		0					0	0	0	
3546	Stolphål		0					0	0	0	
3554	Stolphål		0					0	0	0	
3562	Stolphål		0					0	0	0	
3569	Stolphål		0					0	0	0	
3576	Stolphål		0					0	0	0	
3585	Stolphål		0					0	0	0	
3593	Stolphål		0					0	0	0	
3601	Stolphål		0					0	0	0	
3610	Stolphål		0					0	0	0	
3618	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskning
3628	Stolphål		0					0	0	0	
3635	Stolphål		0					0	0	0	
3643	Härd		0					0	0	0	
3664	Stolphål		0					0	0	0	
3672	Grop		0					0	0	0	
3693	Stolphål		0					0	0	0	
3701	Stolphål		0					0	0	0	
3715	Stolphål		0					0	0	0	
3734	Stolphål		0					0	0	0	
3745	Grop		0					0	0	0	
3760	Stolphål		0					0	0	0	
3770	Stolphål		0					0	0	0	
3781	Stolphål		0					0	0	0	
3794	Stolphål		0					0	0	0	
3804	Stolphål		0					0	0	0	
3811	Stolphål		0					0	0	0	
3820	Stolphål		0					0	0	0	
3831	Stolphål		0					0	0	0	
3842	Grop		0					0	0	0	
3854	Stolphål		0					0	0	0	
3863	Stolphål		0					0	0	0	
3877	Stolphål		0					0	0	0	
3885	Stolphål		0					0	0	0	
3895	Stolphål		0					0	0	0	
3902	Stolphål		0					0	0	0	
3911	Stolphål		0					0	0	0	
3920	Stolphål		0					0	0	0	
3928	Stolphål		0					0	0	0	
3938	Stolphål		0					0	0	0	
3950	Stolphål		0					0	0	0	
3960	Stolphål		0					0	0	0	
3966	Stolphål		0					0	0	0	
3975	Stolphål		0					0	0	0	
3983	Stolphål		0					0	0	0	
3991	Stolphål		0					0	0	0	
3999	Stolphål		0					0	0	0	
4008	Stolphål		0					0	0	0	
4016	Stolphål		0					0	0	0	
4021	Stolphål		0					0	0	0	
4031	Stolphål		0					0	0	0	
4041	Stolphål	Hus C	0					0	0	0	
4052	Stolphål	Hus C	0					0	0	0	
4060	Stolphål	Hus C	0					0	0	0	
4068	Stolphål		0					0	0	0	
4077	Stolphål		0					0	0	0	
4084	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskoning
4092	Stolphål		0					0	0	0	
4101	Stolphål		0					0	0	0	
4108	Stolphål		0					0	0	0	
4119	Stolphål		0					0	0	0	
4128	Grophus	Hus C	0	x	Brun grusig sand	Svartbrun grusig sotig sand		0	0	0	
4150	Stolphål		0					0	0	0	
4159	Stolphål		0					0	0	0	
4169	Stolphål		0					0	0	0	
4178	Stolphål		0					0	0	0	
4187	Stolphål		0					0	0	0	
4197	Stolphål		0					0	0	0	
4206	Stolphål		0					0	0	0	
4214	Stolphål		0					0	0	0	
4223	Stolphål		0					0	0	0	
4232	Stolphål		0					0	0	0	
4239	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4248	Stolphål		0					0	0	0	
4258	Stolphål		0					0	0	0	
4264	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4271	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4278	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4285	Stolphål		0					0	0	0	
4290	Stolphål		0					0	0	0	
4296	Stolphål		0					0	0	0	
4303	Stolphål		0					0	0	0	
4309	Stolphål		0					0	0	0	
4316	Stolphål		0					0	0	0	
4324	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4331	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4338	Stolphål		0					0	0	0	
4344	Stolphål		0					0	0	0	
4352	Stolphål		0					0	0	0	
4359	Stolphål		0					0	0	0	
4366	Stolphål		0					0	0	0	
4372	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4380	Stolphål		0					0	0	0	
4388	Stolphål		0					0	0	0	
4396	Stolphål		0					0	0	0	
4402	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4409	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4417	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4426	Stolphål		0					0	0	0	
4437	Stolphål	Hus F?	0					0	0	0	
4447	Stolphål		0					0	0	0	
4454	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskning
4461	Stolphål		0					0	0	0	
4468	Stolphål		0					0	0	0	
4474	Stolphål		0					0	0	0	
4482	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4492	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4501	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4509	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4517	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4527	Stolphål		0					0	0	0	
4534	Stolphål		0					0	0	0	
4541	Stolphål		0					0	0	0	
4551	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4563	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4572	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4580	Stolphål		0					0	0	0	
4587	Stolphål		0					0	0	0	
4595	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4602	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4609	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4618	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4627	Stolphål		0					0	0	0	
4640	Stolphål		0					0	0	0	
4647	Stolphål		0					0	0	0	
4654	Stolphål		0					0	0	0	
4663	Stolphål		0					0	0	0	
4672	Stolphål		0					0	0	0	
4685	Stolphål		0					0	0	0	
4694	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4704	Stolphål	Hus F	0					0	0	0	
4713	Stolphål		0					0	0	0	
4723	Stolphål		0					0	0	0	
4734	Stolphål		0					0	0	0	
4741	Stolphål		0					0	0	0	
4750	Stolphål		0					0	0	0	
4762	Stolphål		0					0	0	0	
4773	Stolphål		0					0	0	0	
4786	Stolphål		0					0	0	0	
4796	Stolphål		0					0	0	0	
4809	Stolphål		0					0	0	0	
4820	Stolphål		50		Brun grusig sand			0,1	0,32	0,36	
4831	Stolphål		0					0	0	0	
4841	Stolphål		0					0	0	0	
4852	Stolphål		0					0	0	0	
4863	Stolphål		0					0	0	0	
4871	Stolphål		0					0	0	0	
4880	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskoning
4889	Stolphål		0					0	0	0	
4900	Stolphål		0					0	0	0	
4908	Stolphål		0					0	0	0	
4917	Stolphål		0					0	0	0	
4927	Stolphål		0					0	0	0	
4935	Stolphål		0					0	0	0	
4945	Stolphål		0					0	0	0	
4958	Stolphål		0					0	0	0	
4971	Stolphål		0					0	0	0	
4983	Stolphål		0					0	0	0	
4991	Stolphål		0					0	0	0	Ja
5002	Stolphål		50		Brun grusig sand			0,2	0,24	0,4	
5010	Stolphål		50		Brun grusig sand			0,31	0,31	0,35	
5019	Stolphål		0					0	0	0	
5029	Stolphål		0					0	0	0	
5039	Stolphål		0					0	0	0	
5048	Stolphål		0					0	0	0	
5058	Stolphål		0					0	0	0	
5068	Stolphål		0					0	0	0	
5078	Stolphål		0					0	0	0	
5090	Stolphål		0					0	0	0	
5101	Stolphål		0					0	0	0	
5108	Stolphål		0					0	0	0	
5118	Stolphål		0					0	0	0	
5126	Stolphål		0					0	0	0	
5135	Stolphål		0					0	0	0	
5140	Stolphål		0					0	0	0	
5147	Stolphål		0					0	0	0	
5155	Stolphål		0					0	0	0	
5161	Stolphål		0					0	0	0	
5172	Stolphål		0					0	0	0	
5184	Stolphål		0					0	0	0	
5194	Stolphål		0					0	0	0	
5205	Stolphål		0					0	0	0	
5215	Stolphål		0					0	0	0	
5227	Stolphål		0					0	0	0	
5236	Stolphål		0					0	0	0	
5245	Stolphål		0					0	0	0	
5253	Stolphål		0					0	0	0	
5263	Stolphål		0					0	0	0	
5273	Stolphål		0					0	0	0	
5281	Stolphål		0					0	0	0	
5290	Stolphål		0					0	0	0	
5299	Stolphål		0					0	0	0	
5308	Stolphål		0					0	0	0	
5316	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stensköning
5327	Stolphål		0					0	0	0	
5336	Stolphål		0					0	0	0	
5346	Stolphål		0					0	0	0	
5354	Stolphål		0					0	0	0	
5366	Stolphål		0					0	0	0	
5375	Stolphål		0					0	0	0	
5385	Stolphål		0					0	0	0	
5395	Stolphål		0					0	0	0	
5405	Stolphål		0					0	0	0	
5414	Stolphål		0					0	0	0	
5422	Stolphål		0					0	0	0	
5431	Stolphål		0					0	0	0	
5445	Stolphål		0					0	0	0	
5452	Stolphål		0					0	0	0	
5460	Stolphål		0					0	0	0	
5472	Stolphål		0					0	0	0	
5480	Stolphål		0					0	0	0	
5489	Stolphål		0					0	0	0	
5497	Stolphål		0					0	0	0	
5505	Stolphål		0					0	0	0	
5513	Stolphål		0					0	0	0	
5522	Stolphål		0					0	0	0	
5536	Stolphål		0					0	0	0	
5542	Stolphål		0					0	0	0	
5552	Stolphål		0					0	0	0	
5560	Stolphål		0					0	0	0	
5568	Stolphål		0					0	0	0	
5576	Stolphål		0					0	0	0	
5585	Stolphål		0					0	0	0	
5595	Stolphål		0					0	0	0	
5603	Stolphål		0					0	0	0	
5614	Stolphål		0					0	0	0	
5626	Stolphål		0					0	0	0	
5634	Stolphål		0					0	0	0	
5642	Stolphål		0					0	0	0	
5650	Stolphål		0					0	0	0	
5658	Stolphål		0					0	0	0	
5668	Stolphål		0					0	0	0	
5678	Stolphål		0					0	0	0	
5688	Stolphål		0					0	0	0	
5697	Stolphål		0					0	0	0	
5708	Stolphål		0					0	0	0	
5717	Stolphål		0					0	0	0	
5729	Stolphål		50		Brun grusig sand			0,18	0,25	0,3	
5737	Stolphål		0					0	0	0	
5746	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskoning
5754	Stolphål		0					0	0	0	
5763	Stolphål		0					0	0	0	
5773	Stolphål		0					0	0	0	
5780	Stolphål		0					0	0	0	
5790	Stolphål		0					0	0	0	
5798	Stolphål		0					0	0	0	
5806	Stolphål		0					0	0	0	
5814	Stolphål		0					0	0	0	
5821	Stolphål		0					0	0	0	
5829	Stolphål		0					0	0	0	
5838	Stolphål		0					0	0	0	
5846	Stolphål		0					0	0	0	
5854	Stolphål		0					0	0	0	
5862	Stolphål		0					0	0	0	
5870	Stolphål		0					0	0	0	
5878	Stolphål		0					0	0	0	
5885	Stolphål		0					0	0	0	
5893	Stolphål		0					0	0	0	
5901	Stolphål		0					0	0	0	
5908	Stolphål		0					0	0	0	
5917	Stolphål		0					0	0	0	
5924	Stolphål		0					0	0	0	
5931	Stolphål	Hus G	50		Brunsvart något fet grusig sand			0,22	0,46	0,78	
5942	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
5954	Stolphål		0					0	0	0	
5965	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
5973	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
5980	Stolphål		50	x	Brun grusig sand			0,16	0,26	0,28	
5990	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
5997	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
6003	Stolphål	Hus I	0					0	0	0	
6012	Stolphål		0					0	0	0	
6019	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
6043	Nedgrävning	Hålväg	0					0	0	0	
6089	Stolphål	Hus J	0					0	0	0	
6097	Stolphål	Hus J	0					0	0	0	
6106	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
6112	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
6120	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
6127	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
6136	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
6145	Stolphål	Hus G	0					0	0	0	
6153	Stolphål	Hus J	0					0	0	0	
6162	Stolphål		0					0	0	0	
6170	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stensköning
6177	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6186	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6196	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6205	Kulturlager		0					0	0	0	
6272	Grophus	Hus D	25	x	Brun grusig sand	Svartbrun grusig sand		0,08	1,72	2,74	
6312	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6320	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6329	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6338	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6348	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6358	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6367	Stolphål		0					0	0	0	
6376	Stolphål		0					0	0	0	
6385	Stolphål		0					0	0	0	
6395	Stolphål		0					0	0	0	
6401	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6409	Stolphål		0					0	0	0	
6641	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6650	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6659	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6669	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6679	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6689	Stolphål	Hus H	0					0	0	0	
6699	Stolphål		0					0	0	0	
6707	Grop		0					0	0	0	
6724	Stolphål		0					0	0	0	
6733	Stolphål		0					0	0	0	
6744	Stolphål		0					0	0	0	
6754	Stolphål		0					0	0	0	
6764	Stolphål		0					0	0	0	
6773	Stolphål		0					0	0	0	
6784	Stolphål		0					0	0	0	
6793	Stolphål		0					0	0	0	
6802	Stolphål		0					0	0	0	
6810	Stolphål		0					0	0	0	
6820	Stolphål		0					0	0	0	
6829	Stolphål		0					0	0	0	
6838	Stolphål		0					0	0	0	
6846	Stolphål		0					0	0	0	
6854	Stolphål		0					0	0	0	
6864	Stolphål		0					0	0	0	
6873	Stolphål		0					0	0	0	
6884	Stolphål		0					0	0	0	
6898	Stolphål		0					0	0	0	
6908	Stolphål		50		Grå grusig sand, småsten			0,32	0,32	0,37	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stensköning
6917	Stolphål		0					0	0	0	
6924	Stolphål		0					0	0	0	
6933	Stolphål		0					0	0	0	
6941	Stolphål		0					0	0	0	
6950	Stolphål		0					0	0	0	
6958	Stolphål		0					0	0	0	
6968	Stolphål		0					0	0	0	
6978	Stolphål		0					0	0	0	
6989	Stolphål		0					0	0	0	
6999	Stolphål		0					0	0	0	
7008	Stolphål		0					0	0	0	
7016	Stolphål		0					0	0	0	
7025	Stolphål		0					0	0	0	
7035	Stolphål	Hus E	0					0	0	0	
7045	Stolphål	Hus E	0					0	0	0	
7054	Stolphål	Hus E	0					0	0	0	
7063	Stolphål	Hus E	0					0	0	0	
7071	Grophus	Hus E	20		Gråbrun grusig sand	Rödbrun grusig sand		0,7	3,25	3,58	
7117	Stolphål		0					0	0	0	
7126	Stolphål		0					0	0	0	
7134	Stolphål		0					0	0	0	
7142	Stolphål		0					0	0	0	
7151	Stolphål		0					0	0	0	
7159	Stolphål		0					0	0	0	
7167	Stolphål		0					0	0	0	
7177	Stolphål		0					0	0	0	
7188	Stolphål		0					0	0	0	
7197	Stolphål		0					0	0	0	
7205	Stolphål		0					0	0	0	
7214	Stolphål		0					0	0	0	
7222	Stolphål		0					0	0	0	
7233	Stolphål		0					0	0	0	
7242	Stolphål		0					0	0	0	
7255	Stolphål		0					0	0	0	
7264	Stolphål		0					0	0	0	
7274	Stolphål		0					0	0	0	
7281	Stolphål		0					0	0	0	
7291	Stolphål		0					0	0	0	
7300	Stolphål		0					0	0	0	
7313	Stolphål		0					0	0	0	
7322	Stolphål		0					0	0	0	
7331	Stolphål		0					0	0	0	
7341	Stolphål		0					0	0	0	
7353	Stolphål		0					0	0	0	
7471	Stolphål		0					0	0	0	
7481	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskning
7489	Grop		0					0	0	0	
7504	Stolphål		0					0	0	0	
7513	Stolphål		0					0	0	0	
7522	Stolphål		0					0	0	0	
7531	Stolphål		0					0	0	0	
7540	Stolphål		0					0	0	0	
7549	Stolphål		0					0	0	0	
7557	Stolphål		0					0	0	0	
7566	Stolphål		0					0	0	0	
7575	Härd		0					0	0	0	
7596	Stolphål		0					0	0	0	
7603	Stolphål		0					0	0	0	
7742	Stolphål		0					0	0	0	
7754	Stolphål		0					0	0	0	
7775	Stolphål	Hus D	0					0	0	0	
7787	Stolphål		0					0	0	0	
7796	Stolphål		0					0	0	0	
7805	Stolphål		0					0	0	0	
7814	Stolphål		0					0	0	0	
7822	Stolphål		0					0	0	0	
7830	Stolphål		0					0	0	0	
7840	Stolphål		0					0	0	0	
7850	Stolphål		0					0	0	0	
7860	Stolphål		0					0	0	0	
7869	Stolphål		0					0	0	0	
7876	Stolphål		0					0	0	0	
7884	Stolphål		0					0	0	0	
7895	Stolphål		0					0	0	0	
7912	Stolphål		0					0	0	0	
7925	Stolphål		0					0	0	0	
7938	Stolphål		0					0	0	0	
7950	Stolphål		0					0	0	0	
7958	Stolphål		0					0	0	0	
7968	Stolphål		0					0	0	0	
7979	Stolphål		0					0	0	0	
7986	Stolphål		0					0	0	0	
7998	Stolphål		0					0	0	0	
8008	Stolphål		0					0	0	0	
8018	Stolphål		0					0	0	0	
8024	Stolphål		0					0	0	0	
8032	Stolphål		0					0	0	0	
8041	Stolphål		0					0	0	0	
8050	Stolphål		0					0	0	0	
8057	Stolphål		0					0	0	0	
8066	Stolphål		0					0	0	0	
8075	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskoning
8084	Stolphål		0					0	0	0	
8091	Stolphål		0					0	0	0	
8099	Stolphål		0					0	0	0	
8107	Stolphål		0					0	0	0	
8116	Stolphål		0					0	0	0	
8124	Stolphål		0					0	0	0	
8132	Stolphål		0					0	0	0	
8142	Stolphål		0					0	0	0	
8150	Stolphål		0					0	0	0	
8160	Stolphål		0					0	0	0	
8166	Stolphål		0					0	0	0	
8176	Stolphål		0					0	0	0	
8184	Stolphål		0					0	0	0	
8193	Stolphål		0					0	0	0	
8202	Stolphål		0					0	0	0	
8211	Stolphål		0					0	0	0	
8222	Stolphål		0					0	0	0	
8227	Stolphål		0					0	0	0	
8235	Stolphål		0					0	0	0	
8242	Stolphål		0					0	0	0	
8252	Stolphål		0					0	0	0	
8261	Stolphål		0					0	0	0	
8270	Stolphål		0					0	0	0	
8280	Stolphål		0					0	0	0	
8289	Stolphål		0					0	0	0	
8298	Stolphål		0					0	0	0	
8305	Stolphål		0					0	0	0	
8313	Stolphål		0					0	0	0	
8319	Stolphål		0					0	0	0	
8326	Stolphål		0					0	0	0	
8333	Stolphål		0					0	0	0	
8341	Stolphål		0					0	0	0	
8350	Stolphål		0					0	0	0	
8359	Stolphål		0					0	0	0	
8369	Stolphål		0					0	0	0	
8376	Stolphål		0					0	0	0	
8382	Stolphål		0					0	0	0	
8388	Stolphål		0					0	0	0	
8396	Stolphål		0					0	0	0	
8406	Stolphål		0					0	0	0	
8414	Stolphål		0					0	0	0	
8423	Stolphål		0					0	0	0	
8435	Stolphål		0					0	0	0	
8445	Stolphål		0					0	0	0	
8453	Stolphål		0					0	0	0	
8463	Stolphål		0					0	0	0	

Id	Typ	Hus	Undersökt andel i %	Träkol	Fyllning 1	Fyllning 2	Fyllning 3	Djup	Bredd	Längd	Stenskning
8470	Stolphål		0					0	0	0	
8480	Stolphål		0					0	0	0	
8487	Stolphål		0					0	0	0	
8496	Stolphål		0					0	0	0	
8507	Stolphål		0					0	0	0	
8520	Stolphål		0					0	0	0	
8527	Stolphål		0					0	0	0	
8534	Stolphål		0					0	0	0	
8543	Stolphål		0					0	0	0	
8551	Stolphål		0					0	0	0	
8561	Stolphål		0					0	0	0	
8568	Stolphål		0					0	0	0	
8578	Stolphål		0					0	0	0	
8588	Stolphål		0					0	0	0	
8596	Stolphål		0					0	0	0	
8603	Stolphål		0					0	0	0	
8611	Stolphål		0					0	0	0	
8620	Stolphål		0					0	0	0	
8627	Stolphål		0					0	0	0	
8638	Stolphål		0					0	0	0	
8650	Stolphål		0					0	0	0	
8659	Stolphål		0					0	0	0	
8671	Stolphål		0					0	0	0	
8682	Stolphål		0					0	0	0	
8695	Stolphål		0					0	0	0	
8706	Stolphål		0					0	0	0	
8719	Grop		0					0	0	0	
8734	Stolphål		0					0	0	0	
100001	Stolphål	Hus I	50		Brun grusig sand			0,06	0,17	0,29	
100002	Stolphål		0					0	0	0	
100003	Stolphål		0					0	0	0	
100004	Stolphål		0					0	0	0	
100005	Stolphål		0					0	0	0	
100006	Stolphål		0					0	0	0	
100007	Stolphål		0					0	0	0	
100008	Stolphål		0					0	0	0	
100009	Stolphål		0					0	0	0	
100010	Stolphål		0					0	0	0	
100011	Stolphål		0					0	0	0	
100012	Stolphål		0					0	0	0	
100013	Stolphål		0					0	0	0	
100028	Kulturla- ger		0					0	0	0	
100033	Kulturla- ger		0					0	0	0	

Den arkeologiska förundersökningen

Id	Typ	Beskrivning	Undersökt andel i %	Innehåll	Kol	Djup	Bredd	Längd	Fyllning	Storlek	Största tjocklek m	Minsta tjocklek m
2848	Dike	Dräneringsdike recent	0			0	0	0		0	0	0
2101	Grop		0			0	0	0		0	0	0
2124	Grop		0			0	0	0		0	0	0
2222	Grop		0			0	0	0		0	0	0
2298	Grop		0			0	0	0		0	0	0
2665	Grop		0			0	0	0		0	0	0
2704	Grop		0			0	0	0		0	0	0
3362	Grop		0			0	0	0		0	0	0
4165	Grop		0			0	0	0		0	0	0
4273	Grop		0			0	0	0		0	0	0
4287	Grop		0			0	0	0		0	0	0
4528	Grop		0			0	0	0		0	0	0
5178	Härd		0			0	0	0		0	0	0
5362	Härd		0			0	0	0		0	0	0
3635	Kulturlager		20	Svartbrun kompakt sand, tegel		0	1,54	1,54		0	0,05	0,04
2041	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2076	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2138	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2159	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2236	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2331	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2424	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2504	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2523	Lager	Våtmarkslager	20	Ljus gråvit lera		0	3,93	11,29		0	0,2	0,05
2679	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2721	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2780	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2823	Lager		0			0	0	0		0	0	0
3027	Lager		0			0	0	0		0	0	0
3065	Lager		0			0	0	0		0	0	0
3304	Lager		0			0	0	0		0	0	0
3435	Lager		0			0	0	0		0	0	0
4302	Lager		0			0	0	0		0	0	0
4485	Lager		0			0	0	0		0	0	0
4542	Lager	18-1900-tal	20	Ljus gråvit lera, tegel		0	11,94	19,32		0	0,3	0,2
4589	Lager		0			0	0	0		0	0	0

Id	Typ	Beskrivning	Undersökt andel i %	Innehåll	Kol	Djup	Bredd	Längd	Fyllning	Storlek	Största tjocklek m	Minsta tjocklek m
4622	Lager	Vätmarkslager	10	Brun något grusig lera, tegel		0	4,61	8,37		0	0,2	0,1
4983	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5027	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5252	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5256	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5260	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5265	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5287	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5287	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5287	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5287	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5287	Lager		0			0	0	0		0	0	0
5287	Lager		0			0	0	0		0	0	0
2179	Ränna		0			0	0	0		0	0	0
5234	Sten		0			0	0	0		0	0	0
2092	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2172	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2204	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2214	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2256	Stolphål		50	Svartgrå sand		0,15	0,17	0,17			0	0
2264	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2274	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2283	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2290	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2312	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2322	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2405	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2415	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2436	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2445	Stolphål	Sönderplöjt	50	Brun sand		0,1	0,24	0,24			0	0
2456	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2464	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2474	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2484	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2488	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2495	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2636	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2644	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2746	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2758	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2767	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2809	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
2837	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0

Id	Typ	Beskrivning	Undersökt andel i %	Innehåll	Kol	Djup	Bredd	Längd	Fyllning	Storlek	Största tjocklek m	Minsta tjocklek m
3056	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3128	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3138	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3148	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3179	Stolphål		50	Grå något flammig sand		0,18	0,24	0,24			0	0
3188	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3196	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3209	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3219	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3228	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3239	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3253	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3264	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3274	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3286	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3330	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3340	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3350	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3382	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3394	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3404	Stolphål		50	Brun finkornig sand		0,28	0,18	0,18		0,18	0	0
3414	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3424	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3657	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3667	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3677	Stolphål	Hus	0			0	0	0		0	0	0
3689	Stolphål	Hus	50	Brun finkornig sand	x	0,5	0,33	0,46		0	0	0
3711	Stolphål	Stolphål alt stenlyft	50	Svagt humös brun sand		0,04	0,15	0,25		0	0	0
3722	Stolphål	Hus	50	Brungrå finkornig sand	x	0,21	0,45	0,5		0	0	0
3735	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3744	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3756	Stolphål	Hus	0			0	0	0		0	0	0
3772	Stolphål	Hus	0			0	0	0		0	0	0
3783	Stolphål	Hus	0			0	0	0		0	0	0
3796	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3805	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3813	Stolphål	Hus	50	Svartgrå finkornig sand		0,18	0,19	0,25		0	0	0
3823	Stolphål	Hus	0			0	0	0		0	0	0
3832	Stolphål	Hus	50	Brun finkornig sand		0,18	0,54	0,56		0	0	0
3845	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3854	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0

Id	Typ	Beskrivning	Undersökt andel i %	Innehåll	Kol	Djup	Bredd	Längd	Fyllning	Storlek	Största tjocklek m	Minsta tjocklek m
3865	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3875	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3885	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3895	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3904	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3914	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3924	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3933	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3944	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3954	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3963	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3973	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3982	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3987	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
3998	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4009	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4018	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4037	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4048	Stolphål		50	Finkornig mörk-brun sand		0,12	0,18	0,19		0	0	0
4058	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4070	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4074	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4082	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4092	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4101	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4111	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4125	Stolphål		50	Gråsvart sand, spetsig botten		0,16	0,14	0,21		0	0	0
4134	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4144	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4156	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4216	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4225	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4243	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4253	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4263	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4323	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4328	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4338	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4511	Stolphål	Recent	50	Svartbrun något humös sand		0,1	0,2	0,24		0	0	0
4520	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4613	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
5113	Stolphål	Hus	50	Grå finkornig sand	x	0,3	0,37	0,36		0	0	0
5128	Stolphål	Hus	0			0	0	0		0	0	0

Id	Typ	Beskrivning	Undersökt andel i %	Innehåll	Kol	Djup	Bredd	Längd	Fyllning	Storlek	Största tjocklek m	Minsta tjocklek m
5136	Stolphål	Endast ytrensad	0			0	0	0		0	0	0
5168	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
5195	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
5206	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
5216	Stolphål		0			0	0	0		0	0	0
4750	Störning_Arkeolog		0			0	0	0		0	0	0
4701	Störning_exploatör		0			0	0	0		0	0	0
4701	Störning_exploatör		0			0	0	0		0	0	0
2030	UTGÅR	UTGÅR	50	Utfällningar i alven		0	0	0		0	0	0
2067	UTGÅR	UTGÅR	50	Alv		0	0	0		0	0	0
2113	UTGÅR	UTGÅR	50	Alv		0	0	0		0	0	0
2371	UTGÅR	Spår efter plöjning	0			0	0	0		0	0	0
2653	UTGÅR	UTGÅR	50	Utgör en del av lager 2523		0	0	0		0	0	0
3159	UTGÅR	UTGÅR	50	Alv		0	0	0		0	0	0
3169	UTGÅR	UTGÅR	50	Alv		0	0	0		0	0	0
3296	UTGÅR	Dräneringsrör Utgå	50			0	0	0		0	0	0
3702	UTGÅR	UTGÅR	50	Modern matjord		0	0	0		0	0	0
4027	UTGÅR	UTGÅR	50	Djurgång		0	0	0		0	0	0
4233	UTGÅR		50	Alv		0	0	0		0	0	0
4348	UTGÅR	UTGÅR	50	Modern matjord		0	0	0		0	0	0
4463	UTGÅR	UTGÅR	50	Modern matjord		0	0	0		0	0	0
4473	UTGÅR	UTGÅR	50	Del av 4542		0	0	0		0	0	0

BILAGA 2

Fyndlistor

Den arkeologiska undersökningen

Accessionsnr. HM 28696
Landskap Halland
Socken Halmstad stad (Övraby)
Fornlämningsnummer RAÄ 45:1
Undersökningsår 2013

Fyndnummer	Material	Datering	Sakord	Vikt	Antal	Fyndstatus	Anmärkning	Relateras till	Intrasis id
1	Keramik	1300-1450 Proto	Krus	8	1			2004 Kulturlager	10001
2	Keramik	1000-1250 Östersjö	Kärl	6	1			2004 Kulturlager	10002
3	Bränd lera		Ungsvägg	27	2			2004 Kulturlager	10003
4	Flinta		Avslag/avfall	1	1			2614 Fyllning	10005
5	Järn		Spik	115	6			2614 Fyllning	10006
6	Bränd lera		Lerklining	44	1			2614 Fyllning	10007
7	Bränd lera		Ungsvägg	40	2			1007 Kulturlager	10008
8	Flinta		Avslag/avfall	2	1			1007 Kulturlager	10009
9	Järn		Nit	1	1			1007 Kulturlager	10010
10	Järn		Kniv	2	1			1007 Kulturlager	10011
12	CU-leg		Föremål	3	1			2810 Kulturlager	10013
13	Bränd lera		Ungsvägg	35	4			2810 Kulturlager	10014
14	Glas		Flaska	11	1			2810 Kulturlager	10015
15	Keramik	Modern	Kärl	1	1			2810 Kulturlager	10016
16	Keramik	1175-1350 Y svart	Kärl	4	1			2810 Kulturlager	10017
17	Keramik	1175-1350 Y svart	Kärl	9	1			2470 Kulturlager	10018
18	Bränd lera		Ungsvägg	15	1			1874 Kulturlager	10020
19	Bränd lera		Ungsvägg	7	2			1874 Kulturlager	10021
20	Keramik	1300-1450 Proto	Krus	5	1			1874 Kulturlager	10022
21	Järn		Slagg	7	1			1874 Kulturlager	10023
22	Keramik	1100-1250 Östersjö	Kärl	2	1			1874 Kulturlager	10024
23	Keramik	1750-1900	Kärl	2	1			1874 Kulturlager	10025
24	Keramik	1750-1900	Kopp	2	1			1874 Kulturlager	10026
25	CU-leg		Föremål	1	1			1874 Kulturlager	10027
26	Keramik	1000-1250 Östersjö	Kärl	2	1			1874 Kulturlager	10028
27	Keramik	1750-1900	Fat	1	1			1965 Kulturlager	10030
28	Keramik	1400-1750	Trebensgryta	3	1			1965 Kulturlager	10031

Fyndnummer	Material	Datering	Sakord	Vikt	Antal	Fyndstatus	Anmärkning	Relateras till	Intrasis id
29	Keramik	1000-1250 Östersjö	Kärl	7	1			1965 Kulturlager	10032
30	Keramik	1700-1900	Krus	4	1			1965 Kulturlager	10033
31	Järn		Föremål	7	3			3343 Fyllning	10034
32	Ben		Avfall	3	4			3343 Fyllning	10035
33	Ben		Avfall	8	15			2919 Fyllning	10036
34	Kalk	Kalkbruk		80	5			2919 Fyllning	10037
35	Slagg		Järnhaltig slagg	87	5			2919 Fyllning	10038
36	CU-leg		Föremål	1	1			2917 Fyllning	10039
37	Slagg		Skålla	293	1			2917 Fyllning	10040
38	Slagg		Skålla	170	1			2917 Fyllning	10041
39	Slagg		Järnhaltig slagg	90	6			2917 Fyllning	10042
40	Bränd lera		Lerklining	24	2			3615 Fyllning	10043
41	Metall		Föremål	11	1			3615 Fyllning	10044
42	Flinta		Spånkärna	46	1			3615 Kulturlager	10045
43	Slagg		Skålla	2000	1			3615 Fyllning	10046
44	Slagg		Järnhaltig slagg	346	3			3615 Fyllning	10047
45	Bränd lera		Ungsvägg	165	5			2918 Fyllning	10048
46	Slagg		Skålla	607	1			2920 Fyllning	10049
47	Järn		Spik	33	2			2920 Fyllning	10050
48	Slagg		Järnhaltig slagg	1104	42			3218 Fyllning	10052
49	Slagg		Skålla	283	1			3218 Fyllning	10053
50	Slagg		Skålla	316	1			3218 Fyllning	10054
51	Slagg		Järnhaltig slagg	307	1			3218 Fyllning	10055
52	Slagg		Skålla	99	1			3218 Fyllning	10056
53	Järn		Föremål	1500	1			2115 Kulturlager	10058
54	Bly		Föremål	8	1			1923 Kulturlager	10060
55	Ben		Avfall	3	2			1923 Kulturlager	10061
56	Bly		Föremål	6	1			1923 Kulturlager	10062
57	Järn		Spik	10	1			1923 Kulturlager	10063
58	Glas		Flaska	7	1			1923 Kulturlager	10064
59	Järn		Beslag	44	1		Möjligen recent	1923 Kulturlager	10065
60	Metall		Föremål	1	1		Recent	1923 Kulturlager	10066
61	Glas		Flaska	3	1		Recent	1923 Kulturlager	10067
62	Slagg		Skålla	274	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10069
63	Slagg		Skålla	377	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10070
64	Slagg		Skålla	530	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10071
65	Slagg		Skålla	179	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10072
66	Slagg		Skålla	216	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10073
67	Slagg		Järnhaltig slagg	70	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10074
68	Slagg		Järnhaltig slagg	179	3		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10075
69	Slagg		Järnhaltig slagg	281	5		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10076

Fyndnummer	Material	Datering	Sakord	Vikt	Antal	Fyndstatus	Anmärkning	Relateras till	Intrasis id
70	Slagg		Skålla	181	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10077
71	Slagg		Skålla	138	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10078
72	Slagg		Skålla	494	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10079
73	Slagg		Skålla	141	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10080
74	Slagg		Skålla	318	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10081
75	Slagg		Skålla	150	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10082
76	Slagg		Skålla	207	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10083
77	Slagg		Skålla	185	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10084
78	Slagg		Järnhaltig slagg	550	14		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10085
79	Slagg		Skålla	357	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10086
80	Slagg		Skålla	286	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10087
81	Slagg		Skålla	171	1			3368 Fyllning	10088
82	Slagg		Skålla	178	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10089
83	Slagg		Skålla	105	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10090
84	Slagg		Skålla	140	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10091
85	Slagg		Skålla	120	1		Järnframställningsugn	3368 Fyllning	10092
86	Järn		Spik	14	1	Helt gallrat		Lösfynd	10093
87	Järn		Sölja	5	1		Vendeltida?	Lösfynd	10094
88	Järn		Järnklump	12	1			Lösfynd	10095
89	Järn		Beslag	2	1			Lösfynd	10096
90	Järn		Föremål	6	1			Lösfynd	10097
91	Järn		Spik	14	1	Helt gallrat		Lösfynd	10098
92	Bränd lera		Lerklining	2	1		Del av föremål?	Lösfynd	10099
93	Järn		Hasp	12	1			Lösfynd	10100
94	Järn		Föremål	5	1			Lösfynd	10101
95	Järn		Spik	7	1	Helt gallrat		Lösfynd	10102
96	Järn		Hästsko	86	1		Ej komplett	Lösfynd	10103
97	Keramik	1150-1250 Östersjö	Kärl	24	1		Vid betongrör i VA-schakt	Lösfynd	10104
98	Bränd lera		Ugnsvägg	70	2			Lösfynd	10105
99	Järn		Spik	28	1	Helt gallrat	Böjt	Lösfynd	10106
100	Järn		Föremål	4	1			Lösfynd	10107
101	Slagg		Järnhaltig slagg	11	1			Lösfynd	10108
102	CU-leg		Föremål	3	1			Lösfynd	10109
103	Järn		Föremål	7	1			Lösfynd	10110
104	Järn		Föremål	5	1			Lösfynd	10111
105	Slagg		Järnhaltig slagg	10	6			Lösfynd	10112
106	Järn		Spik	8	1	Helt gallrat		Lösfynd	10113
107	Järn		Spik	5	1	Helt gallrat		Lösfynd	10114
108	CU-leg		Smälta	2	1		Schaktfynd ca 45 m N	Lösfynd	10115
109	CU-leg		Föremål	1	1		Schaktfynd ca 60 m N	Lösfynd	10116
110	CU-leg		Föremål	3	1		Schaktfynd ca 40 m N	Lösfynd	10117
111	CU-leg		Band	5	1		Schaktmassor ca 115 m N	Lösfynd	10118
112	CU-leg		Smälta	18	1		Schaktfynd ca 10 m N	Lösfynd	10119

Fyndnummer	Material	Datering	Sakord	Vikt	Antal	Fyndstatus	Anmärkning	Relateras till	Intrasis id
113	CU-leg		Nit	1	1		Schaktfynd ca 80 m N, hatten från nit?	Lösfynd	10120
114	Järn		Järnring	8	1		Schaktfynd ca 80 m N	Lösfynd	10121
115	CU-leg		Föremål	1	1		Schaktfynd ca 60 m N	Lösfynd	10122
116	CU-leg		Föremål	2	1		Schaktfynd ca 100 m N	Lösfynd	10123
117	CU-leg		Smälta	2	1		Schaktfynd ca 95 m N	Lösfynd	10124
118	CU-leg		Smälta	2	1		Schaktfynd ca 20 m N	Lösfynd	10125
119	CU-leg		Föremål	2	1		Schaktfynd ca 30 m N	Lösfynd	10126
120	Slagg		Järnhaltig slagg	17	2		Schaktfynd ca 10 m N	Lösfynd	10127
121	CU-leg		Föremål	7	1		Mynt 16-1800-tal? Schaktfynd	Lösfynd	10128
122	Slagg		Skålla	2000	1		Schaktfynd 110 m N	Lösfynd	10129

Den antikvariska kontrollen

Acc.Nr. HM 28772
 Landskap Halland
 Socken Halmstad stad (Övraby)
 Fornlämningsnr. RAÄ 105 (belägen inom RAÄ 45:1)
 Undersökningsår 2013

Fyndnummer	Material	Sakord	Datering	Vikt	Antal	Anmärkning	Relateras till	Intrasis id
1	Keramik	Kärl	Förhist.	8	2	Kan vara äldre svartgods	6272 Grophus D	100014
2	Keramik	Kärl	1000-1150	6	2		7071 Grophus E	100015
3	Keramik	Kärl	700-1050	7	1	NO delen	5039 Stolphål	100016
4	Keramik	Kärl	700-1050	16	3		6864 Stolphål	100017
5	Keramik	Kopp	YFRJÅ-RJÅ	4	2		593 Stolphål	100018
6	Keramik	Kärl	700-1050	8	1		4742 Stolphål	100019
7	Keramik	Kärl	1000-1150	8	1		5931 Stolphål	100020
8	Keramik	Kärl	700-1050?	290	30	Ett kärl. Kan vara annan datering	6272 Grophus D	100021
9	Keramik	Kärl	1000-1200?	22	6	Osäker datering	6272 Grophus D	100022
10	Keramik	Kärl	700-1050	178	7		7071 Grophus E	100023
11	Bränd lera	Bränd lera		12	1	Lerklump, ej klinele	7071 Grophus E	100024
12	Keramik	Kärl	1800-1900	12	2		Lösfynd	100025
13	Keramik	Fat	Flintgods, lösfynd. 1750-	2	1	Lösfynd. Yta som ej avbanades av oss. Extensiv yta	Lösfynd	100026
14	Keramik	Kärl	F14 1075-1150	4	1		Lösfynd	100027
15	Ben	Avfall		2	3		7071 Grophus E	100030
16	Ben	Avfall		1	11		5931 Stolphål	100032

Fyndnummer	Material	Sakord	Datering	Vikt	Antal	Anmärkning	Relateras till	Intrasis id
17	Ben	Avfall		1	1		200 Stolphål	100035
18	Ben	Avfall		1	1		2917 Grophus	100037
19	Flinta	Avslag		2	1		2641 Stolphål	100038
20	Flinta	Avslag		12	2		Lösfynd	100039
21	Flinta	Avslag		2	2		2917 Grophus B	100040
22	Flinta	Spån		2	1		Lösfynd	100042
23	Flinta	Avslag/avfall		15	1		1453 Stolphål	100043
24	Flinta	Mikrospån		1	1		Lösfynd	100044
25	Järn	Föremål		85	1		7071 Grophus E	100045
26	Järn	Föremål		29	2		7071 Grophus E	100047
27	Järn	Spik		7	1		593 Stolphål	100048
28	CU-leg	Bleck		1	1	Har ett litet hål i ena hörnan	6205 Kulturlager	100049
29	Ben	Avfall		1	6		2917 Grophus B	100050
30	Ben	Avfall		2	2		7071 Grophus E	100051
31	Flinta	Avslag		4	1	Värmepåverkad	200 Grophus A	100052
32	Flinta	Avslag		6	1	Värmepåverkad	Lösfynd	100053
33	Flinta	Avslag		5	1		Lösfynd	100054
34	Flinta	Avslag		2	1	Värmepåverkad	8719 Grop	100055
35	Flinta	Avslag		11	1		3096 Stolphål	100056
36	Glas	Flaska	17-1800-tal	13	1	Knopp till parfymflaska? 17-1800-tal	Lösfynd	100057
37	Flinta	Avslag/avfall		7	1		4713 Stolphål	100058
38	Flinta	Avslag		2	1		2819 Stolphål	100059

Den arkeologiska förundersökningen

Acc.Nr. HM 28870
Landskap Halland
Socken Halmstad stad (Övraby)
Fornlämningsnr. RAÄ 45:1
Undersökningsår 2014

Fyndnummer	Material	Sakord	Datering	Vikt	Antal	Anmärkning	Relateras till	Intrasis id
1	Flinta	Avslag		7	1		4983 Kulturlager	100005
2	Metall	Föremål		12	1	Kniv?	3435 Kulturlager	100006
3	Ben			24	5	1 kotand	3434 Kulturlager	100007
4	Keramik	Fat		1	1	1800-tal? Spjälkad, Lösfynd	Lösfynd	100008
5	Järn	Föremål		185	3	Lösfynd	Lösfynd	100010

Fyndnummer	Material	Sakord	Datering	Vikt	Antal	Anmärkning	Relateras till	Intrasis id
6	Keramik	Kärl	Östersjökeramik	6	1	Östersjökeramik	3435 Kulturlager	100011
7	Keramik	Kärl	Äldre svartgods	16	1	Äldre svartgods	3435 Kulturlager	100012
8	Flinta	Avslag/avfall		39	1		Lösfynd	100013
9	Ben	Avfall		42	4	Kotänder	4165 Kulturlager	100015
10	Ben	Avfall		7	20	1 värmepåverkat	4165 Grop	100016
11	Flinta	Avslag/avfall		16	2		4165 Grop	100017
12	Flinta	Avslag		12	1		4165 Grop	100018
13	Bränd lera	Lerklining		107	18		4165 Grop	100019
14	Järn	Föremål		13	2		4165 Grop	100020
15	Keramik	Kärl	Äldre svartgods?	10	2	Äldre svartgods	4165 Grop	100021
16	Keramik	Kärl	Äldre svartgods?	10	1	Äldre svartgods	4165 Grop	100022
17	Keramik	Kärl	Östersjökeramik	7	1	Östersjökeramik	4165 Grop	100023
18	Keramik	Kärl	Yngre svartgods?	11	1	Yngre svartgods	4165 Grop	100024
19	Keramik	Kärl	Äldre svartgods	5	1	Äldre svartgods	4165 Grop	100025
20	Flinta	Avslag		3	1		3435 Kulturlager	100026
21	Flinta	Avslag		9	1		5027 Kulturlager	100027
22	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	1	1		4589 Kulturlager	100028
23	Slagg			13	1		Lösfynd	100029
24	Bränd lera	Lerklining		12	2		5027 Kulturlager	100030
25	Slagg			197	1		Lösfynd	100031
26	Glas	Flaska		51	1		4542 Lager	100032
27	Keramik	Kärl	Äldre svartgods?	14	1		Lösfynd	100033
28	Slagg			318	1		4165 Grop	100034
29	Slagg	Slagg		20	2	Möjlig ugnrest?	Lösfynd	100035
30	Slagg			464	1		Lösfynd	100036
31	Keramik	Kärl	Trattbägarke- ramik	6	2	Pinnavtryck	5027 Kulturlager	100037
32	Flinta	Avslag		2	1		3435 Kulturlager	100038
33	Flinta	Avslag		35	1	Värmepåverkad	Lösfynd	100039
34	Ben	Avfall		22	2		3435 Kulturlager	100040
35	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	12	3		5027 Kulturlager	100041
36	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	5	1		5027 Kulturlager	100042
37	Slagg			28	1		3435 Kulturlager	100043
38	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	5	1		3435 Kulturlager	100045
39	Bränd lera	Ungsvägg		29	6		3435 Kulturlager	100046
40	Ben	Avfall		5	15		3435 Kulturlager	100047
41	Bränd lera	Lerklining		7	3		Lösfynd	100048
42	Järn	Spik		23	3	Möjligen en hästskösöm	3435 Kulturlager	100049
43	Slagg			78	2	Slagg/Ugnrest?	4589 Kulturlager	100050
44	Slagg			234	2	Kan också möjligen innehålla CU-leg	3435 Kulturlager	100051
45	Keramik	Kärl		2	1	Yngre rödgods	3435 Kulturlager	100052
46	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	1	1	Yngre rödgods	Lösfynd	100053
47	Keramik	Kärl	Äldre svartgods?	10	1		4165 Grop	100054
48	Sandsten	Bryne		6	1	Från undre lager	4165 Grop	100055
49	Bränd lera	Lerklining		16	1		4983 Kulturlager	100056

Fyndnummer	Material	Sakord	Datering	Vikt	Antal	Anmärkning	Relateras till	Intrasis id
50	Slagg			50	1	Möjligen CU-leg	Lösfynd	100057
51	Keramik	Kärl	Äldre svartgods	4	1		3435 Kulturlager	100058
52	Järn	Föremål		15	1		4542 Kulturlager	100059
53	Flinta	Avslag		3	1		3689 Stolphål Hus	100060
54	Flinta	Avslag		3	1		Lösfynd	100061
55	Järn	Nyckel		32	2	Relativt recent	5113 Stolphål	100063
56	Bränd lera	Lerklining		30	2		Lösfynd	100064
57	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	6	1		3435 Kulturlager	100065
58	Bränd lera	Lerklining		37	4		5113 Stolphål Hus	100066
59	Ben	Avfall		1	6		5113 Stolphål Hus	100067
60	Bränd lera	Lerklining		34	14		5113 Stolphål Hus	100068
61	Bränd lera	Lerklining		24	1		3435 Kulturlager	100069
62	Keramik	Kärl	Östersjökeramik?	13	1	Svart hårdbränd?	5362 Hård	100070
63	Keramik	Kärl		12	1		4165 Grop	100071
64	Bränd lera	Lerklining		30	8		5113 Stolphål Hus	100072
65	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	4	1		5113 Stolphål	100073
66	Keramik	Kärl	Äldre svartgods	2	1		4165 Grop	100074
67	Bränd lera	Ungsvägg		66	5		3435 Kulturlager	100075
68	Slagg			386	1		3435 Kulturlager	100076
69	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	2	1		3425 Kulturlager	100077
70	Sandsten	Bryne		279	4		3435 Kulturlager	100078
71	Järn	Föremål		33	1		4165 Grop	100079
72	Bränd lera	Lerklining		2	1		Lösfynd	100080
73	Bränd lera	Ungsvägg		31	1		4302 Kulturlager	100081
74	Keramik	Kärl		22	1		4165 Grop	100082
75	Keramik	Kärl	Yngre svartgods	2	1		4165 Grop	100083
76	Bränd lera	Ungsvägg		9	2	Cintrad	3435 Kulturlager	100084
77	Bränd lera	Ungsvägg		35	3		4165 Grop	100085
78	Bränd lera	Ungsvägg		88	1	Ugnsvägg med CU-leg	3435 Kulturlager	100087
79	Flinta	Avslag		171	1	Sprucken	3434 Kulturlager	100088
80	Bränd lera	Ungsvägg		14	5		3435 Kulturlager	100089
81	Bränd lera	Lerklining		161	38	0-10 cm	3435 Kulturlager	100091
82	Järn	Spik		85	9	0-10 cm	3435 Kulturlager	100092
83	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	13	3	0-10 cm	3435 Kulturlager	100093
84	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	31	1	0-10 cm	3435 Kulturlager	100094
85	Flinta	Avslag		7	3	0-10 cm	3435 Kulturlager	100095
86	Keramik	Kärl	Yngre svartgods	9	3	0-10 cm	3435 Kulturlager	100096
87	Ben	Avfall		8	5	0-10 cm	3434 Kulturlager	100097
88	Slagg			86	2	0-10 cm	3435 Kulturlager	100098
89	Ben	Avfall		9	20	10-20 cm	3435 Kulturlager	100099

BILAGA 3

Keramiken från Halmstad RAÄ 45 och RAÄ 105

av Torbjörn Brorsson, Kontoret för Keramiska Studier

Inledning

Vid undersökningen i Halmstad RAÄ 45, Övraby påträffades ett keramiskt material som består av endast 15 skärvor med en vikt av 80 g (Tab. I).

Keramiken påträffades i stolphål, i två gropar samt som lösfynd. Materialet är begränsat men det har främst använts som ett dateringsinstrument och med hänsyn till att det övriga fyndmaterialet var ytterst begränsat har keramiken varit mycket viktig.

Keramiken har registrerats i Intrasis och följande variabler har noteras: vikt, antal, kärltyp, godstyp, dekor samt käriform. På östersjökeramiken har mynningsformen varit viktig att studera, medan glasyren och godstypen varit viktiga att notera på andra typer av keramik.

Keramiken har daterats från 1200-talet fram till efterreformatorisk tid, men det fanns ingen kontinuerlig bebyggelse på platsen. Huvudfasen har varit högmedeltid.

Godstyp	Vikt (g)	Antal	Fyndposter
Östersjökeramik	41	5	5
Yngre reduktionsbränt gods	13	2	2
Yngre glaserat rödgods	4	2	2
Protostengods	13	2	2
Stengods	4	1	1
Flintgods	5	3	3
	80	15	

Tabell I. Trots det begränsade materialet har keramiken indelats i sex olika godsgrupper. Materialet domineras av keramik från högmedeltid.

Högmedeltid

Den äldsta keramiken på platsen utgörs av östersjökeramik. Denna typ av keramik dateras normalt inom intervallet 1000 och 1200, men det förekommer både äldre och yngre keramik. Utifrån den övriga sammansättningen av keramik på platsen är det troligt att östersjökeramiken kan dateras från omkring 1200, vilket även har stöd i mynningsformen på en skärva (F97) som påträffades som lösfynd. Denna skärva är yngre än 1150.

Östersjökeramik fanns i lager L1874, L1965 samt i L2004.

Från samma tid har två skärvor yngre reduktionsbränt gods (yngre svartgods) förlagts. Skärvorna påträffades i lager L2470 och L2810 och keramiken kom troligtvis från norra Tyskland.

Till den högmedeltida fasen hör av två skärvor protostengods som påträffades i L1874 och i L2004. Protostengodset utgjordes av krus från Rhenområdet varav skärvan (F20) i L1874

var från Siegburg. Protostengods dateras generellt från senare delen av 1200-talet och man kan notera att båda skärvorna i Övraby framkom i lager, där det även fanns östersjökeramik.

Nyare tid

I L1965 påträffades en saltglaserad stengodsskärva samt en skärva yngre glaserat rödgods och en skärva flintgods. Stengodset var sannolikt yngre än 1800, vilket även har stöd i förekomsten av flintgods. Även rödgodsskärvan var från denna tid.

I L2810 fanns en skärva (F28) från en trebensgryta i yngre glaserat rödgods. Grytan är sannolikt från 1600- eller 1700-talen.

Slutligen kan man notera att det fanns två skärvor flintgods i L1874 och dessa är sannolikt från 1800-talet.

Jämförelse med Övraby AK RAÄ 105

Keramiken från Övraby AK påträffades vid undersökningar år 2013 och materialet har daterats till tre huvudfaser; yngre förromersk järnålder, 1000-talet samt efter 1800.

Man kan därmed konstatera att de enda likheterna utgörs av de yngre materialen av flintgods och saltglaserat stengods. Keramiktyper i form av yngre glaserat rödgods och yngre reduktionsbränt gods fanns inte i Övraby AK, men däremot fanns östersjökeramik på båda lokalerna.

Östersjökeramiken från Övraby AK bestod av mynningar med inåtböjt och avstruket mynningsparti som var vanligt under 1000-talet medan keramiken från Halmstad 45 utgjordes av en mynningsskärva med utåtböjt mynningsparti och skärvan var sannolikt yngre än 1150. Som stöd för dateringen till 1000-talet i Övraby AK fanns även vikingatida keramik som går fram till slutet av 1000-talet.

Man kan därmed fastslå att bebyggelsen i Halmstad 45 var cirka 100 år yngre än Övraby AK, men däremot etablerades bebyggelsen på Övraby AK betydligt tidigare.

Bränd lera från Halmstad RAÄ 45, Övraby

I L2614 och L3615 samt som lösfynd påträffades sammanlagt 70 g bränd lera som tolkats ha fungerat som lerklining. Bland annat fanns det organiskt material i leran.

Leran som troligtvis ingått i lågtemperaturugnar fanns i L1007, L1874, L2004, L2810 och L2918 samt som lösfynd. Den totala mängden som påträffades uppgick till 359 g. Vissa lerstycken kan även ha fungerat som lerpäckning i härdar.

Fyndnr.	Sakord	Vikt	Godstyp	Övrigt	Del
6	ICP	Övraby 9:33 AK	AIV-keramik	Formtyp 36	Mynning
10	ICP	Övraby 9:33 AK	AIV-keramik	Formtyp 36	Mynning
2	ICP	Övraby 9:33 AK	Östersjökeramik	Formtyp 37	Mynning
7	ICP	Övraby 9:33 AK	Östersjökeramik	Formtyp 37	Mynning
6	ICP	Övraby 9:16 m.fl. SU	Östersjökeramik		Skuldra
26	ICP	Övraby 9:16 m.fl. SU	Östersjökeramik		Buk
97	ICP	Övraby 9:16 m.fl. SU	Östersjökeramik		Mynning

BILAGA 4

^{14}C -dateringar

UPPSALA
UNIVERSITET

Angströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Göran Possnert

Besöksadress:
Angströmlaboratoriet
Lägerhyddsvägen 1
Rum 4143

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 - 471 30 59

Telefax:
018 - 55 57 36

Hemsida:
<http://www.angstrom.uu.se>

E-post:
Goran.Possnert@Angstrom.uu.se

Uppsala 2014-02-26

Fredrik Larsson
Kulturmiljö Halland
Bastionsgatan 3
302 43 HALMSTAD

HALLANDS LÄNSMUSEER
KULTURMILJÖ HALLAND

2014 -03- 07

Dnr 2013-5 Handl

Dossie Övraby

Resultat av ^{14}C datering av träkol från Övraby, Halmstad 9:33, Halmstad kommun, Halland.

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ^{14}C -innehållet förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ VPDB}$	^{14}C age BP
Ua-48057	PK7719	-26,4	1 096 $\pm$ 30
Ua-48058	PK7738	-25,8	5 093 $\pm$ 35
Ua-48059	PK8754	-26,7	1 222 $\pm$ 30

Hus Pstolphal
hus
3m. vanhuft Hård
Hus E Graphus

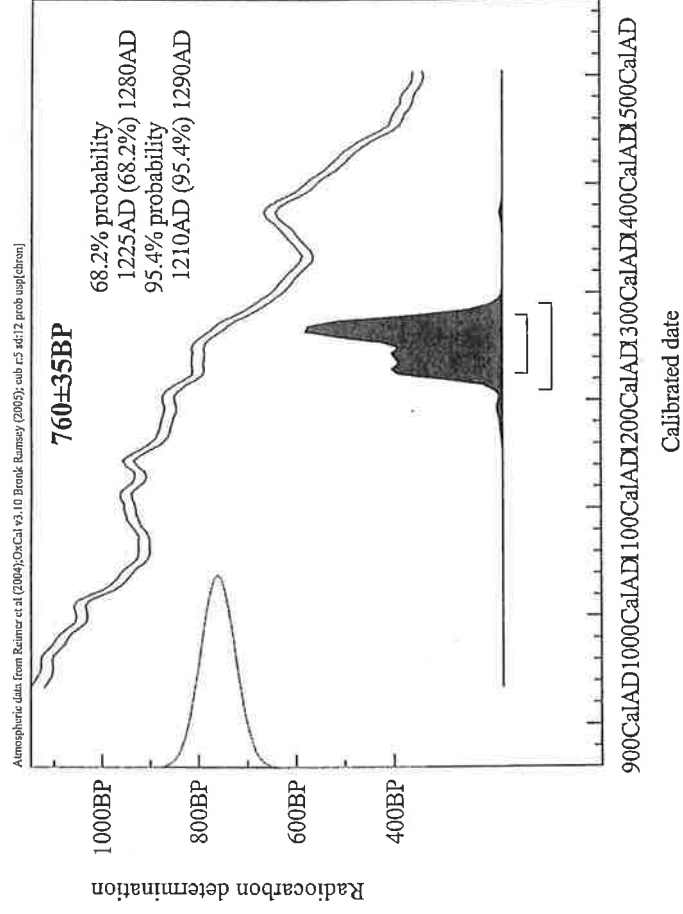
Med vänlig hälsning

Göran Possnert
Göran Possnert/ Elisabet Pettersson

Förklaring till kalibreringsutskrift från programmet OxCal

referens till kalibreringsdata och kalibreringsprogram

teknisk ^{14}C ålder BP (before present=år 1950) beräknad med $T_{1/2}=5570$ år

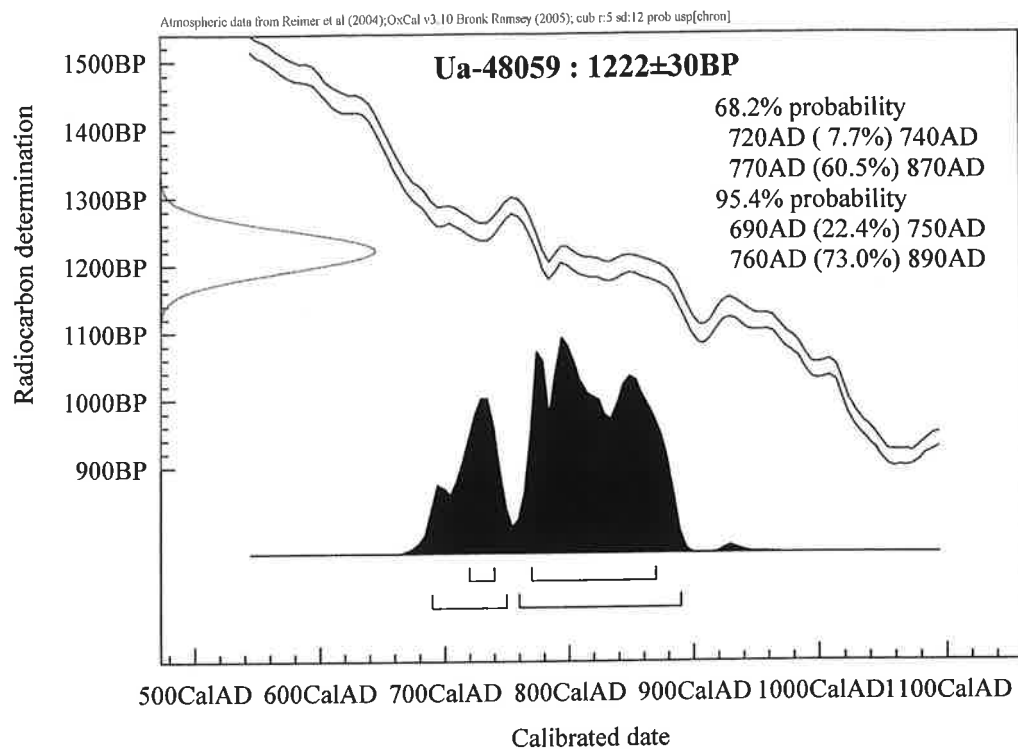
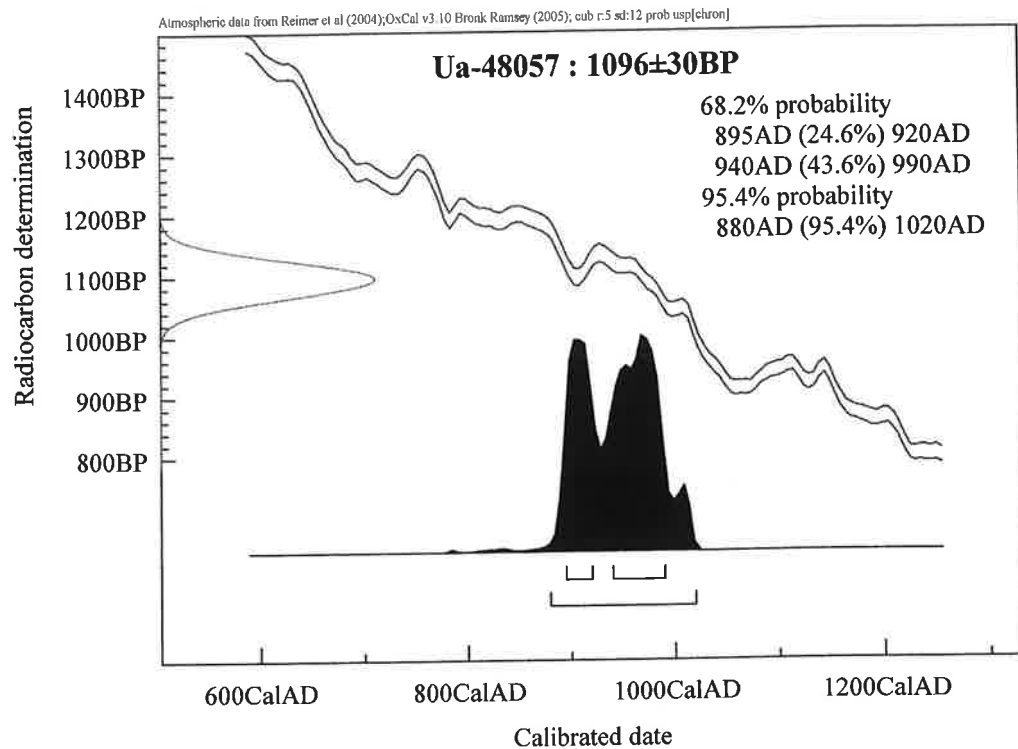
kalibrerad ålder 1σ och 2σ
(siffran inom parentes anger delintervall
sannolikhet om 1σ eller 2σ motsvarar fler
än ett intervall)

vertikal axel anger teknisk ^{14}C ålder BP

kalibreringskurvan

kalibrerad ålders sannolikhetsfördelning

horisontell axel anger kalibrerad (kalendarisk) ålder

*Consistent Accuracy . . .
... Delivered On-time*

Beta Analytic Inc.
4985 SW 74 Court
Miami, Florida 33155 USA
Tel: 305 667 5167
Fax: 305 663 0964
Beta@radiocarbon.com
www.radiocarbon.com

Darden Hood
President

Ronald Hatfield
Christopher Patrick
Deputy Directors

June 24, 2015

Mr. Fredrik Larsson
Kulturmiljö Halland
Bastionsgatan 3
Halmstad, Halland 302 43
Sweden

RE: Radiocarbon Dating Results For Samples PK 100002, PK 100003

Dear Mr. Larsson:

Enclosed are the radiocarbon dating results for two samples recently sent to us. As usual, the method of analysis is listed on the report with the results and calibration data is provided where applicable. The Conventional Radiocarbon Ages have all been corrected for total fractionation effects and where applicable, calibration was performed using 2013 calibration databases (cited on the graph pages).

The web directory containing the table of results and PDF download also contains pictures, a cvs spreadsheet download option and a quality assurance report containing expected vs. measured values for 3-5 working standards analyzed simultaneously with your samples.

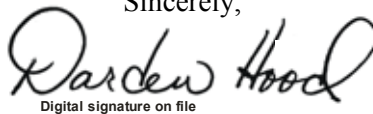
Reported results are accredited to ISO/IEC 17025:2005 Testing Accreditation PJLA #59423 standards and all chemistry was performed here in our laboratories and counted in our own accelerators here in Miami. Since Beta is not a teaching laboratory, only graduates trained to strict protocols of the ISO/IEC 17025:2005 Testing Accreditation PJLA #59423 program participated in the analyses.

As always Conventional Radiocarbon Ages and sigmas are rounded to the nearest 10 years per the conventions of the 1977 International Radiocarbon Conference. When counting statistics produce sigmas lower than +/- 30 years, a conservative +/- 30 BP is cited for the result.

When interpreting the results, please consider any communications you may have had with us regarding the samples. As always, your inquiries are most welcome. If you have any questions or would like further details of the analyses, please do not hesitate to contact us.

The cost of the analysis was charged to the VISA card provided. Thank you. As always, if you have any questions or would like to discuss the results, don't hesitate to contact me.

Sincerely,

Digital signature on file

BETA ANALYTIC INC.

DR. M.A. TAMERS and MR. D.G. HOOD

4985 S.W. 74 COURT
MIAMI, FLORIDA, USA 33155
PH: 305-667-5167 FAX: 305-663-0964
beta@radiocarbon.com

REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES

Mr. Fredrik Larsson

Report Date: 6/24/2015

Kulturmiljo Halland

Material Received: 6/16/2015

Sample Data	Measured Radiocarbon Age	d13C	Conventional Radiocarbon Age(*)
Beta - 413072 SAMPLE : PK 100002 ANALYSIS : AMS-Standard delivery MATERIAL/PRETREATMENT : (charred material): acid/alkali/acid 2 SIGMA CALIBRATION : Cal AD 1285 to 1400 (Cal BP 665 to 550)	630 +/- 30 BP	-25.2 o/oo	630 +/- 30 BP
Beta - 413073 SAMPLE : PK 100003 ANALYSIS : AMS-Standard delivery MATERIAL/PRETREATMENT : (charred material): acid/alkali/acid 2 SIGMA CALIBRATION : Cal AD 1250 to 1290 (Cal BP 700 to 660)	720 +/- 30 BP	-24.0 o/oo	740 +/- 30 BP

Dates are reported as RCYBP (radiocarbon years before present, "present" = AD 1950). By international convention, the modern reference standard was 95% the ¹⁴C activity of the National Institute of Standards and Technology (NIST) Oxalic Acid (SRM 4990C) and calculated using the Libby ¹⁴C half-life (5568 years). Quoted errors represent 1 relative standard deviation statistics (68% probability) counting errors based on the combined measurements of the sample, background, and modern reference standards. Measured ¹³C/¹²C ratios (delta ¹³C) were calculated relative to the PDB-1 standard.

The Conventional Radiocarbon Age represents the Measured Radiocarbon Age corrected for isotopic fractionation, calculated using the delta ¹³C. On rare occasion where the Conventional Radiocarbon Age was calculated using an assumed delta ¹³C, the ratio and the Conventional Radiocarbon Age will be followed by "***". The Conventional Radiocarbon Age is not calendar calibrated. When available, the Calendar Calibrated result is calculated from the Conventional Radiocarbon Age and is listed as the "Two Sigma Calibrated Result" for each sample.

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: C13/C12 = -25.2 o/oo : lab. mult = 1)

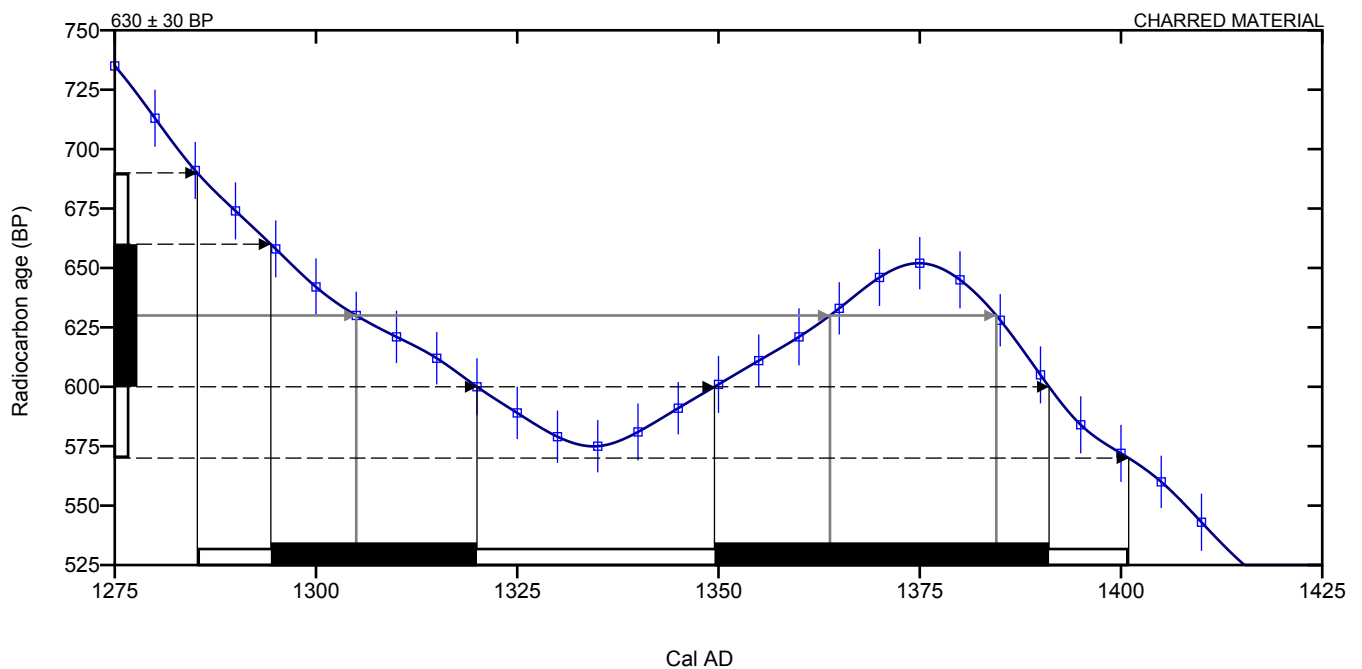
Laboratory number **Beta-413072**

Conventional radiocarbon age **630 ± 30 BP**

Calibrated Result (95% Probability) **Cal AD 1285 to 1400 (Cal BP 665 to 550)**

Intercept of radiocarbon age with calibration curve Cal AD 1305 (Cal BP 645)
Cal AD 1365 (Cal BP 585)
Cal AD 1385 (Cal BP 565)

Calibrated Result (68% Probability) Cal AD 1295 to 1320 (Cal BP 655 to 630)
Cal AD 1350 to 1390 (Cal BP 600 to 560)

Database used
INTCAL13

References

Mathematics used for calibration scenario

A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates, Talma, A. S., Vogel, J. C., 1993, Radiocarbon 35(2):317-322

References to INTCAL13 database

Reimer PJ et al. IntCal13 and Marine13 radiocarbon age calibration curves 0–50,000 years cal BP. Radiocarbon 55(4):1869–1887., 2013.

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: C13/C12 = -24 o/oo : lab. mult = 1)

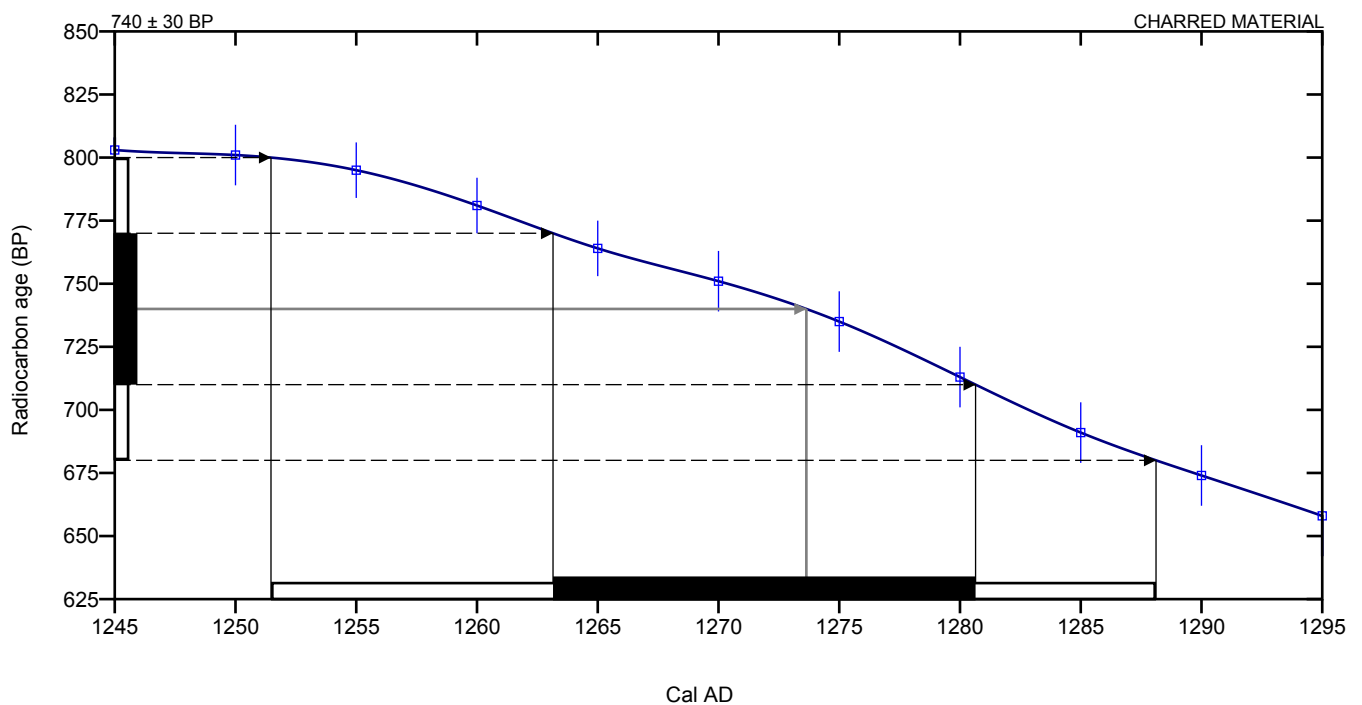
Laboratory number **Beta-413073**

Conventional radiocarbon age **740 ± 30 BP**

Calibrated Result (95% Probability) **Cal AD 1250 to 1290 (Cal BP 700 to 660)**

Intercept of radiocarbon age with calibration curve **Cal AD 1275 (Cal BP 675)**

Calibrated Result (68% Probability) **Cal AD 1265 to 1280 (Cal BP 685 to 670)**

Database used
INTCAL13

References

Mathematics used for calibration scenario

A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates, Talma, A. S., Vogel, J. C., 1993, Radiocarbon 35(2):317-322

References to INTCAL13 database

Reimer PJ et al. IntCal13 and Marine13 radiocarbon age calibration curves 0–50,000 years cal BP. Radiocarbon 55(4):1869–1887., 2013.

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

BILAGA 5

Makrorapport

Stefan Gustafsson Arkeologikonsult

ARKEOBOTANISK ANALYS AV FÖRKOLNADE VÄXTER FRÅN HALMSTAD 45:1, HALMSTAD SOCKEN, HALLAND

STEFAN GUSTAFSSON

Sammanfattning

På uppdrag av Kulturmiljö Halland har Arkeologikonsult AB utfört en arkeobotanisk analys av 10 jordprover. Proverna är från Halmstad 45:1, som utgör ett medeltida stadslager (FMIS). Proverna som uppgick till en volym av ca 1 liter våtsiktades och det använda sållet hade en maskstorlek av 0,2 mm. Det siktade materialet undersöktes med hjälp av mikroskop med en förstoring av 4 till 100 gånger.

Materialet bestod uteslutande av förkolnade växtrester i form av sädeskorn och ogräsfrön. Avsaknaden av subfossila växtrester tyder på dåliga bevaringsförhållanden för organiskt material. Resultatet av analysen ger främst information om vad som odlats i anslutning till bosättningen och vilka sädesslag som konsumerats.

Syfte och frågeställning

Enligt Länsstyrelsens beslut skulle den arkeologiska undersökningen inriktas på att klarlägga rumsliga strukturer och faser, skapa en bild av de byggnader som kan ha förekommit på platsen samt sätta in lämningarna i närområdets rumsliga struktur med vägar och bebyggelse under medeltid och efterreformatorisk tid. Den arkeobotaniska analysens målsättning var att undersöka eventuell markanvändning och synliggöra eventuella aktiviteter som kan spåras i det material som jordproverna innehåller.

Metod och genomförande

Jordproverna i analysen hade en volym av ca 1 liter. Proverna samlades in av personal från Kulturmiljö Halland samt Kulturen i Lund och våtsiktades av Arkeologikonsult. Det använda sållet hade en maskstorlek av 0,2 mm. Det framtagna makromaterialet analyserades under mikroskop med en förstoring av 4 till 100 gånger.

Resultat

Resultatet av analysen redovisas i figur 1. I tabellen anges det absoluta antalet av frön medan andra material anges i en relativ skala, + till +++, där ett + anger enstaka förekomst och +++ riklig förekomst. För kol finns även (+) vilket betyder att det finns små kolfragment men inte i sådan mängd att det skulle räcka till ¹⁴C-analys.

I fyllningen till ränna 2899 (provnr 2922, 2923, 10132) hittades en del förkolnat material i form av skalkorn och fragmenterad säd (figur 1 och 2). Troligen har sädeskornen förkolnats i samband med matberedning och sedan sekundärt deponerats i fyllningen i form av hushållsavfall.

Ett odlingslager daterat till ca 1300-1400-tal (provnr 10134) innehöll en del förkolnat växtmaterial i form av skalkorn, bröd-/kubbevete, sädeskornsfragment och några frö av svinmålla (figur 1, 3 och 4). Antingen har sädeskornen och ogräsfröna deponerats förkolnade i form av hushållsavfall eller så är det rester efter någon röjningsbrand eller eldande av stubb. Mest troligt rör det sig om hushållsavfall eftersom det inte finns några strådelar eller andra växtrester i materialet som slängts på odlingsjorden i gödande syfte.

Det växtmaterial som återfinns i de undersökta proverna var uteslutande av förkolnad natur. Högst troligt har dessa förkolnats i samband med matberedning som torkning, rostning etc. Artsammansättningen med skalkorn som stapelgröda var i första hand allmogens gröda och utgjorde basen för de flesta gårdar även om regionala skillnader förekommer. En kärna av bröd-/kubbevete kan indikera att även vete odlades i mindre omfattning.

Eftersom det är medeltida stadslager som provtagits är innehållet av subfossila växtrester påtagligt frånvarande. Den troliga förklaringen är att det inte finns förutsättningar för bevarande av sådana lämningar. Kanske är de avsatta lagren för tunna och tillåter framförallt syre att tränga ner ibland växtmaterialet som därmed nedbryts relativt snabbt.

Ytterligare en frågeställning rörde eventuell metallhantering i prov 10133 och 10135. I prov 10133 hittades en liten metallbit av obestämd metall (figur 5). Något oxiderad på ytan, relativt mjuk och blankt tvärsnitt vilket skulle kunna vara ett tecken på någon form av metallbearbetning. Tyvärr går det inte utifrån den arkeobotaniska analysen ge svar på vilken typ av metall eller hantverk det är spår efter.

Raä 45 Halmstad										
A.nr	101	2917	2918	2919	2614	3633	3343	2041	2004	2115
P.nr	258	2922	2923	10132	10133	3732	3586	2094	10134	10135
Volym liter	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mängd kol	(+)	-	(+)	+	+++	(+)	++	+++	+++	++
ODLADE VÄXTER										
Skalkorn			1	1					20	
Obestämt korn				1					1	
Bröd-/kubbevete									1	
Fragmenterad säd			1	1					31	
ÅKER-/ODLINGS- OGRÄS										
Svinmålla									3	
BIOTURBATION										
Rötter					+	+		+	+	
ÖVRIGT										
Trärester			+							

Figur 1. Innehåll av makrofossil i analyserade prover.

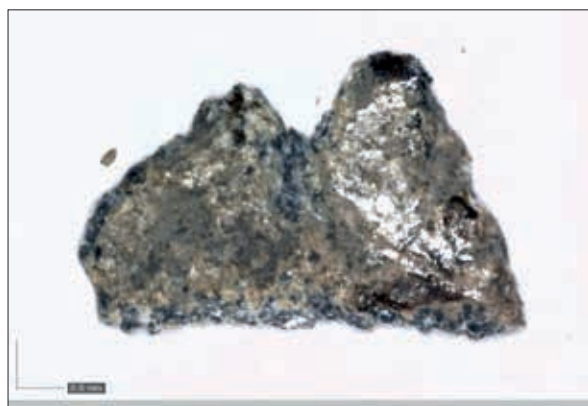
Figur 2. Förkolnade sädskorn, provnummer 10132.

Figur 3. Förkolnade skalkorn, provnummer 10134.

Figur 4. Detalj på förkolnat skalkorn, provnummer 10134.

Figur 5. Metallbit, provnummer 10133.

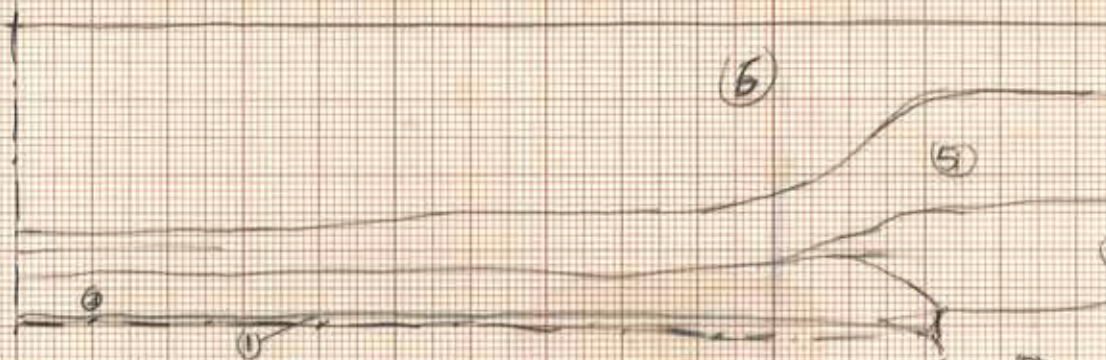
BILAGA 6

Ritning och ritningsförteckning

Den arkeologiska slutundersökningen

HMAK 4451

Intrasis ID	Anläggning	Ritningsnummer
2683	Ränna/Sektikonsritning	HMAK 4451:1

2683
SU2013

- ① Brongrå sandig humus, med inslag av träkul
- Fyllning i rännan. Medeltida? Bronsåldern, kompost, relativt riklig och mjuk. Flera horisontaler har flytt, ackumulerats över tid. Tonsålar ledning
- ② Brön-ljusbrun mellerst sandig humus, något "lövig" karaktär. Aldre matjordlager? Fläsk av sand, träkul
- ③ Fyllning rännan (sentida), Brön humus jord som var luddig med in
- ④ Fyllningsslag i rännan. Brön humus med fläsk av lera och se her allkommit i syfte att gräva ned ledningsrör som se en typ
- ⑤ Matjord Brongrå lönig humus.
- ⑥ Bäcklager + Väg. Grus,

①/

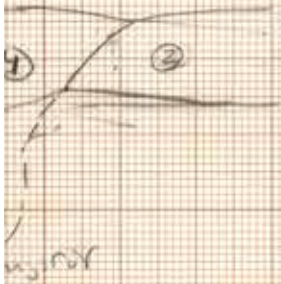
Örnby År 45
SU 2013

SEKTIONSRTNING

Skala 1:20

2013-06-03

NK

abg av lera,

nd. Området är masser
igen med ett nytt lager (sentida)

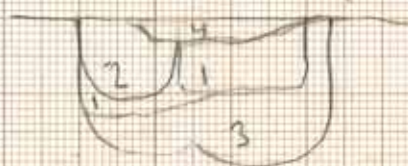
Den antikvariska kontrollen

HMAK 4440

Ritning och ritningsförteckning

Intrasis ID	Anläggning	Ritfilmsnummer
1894	Härd	HMAK 4440:1
1000001	Stolphål/Stenlyft	HMAK 4440:1
1591	Stolphål/Stenlyft	HMAK 4440:1
1522	Stolphål	HMAK 4440:1
2061	Stolphål	HMAK 4440:1
5931	Stolphål	HMAK 4440:1
1851	Stolphål	HMAK 4440:1
5980	Stolphål	HMAK 4440:1
5729	Stolphål	HMAK 4440:1
5002	Stolphål	HMAK 4440:1
760	Stolphål	HMAK 4440:1
5010	Stolphål	HMAK 4440:1
4820	Stolphål	HMAK 4440:1
273	Stolphål	HMAK 4440:1
6908	Stolphål	HMAK 4440:1
200	Grophus	HMAK4440:2
260	Stolphål	HMAK4440:2
2917	Grophus	HMAK4440:2
6272	Grophus	HMAK4440:2
593	Stolphål	HMAK4440:2
7071	Grophus	HMAK4440:2

Mot 0
3C7708 AH1894
 $\varnothing=100\text{cm}$

1. Brun sandig jord
2. Mørk brun fet sand
3. Svart brun fet sand
4. Brun grusig sand

Mot 0
3C7706 AS 2061
 $\varnothing=40\text{cm}$

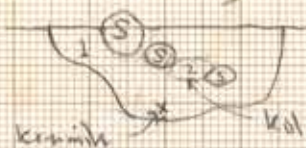
1. Brun grusig sand

3C7713 AS 100001, AS 1591
Mot NV
Bæda
 $\varnothing=22\text{cm}$

1. Brun grusig sand

3C7715 Mot NV
AS 5951
 $\varnothing=46\text{cm}$

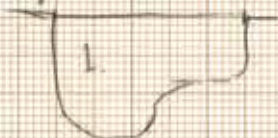
1. Brunsvart grusig sand (fet)
2. Kolfragment, branda ben?

Mot hør 3C7720
AS 1522
 $\varnothing=35$

- 1) Grå kornig sand enkelte indslag av småsten Østra kanten.

Mot NV
3C7722
AS 1851

1. Brun grusig sand
 $\varnothing=46\text{cm}$

3C7725 Mot N
AS 5980
 $\varnothing=26\text{cm}$

- 1 Brun grusig sand enkelte kol fragment

Petroleum
Helling

2013-12-10

Sketch 1:20

Profile

Refining 1

Holmström, Överby AK in 2013

AS 5729

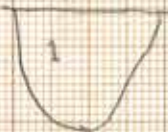
27 AS 5729

1. Brn gmsig sand

3C 7729 Mot O

AS 5010

$\Phi = 40\text{cm}$

AS 6908 AS 40

3C 7717 Mot O

1) Brn gmsig sand

red line for cor 27x29

3731 Mot O

$\Phi = 24\text{cm}$

AS 5002

msig sand

1. Brn gmsig sand

3C 7733 Mot NO

AS 4820

$\Phi = 28\text{cm}$

1. Brn gmsig sand

36 Mot O

260

$\Phi = 8\text{cm}$

cartbnn fet gmsig sand
öbänd ste

3C 7739 Mot O

AS 273

$\Phi = 40\text{cm}$

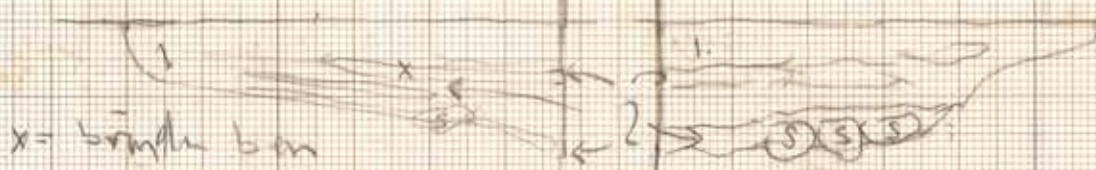

1. Brn gmsig sand

3C 7762 Mot 0
AG 200

3C 7764 Mot S
AG 200

AS 593
3C 778L

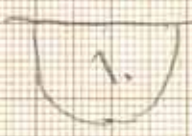
1. (5)
1. Grönbrön
inlag av
x = kerami
Makro t

stena skubbrände

AS 260
3C 7766 Mot 0

3C 7771 Mot N
AG 6272

AG 6272 3C 777

1. Brun grusig sand

1. Brungrön sand
2. Svartbrön At grusig sand

1. Brungrön
2. Svartbrön At
3. Grönbrön

AG 2917 3C 8746 Mot N

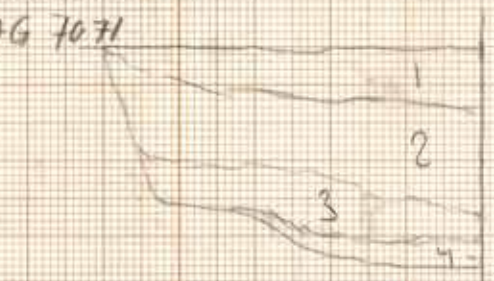
3C 8748 Mot 0

AG 2917 3C 8750
AG 7071

Mot SV

1) Grönbrön fuldig rögt
fett sand med
enstaka inslag
av sand sten.
Pinnar av
3C 7771, 7773
Inlag rögt
sandig

1) Grönbrön rögt
fuldig fett sand
med enstaka inslag
av sand sten.
Pinnar rögt
3C 7771, 7773
Inlag rögt
sandig

1. Grönbrön grusig sand
2. Rödbrön grusig sand
3. Svartbrön grusig sand
4. Golv lag
(samma s

Petrite
Kellberg

Örebro Ark Hålsjöed år 2013

2013-12-18

Skala 1:20

Profil

Ritning 2

Not N

100

grynig sand
kol i are delar

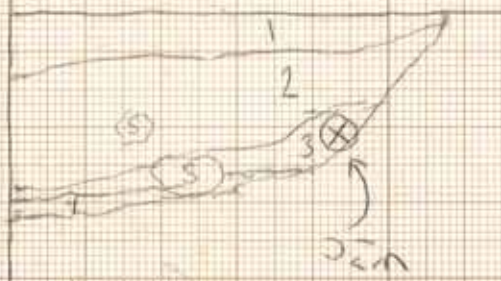
aset

13 Not Ö

3 ← storhöl
AS7775

grynig sand
s sand

8752 Not NÖ
467071

keramik (kol)
(keramik)
(fot) (keramik)
om 3, kol järn

Den arkeologiska förundersökningen

HMAK 4415

Ritning och ritningsförteckning

Intrasis ID	Anläggning	Ritningsnummer
2030	Utgår	HMAK 4415:1
2113	Utgår	HMAK 4415:1
2067	Utgår	HMAK 4415:1
2256	Stolphål	HMAK 4415:1
2445	Stolphål	HMAK 4415:1
3404	Stolphål	HMAK 4415:1
3296	Dräneringsrör	HMAK 4415:1
3159	Utgår	HMAK 4415:1
3169	Utgår	HMAK 4415:1
3179	Stolphål	HMAK 4415:1
2653	Utgår	HMAK 4415:1
5113	Stolphål	HMAK 4415:2
3813	Stolphål	HMAK 4415:2
3689	Stolphål	HMAK 4415:2
3722	Stolphål	HMAK 4415:2
4235	Utgår	HMAK 4415:2
3702	Utgår	HMAK 4415:2
3711	Stolphål/stenlyft	HMAK 4415:2
3832	Stolphål	HMAK 4415:2
4125	Stolphål	HMAK 4415:2

2AS2030

Ø 40

1. Grågul sand
 2. gulbrun sand AL
 3. brun sand
- (is stolphil?)
ist kletig vattenlösare

2AS2445

utvär?

- ist en del av typen
1. gulbrun sand AL
 2. brun sand

AS 3169 mat

Ø 9,24 ↓ 9,16

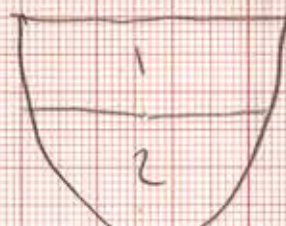
utvär?

2 1 2

- 1) Grågul grovare sand AL
- 2) Brun grovare sand

2AS2653

Ø?

1. gråbrun sand AL
2. gulbrun sand AL

AS 3179

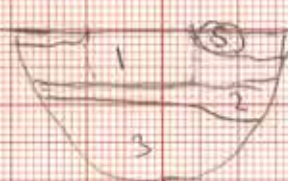
↓ 9,14 Ø 9,20

2 1 2

- 1) Grå rikt flammig sand
- 2) Gulorange sand AL

2AS2113

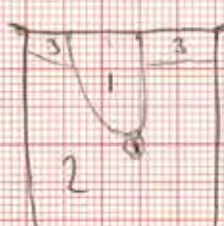
Ø 25

1. gråbrun sand med inlag av kol, tegel
2. gul sand
3. brun grå sand

2AS3404 Stolphil

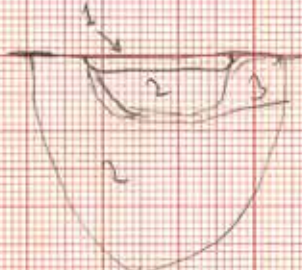
Ø 18

1. brun sand AL
2. gulbrun sand AL
3. grå sand AL

2AS2067

Ø 30

1. Brun sand, rikt i vattenlösare
2. Gulbrun sand AL
3. gråbrun sand

2AS3296 utvär

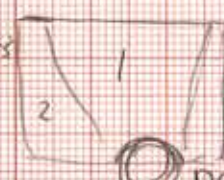
2AS2256

Ø 17

1. Gulbrun flammig sand
2. stoftig sand AL
3. Klibbrig sand
4. Grå sand

- 1) Svart grå rikt i vattenlösare
- 2) Gulbrun sand AL
- 3) Grågul grovare sand AL

Dimensjoner

2AS3159

Ø 9,15 ↓ 9,10

utvär!

- 1) Grågul grovare sand
- 2) Gulorange flammig sand AL

HMAK 4415:1

June 5, Feb 2014
HMAK 4415:1
2014-08-18
Sheet 1120

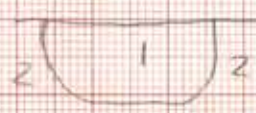
AS 3689
 Ø 0,48 ↓ 0,25
 not norr

- 1) Brun finkornig sand inslag
 trællet
 siginfiltration
 Øster sødem

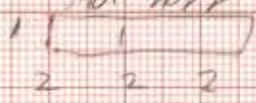
- 2) Linsgrænne
 finkornig
 sand Alu

AS 3722
 not norr
 Ø 0,50 ↓ 0,21

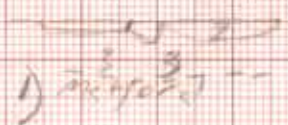
- 1) Brun finkornig sand, trællet v. 33
 v. 1000
- 2) Linsgrænne finkornig sand Alu

AS 41235
 not norr

- 1) Svært grå finkornig sand består af
 angivende lag og
 stålplad
- 2) Gul grå finkornig sand Alu

AS 3702 3+11
 not norr

- 1) Brun finkornig sand inslag
 trællet
 siginfiltration
 Øster sødem
- 2) Linsgrænne finkornig sand Alu

AS 3832
 not norr

- 1) Brun finkornig sand infiltreret
 v. 1000
- 2) Linsgrænne finkornig sand Alu

AS 4125

- 1) Grå sand
 finkornig
 v. 1000
- 2) Linsgrænne finkornig sand Alu

2AS 5113 not norr
 Ø 0,40 ↓ 0,36 m

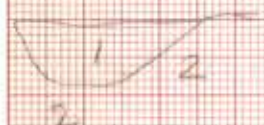
- 1) Grå finkornig sand
 inslag
 trællet
 siginfiltration
 Øster sødem

- 2) Linsgrænne finkornig sand inslag
 trællet
- 3) Mørke flennig sand med lins
 af finkornig sand

- 5) Gul grå finkornig sand (alu)

- 4) Angivende lag
 se sand trællet
 trællet stålplad
 trællet

AS 3813
 not norr

- 1) Svært grå finkornig sand
 består af
 angivende lag og
 stålplad
- 2) Gul grå finkornig sand Alu

Dressy FU 2014

HMAK 4415:2

2014-08-19

Dressy FU 2014

HMAK 4415:2

Scale 1:20

Bohlerkings

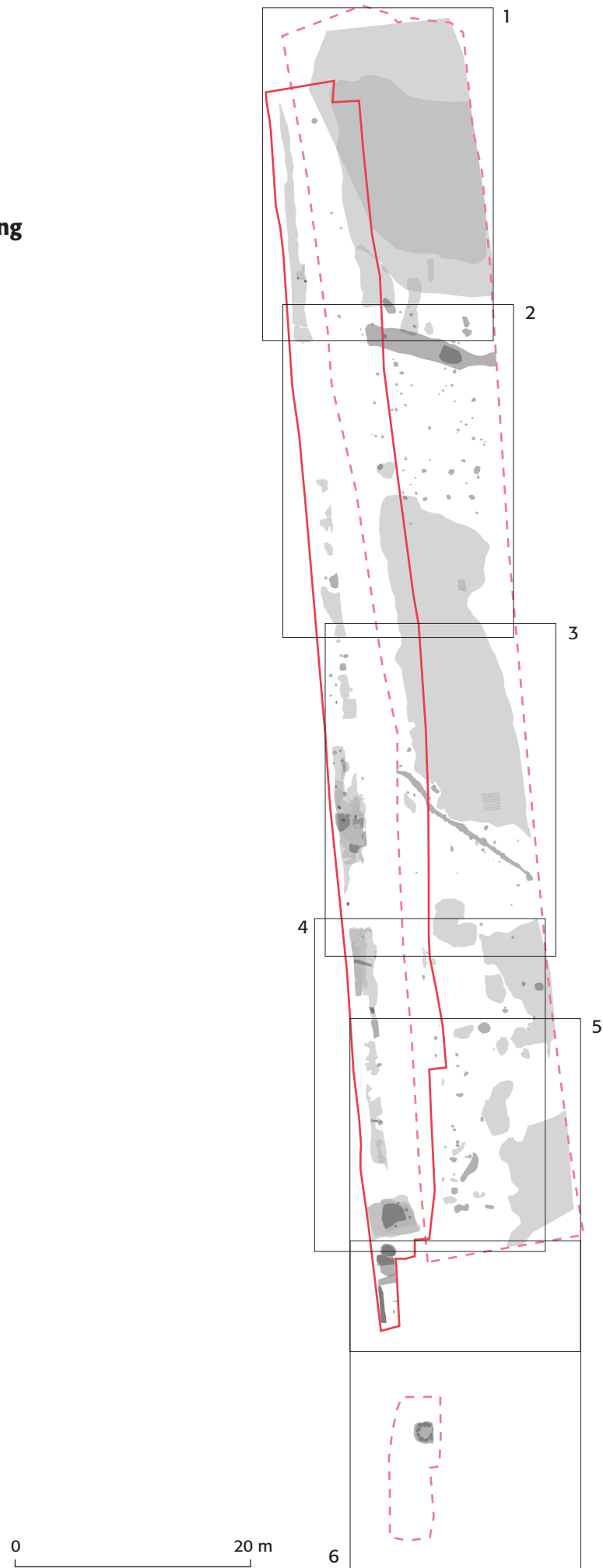
HMAK 4415:2

PLANER

Arkeologisk undersökning
och förundersökning

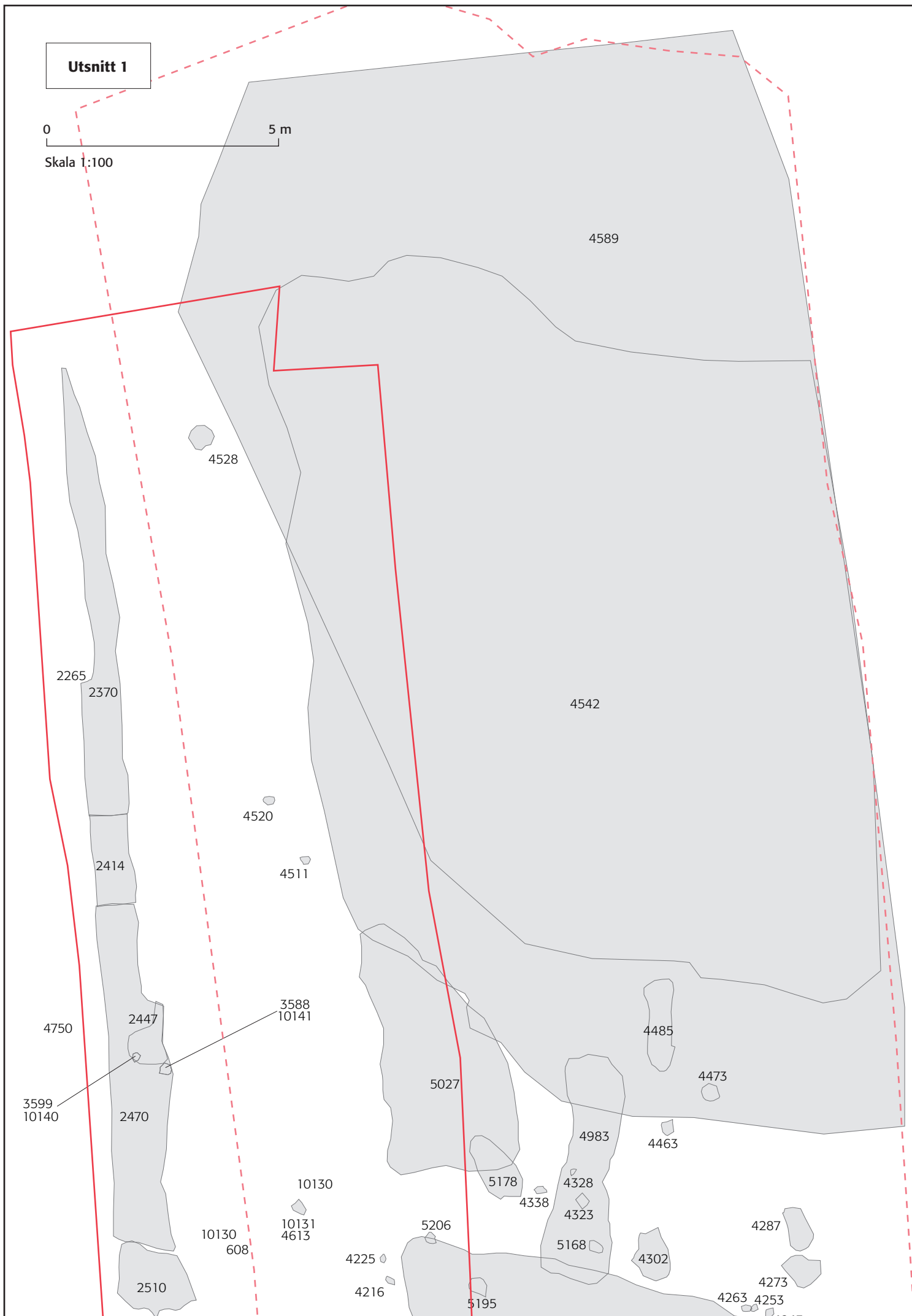
Skala 1:500

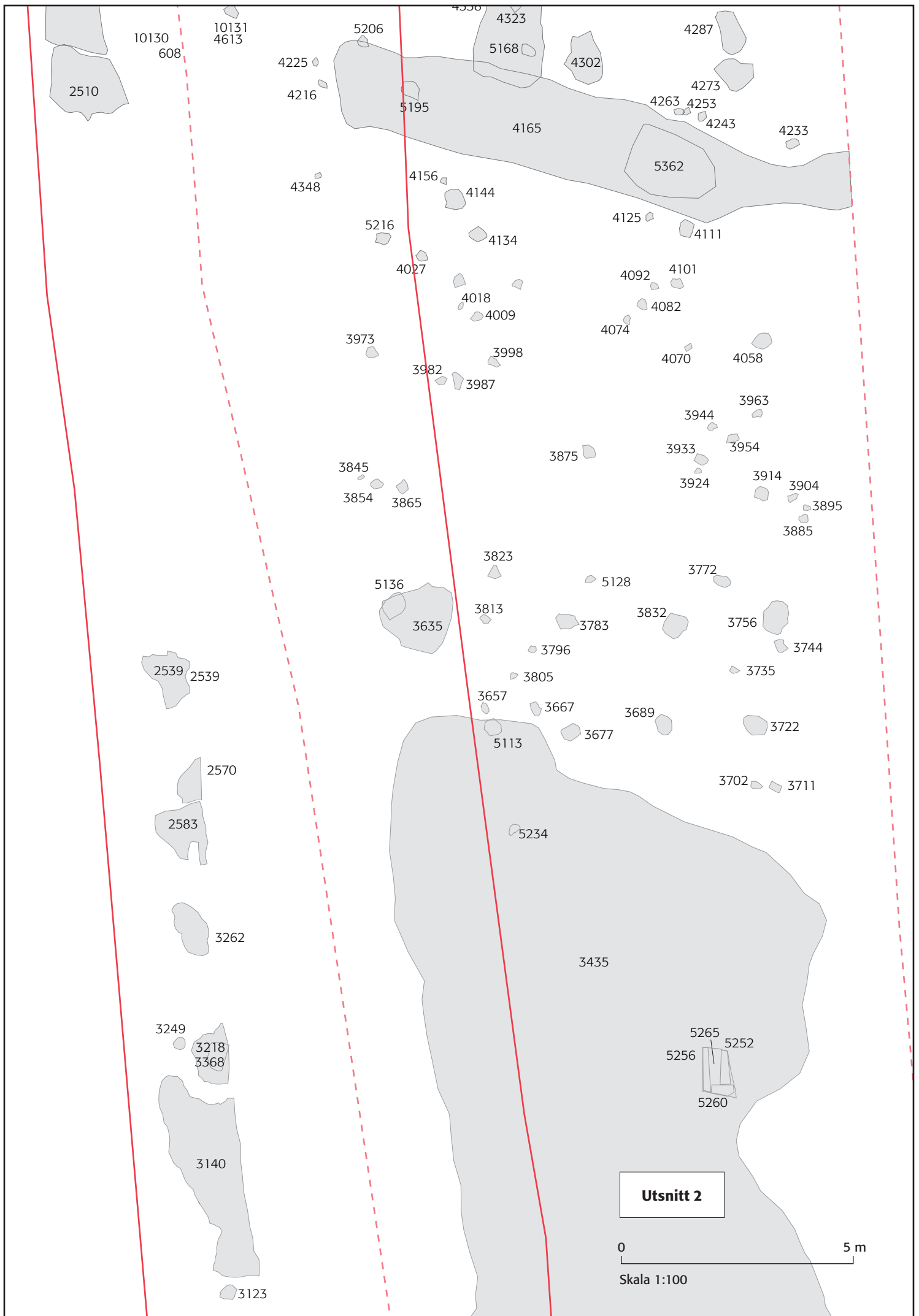
 Slutundersökning
 Förundersökning

Utsnitt 1

0 5 m
Skala 1:100

Utsnitt 3

Utsnitt 5

2770

3289

3329

2614

2710

2703

2656

10138

2683

2672

Utsnitt 6

3380

3344

676

0

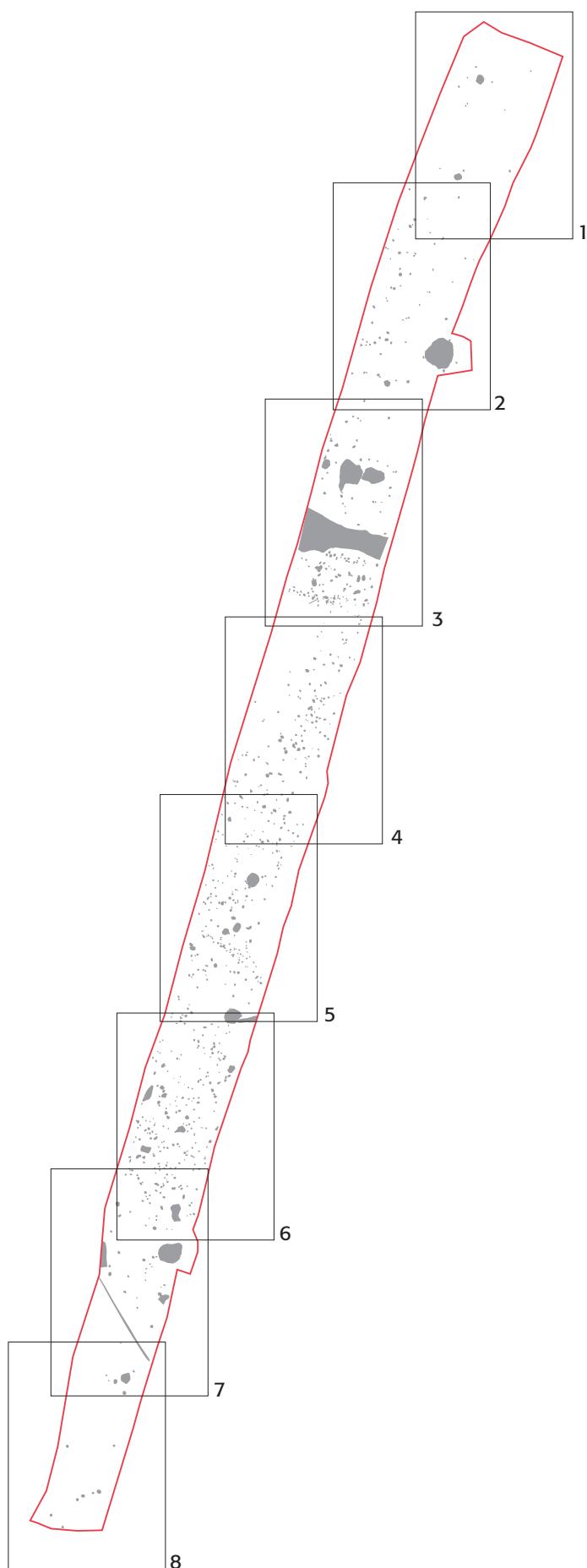
5 m

Skala 1:100

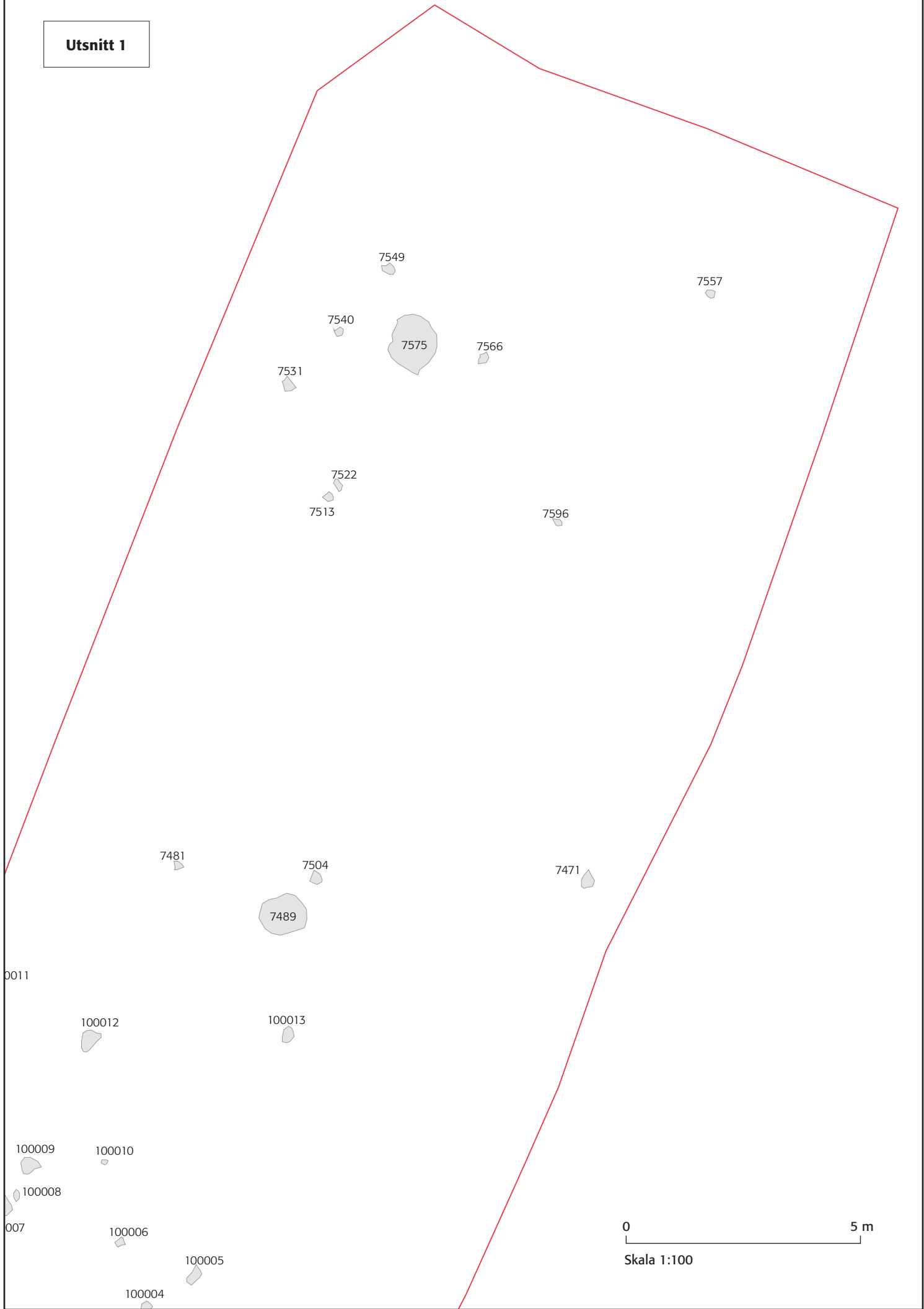
Antikvarisk kontroll

Skala 1:800

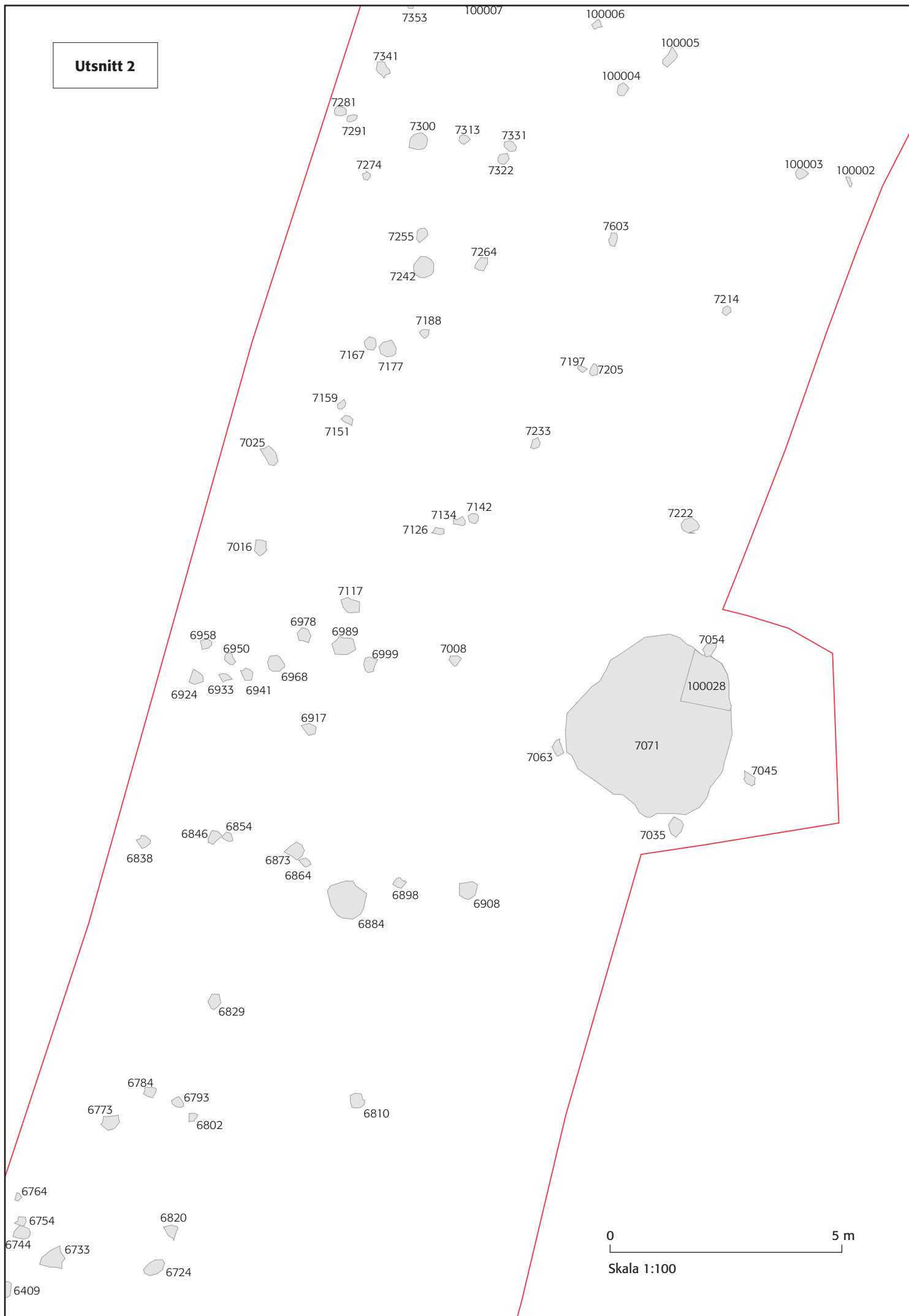
0 20 m

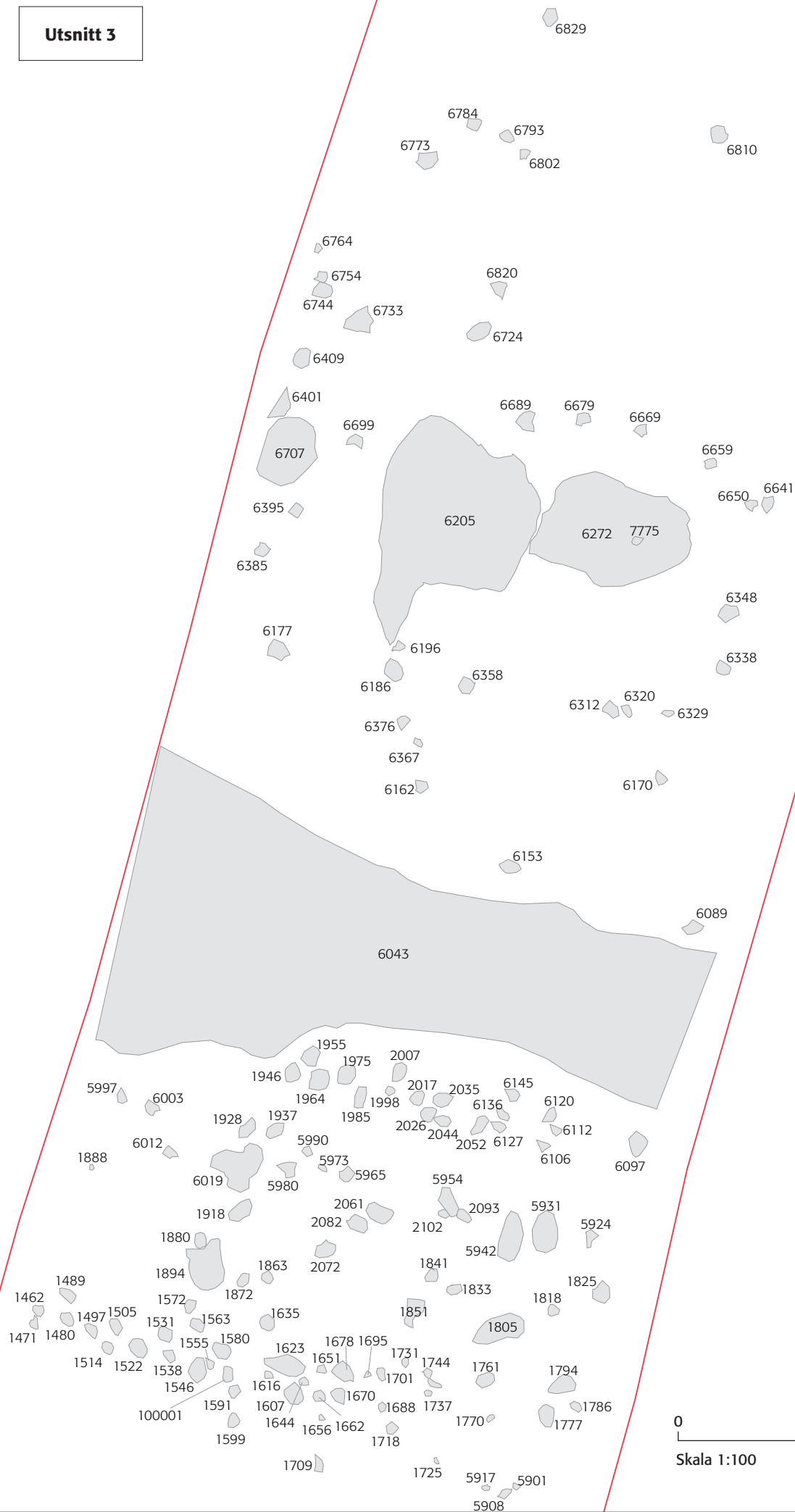
Utsnitt 1

Utsnitt 2

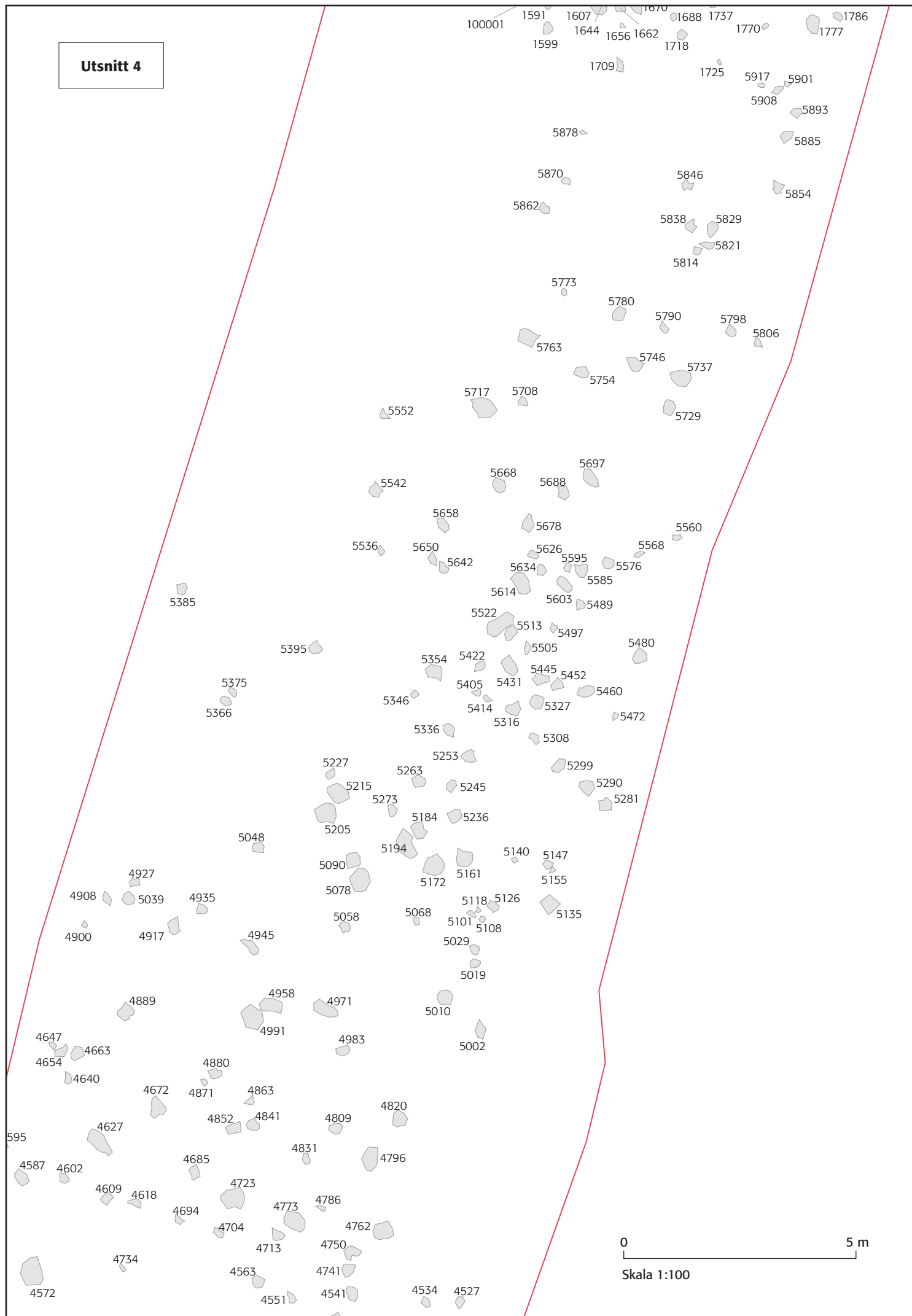

Utsnitt 3

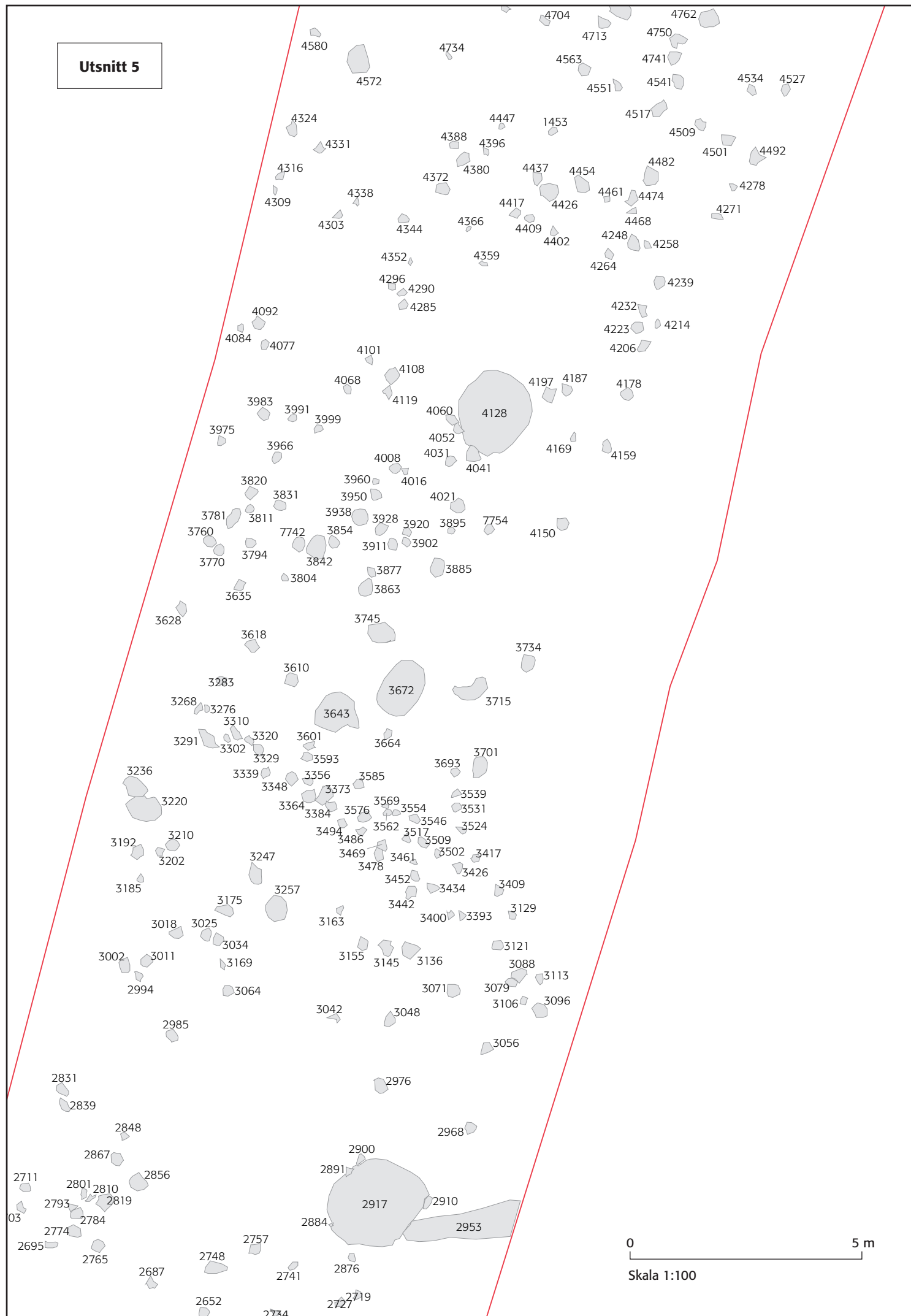

0 5 m
Skala 1:100

Utsnitt 4

Utsnitt 5

Utsnitt 6

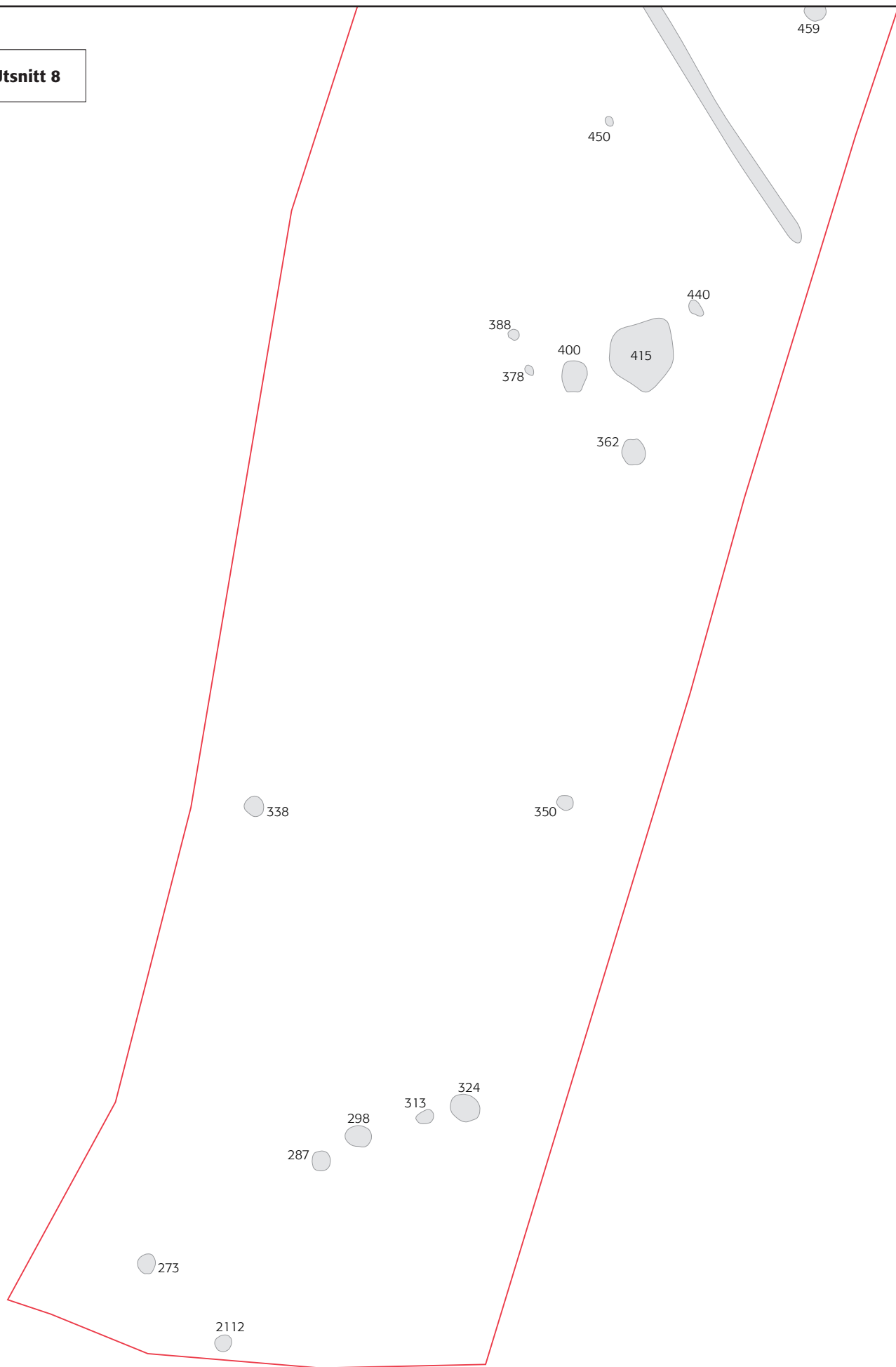

Utsnitt 7

0 5 m
Skala 1:100

Utsnitt 8

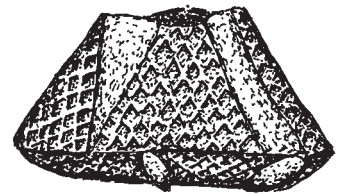
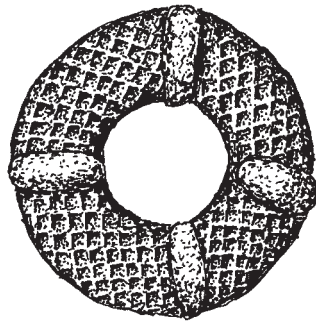
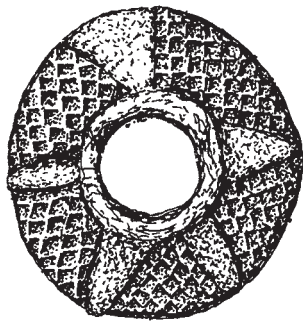

0 5 m
Skala 1:100

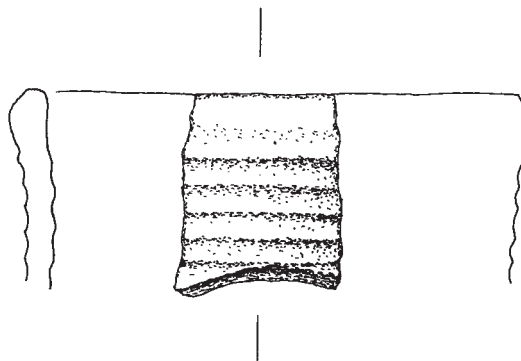
BILAGA 7

Fyndteckningar

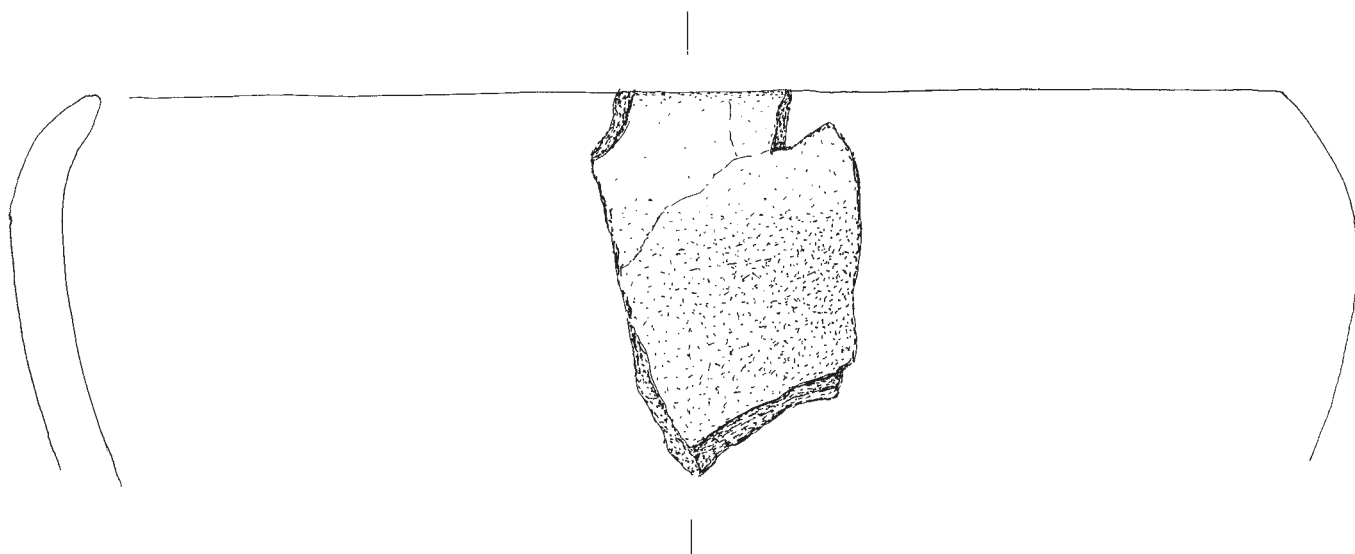
Annika Jeppsson

HALMSTAD 45
HM 28 693 : 13

HALMSTAD 9:16 o 9:61
HM 28 696 : 20

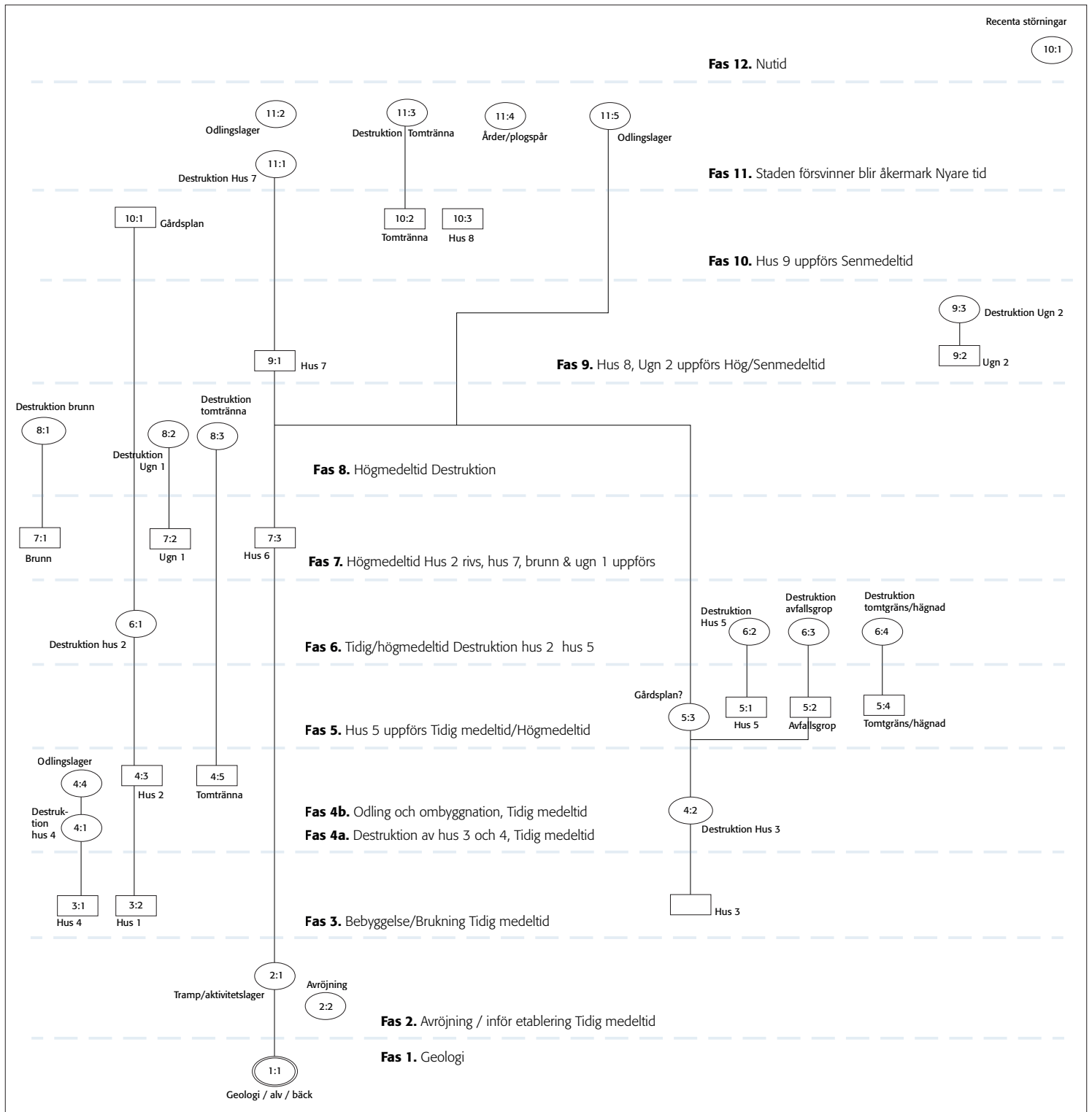

0 5 10cm

HALMSTAD 9:16 $\pm$ 9:61
HM 28693:2

BILAGA 8

Matris SU

RAPPORTER UTGIVNA UNDER 2015 OCH HITTILLS 2016

2016

2016:4

Ola Kadefors

Järnålder i Nyby - En gård från romersk järnålder utanför Laholm

HALLAND, LAHOLMS STAD, NYBY 3:38, RAÄ LAHOLMS STAD 31:1

2016:3

Mats Nilsson

Boplatslämningar från brons- och järnålder

HALLAND, ENSLÖVS SOCKEN, DJÄKNEBOL 1:1, RAÄ ENSLÖV 344

2016:2

Ola Kadefors

Möten mellan tider - Om rännhus och gravar från brons- och järnåldern, samt något om en medeltida gård

HALLAND, SKREA SOCKEN, SKREA 6:68, RAÄ SKREA 224, 225

2016:1

Leif Häggström

Gravhögen Brune Kulle – utgrävningen av ett sargat monument i Skrea

HALLAND, SKREA SOCKEN, SKREA 6:63, RAÄ SKREA 21

2015

2015:8

Fredrik Larsson

En medeltida gård och spår av nordiska sjuårskriget vid Slottsmöllan

HALLAND, HALMSTAD STAD, HALMSTAD 9:173, RAÄ HALMSTAD 87:1, 103 & 104

2015:7

Stina Tegnsted

Boplatsen vid vadet

HALLAND, ELDSBERGA SOCKEN, ELDSBERGA 33:1, ELDSBERGA RAÄ 151

2015:6

Stina Tegnsted

Boplatslämning och stensättning med milsvid utsikt i Elestorp

HALLAND, TJÄRBY SOCKEN, ELESTORP 7:445 OCH 7:570, RAÄ 75 & 78

2015:5

Lena Bjuggner och Erik Rosengren

Ås kloster i nytt ljus - år 3

HALLAND, ÅS SOCKEN, ÅSKLOSTER 1:1, RAÄ 190

2015:3

Linn Nordvall

Albinsro - Bebyggelseutveckling från senneolitikum till idag

HALLAND, SÖNDRUMS SOCKEN, TROTTEBERG 2:2, RAÄ 108

2015:2

Pär Connelid

Full gas under vikingatid

HALLAND, HYLTE KOMMUN, LÅNGARYD SOCKEN, RAÄ 493

2015:1

Pär Connelid

Åkermark i vägen

HALLAND, TORUP SN, RAÄ TORUP 237

Under år 2013 och år 2014 genomförde Kulturmiljö Halland tre arkeologiska insatser i form av en arkeologisk undersökning, en antikvarisk kontroll och en förundersökning.

Den arkeologiska undersökningen ägde rum väster om Övraby kyrkoruin, öster om Tegelbruksvägen. Det framkom medeltida och yngre lämningar i form av mycket fragmenterad bebyggelse, en brunn och ett par troliga ugnar som använts för järnbearbetning.

Inom den antikvariska kontrollen inom norra delen av RAÄ 45 framkom totalt tio hus varav fem var grop-hus och daterades till vikingatid-medeltid och ytterligare ett mycket stort antal anläggningar.

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes precis öster om den tidigare slutundersökningen. Här påträffades takbärare och en del av den norra ytterväggen på ett hus orienterat i öst-västlig riktning. Den sammantagna bilden av undersökningarna i Övraby blir att det under vikingatid sker en expansion av bebyggelse norr om Övraby kyrkoruin.

Bebyggelsen fortsätter sedan i samma område under tidig-medeltid men flyttar också ner till området väster om kyrkan. Övraby blir en stad under medeltiden men ska snarast ses som en förtätad landsbygd med större gårdsenheter där även hantverk förekommit innan staden flyttas på 1320-talet.

KULTURMILJÖ
HALLAND